

Offisersbladet

nr. 1 februar 2013 · årgang 66

tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

**Gardens befalselever på
skarpskyting
s 18-19**

**Dyster Afghanistanrapport
side 48-49**

**Kronikk: Nåtid og
fremtid for Forsvaret
side 52-53**

De politiske partier og forsvarspolitikken

Side 8-11

**Russisk militær
modernisering
skyter fart**

Side 56-57

***Du forsvaret landet
– vi forsvaret deg!***

BMW
Diplomatic Sales

www.bmw
-diplomatic-sales.com

Ren kjøreglede

STORE FORDELER FOR DEG SOM SKAL TJENESTEGJØRE I UTLANDET.

BENYTT DENNE MULIGHETEN TIL Å FÅ EN FLOTT BMW TIL SPESIELT GUNSTIG PRIS.

Kjøp ny BMW på diplomatbetingelser. Priser langt under ordinære taxfree-priser. For nærmere informasjon kontakt Bilia Stenshagen, BMW Diplomatic Sales ved:

Per Erik Funderud, e-post pef@bilia.no, tlf. 478 99 990.

3-SERIE TOURING
Pris fra € 21.200,-

5-SERIE TOURING
Pris fra € 29.100,-

X3
Pris fra € 24.100,-

X5
Pris fra € 36.700,-

BMW DIPLOMATIC SALES.
JOY KNOWS NO BORDER.

BMW EfficientDynamics
Mindre forbruk og utslipp. Mer kjøreglede.

Bilpris er eks. frakt og leveringsomkostninger.
Forbruk blandet kjøring alle modeller: 0,64–1,01 l/mil. CO₂-utslipp: 149–236 g/km.

Bilia Stenshagen Skøyen
Drammensveien 213, Oslo

Per Erik Funderud
E-post pef@bilia.no | Mobil 478 99 990

Offisersbladet

Nr. 1 desember 2013, 66. Årgang
Organ for Befalets Fellesorganisasjon

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon 23 10 02 20
E-post: post@bfo.no Internett: www.bfo.no

Offisersbladets tilsynskomite:

Ris og ros, og eventuelle tips om utgavene kan sendes til tilsynskomiteen@bfo.no

Ansvarlig utgiver:

Eivind Røvde Solberg

Redaktør:

Einar Holst Clausen

Redaksjon og abonnementsavdeling:

Se adresse for BFO
E-post: Offisersbladet@bfo.no
Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 43
E-post: mona.eriksen@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes
Sentralforbund-Stat

Annonseansvarlig:

2punkt as v/Karin Smedsrud
Mobil: 98 20 54 16
E-post: karin@2punkt.no

(Bekreftet opplag 2012: 10.500)

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for innholdet og de meninger som fremholdes. Usignert innhold er redaksjonelt.

Utgivelsesplan 2013:

Nummer	Matr.frist	Utgivelse
2	01.03	15.03
3	19.04	03.05
4	31.05	14.06
5	09.08	23.08
6	04.10	18.10
7	22.11	06.12

Grafisk produksjon:

Design: punkt&prikke... punktpricke@me.com
Trykk: Printall AS

Bilder:

Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Forsvarets Mediesenter.

Forside:

Spesialbåtoperatorer fra Marinejegerkommandoen trener under en øvelse i Ramsund.
Foto: Forsvarets Mediesenter

Redaksjonen avsluttet:

25. januar 2013

Løgn og fanteri!

Hva NOF den siste tiden har gjort, er skammelig og kan ikke stå uimotsagt. De har frem til denne utgaven gikk i trykken, kjørt en ufin og tilsynelatende godt planlagt desinformasjonskampanje ute ved flere avdelinger, om avtalen BFO har inngått med ny ATF. BFO og NOF har i lengre tid hatt et godt samarbeid i forhandlingene om ny ATF, men plutselig går NOF til brudd. Nå

prøver de å fortelle befalet ute ved avdelingene, at befalet taper penger på den avtalen BFO har inngått, mens det beviselig er motsatt! De har gått så langt som å kalle BFO-tillitsvalgte og medlemmer for svikere. Få flere detaljer om dette og om ny ATF leser du i denne utgave.

Løgn nummer 2 er at de uten blygsel forteller befalet ute at det var BFO som brøt sammenslåingsprosessen! Dette er toppen av frekkhet etter min mening. La det ikke være tvil, BFO har hatt sammenslåingstanken siden 1957. BFO er tuftet på samling av alt befalet. Det er BFO som i tre kongressperioder (9 år), og spesielt de siste seks årene, har brukt slagordet «Ett yrke – én organisasjon». Det var BFO som tok initiativet overfor NOF for å intensivere arbeidet mot en sammenslåing. Men landsstyremøtet til NOF, vedtok i november 2012 at sammenslåing er ok, under forutsetning av at den nye organisasjonen meldes inn i LO. Det er også toppen av frekkhet, og langt ifra det som lå som et grunnlag for en eventuell sammenslåing. De visste meget vel at dette var en forutsetning som BFO med sin partipolitiske uavhengighet, ikke kunne godta.

Er dette NOF's måte å drive fagforeningsarbeid på, ved å fare med løgn og desinformasjon? Eller mener de at dette er en god rekrutteringskampanje?? Dette er skuffende. Jeg håper alle BFO-medlemmer og alt befalet for den saks skyld, nå ser hva NOF står for. En ting er sikkert – du skal være stolt over å være BFO'er! Du er medlem i en partipolitisk uavhengig arbeidstakerorganisasjon med stor integritet og tung fagkompetanse, og du leser nå et frittstående fagforeningsmagasin uten politiske bindinger!

Dette ble mye frustrasjon, men nå til noe mer positivt. I denne utgaven er det satt av mange sider der alle partier på Stortinget er invitert til å skrive kort om sin forsvarspolitik. I tillegg er Forsvarssjefen intervjuet om sine tanker om nåtid og fremtid for Forsvaret. Når du leser denne utgaven, kan du også laste ned Offisersbladet-app til ditt lesebrett eller mobil. Det gjelder både Apple-produkter og Android-produkter, og Offisersbladet leveres i din «bokhylle».

Du får varsel når ny utgave har kommet. Ønsker du ikke papirutgaven lenger, så meld ifra på Din Side på www.bfo.no, eller til post@bfo.no, så sparer vi miljøet. Men det er fullt mulig å si «ja takk begge deler». I tillegg ligger som vanlig Offisersbladet ute både som pdf-fil og som «bladbar» utgave på nettet. Her kan dere altså få i både pose og sekk. Det er fordelen med å være medlem i en solid organisasjon med god økonomi.

Dere ønskes alle et godt og fremgangsrikt år!

*Einar Holst Clausen
Redaktør Offisersbladet*

Visste du dette?

- ▶ **Forsvarets Personellservice kan tilby sine medlemmer lån - til bolig, fritidshus og usikre forbrukslån.**
- ▶ **Trenger du en økonomisk buffer, kan du søke på FPs kontokreditt - inntil kr. 50.000,-** (for de som er i tjeneste og har nettbank).
- ▶ **FPs American Express kort med gunstig rente.**

FP

Forsvarets Personellservice

For mer informasjon og vilkår - se vår hjemmeside:
www.fp.no eller kontakt oss på: Tlf. 21 07 57 00,
faks. 21 07 57 25, e-post: fp@fp.no

18

48

52

62

Redaktøren: Løgn og fanteri!	3
Nye veteraner er hjemme	6
Det er snart valg	8
Den kollektive sikkerheten i fare	12
Bokanmeldelse	14
Filmanmeldelse	16
Gardens befalselever på skarpskyting	18
Litt av hvert	20
BFO leder:	22
Giv akt!	23
Hva skjer?	24
KAFO&BESO	38
Litt av hvert	40
Leserbrev	44
Lockheed Martins representant i Norge, synes pressen overdramatiserer	46
Kjekt å ha!	47
Dyster Afghanistanrapport	48
Tilbakeblikk	51
Nåtid og fremtid for Forsvaret	52
En stilfull og minnerik medaljeseremoni	54
Russisk militær modernisering skyter fart	56
Internasjonale nyheter	58

Nye veteraner er hjem – de er våre veteraner hele livet!

Forsvaret har i den senere tid fått hard medfart for ikke å følge opp veteraner etter tjeneste i internasjonale operasjoner. Media tar ofte utgangspunkt i enkeltepisoder og skaper derved et inntrykk av at alt er galt. Med dette bakteppet fikk Offisersbladet et intervju med Forsvarssjefen.

Av FORHANDLINGSLEDER RAGNAR DAHL

Ibil med Forsvarssjef Harald Sunde, på vei til medaljeparade på Gardermoen militære flystasjon 18.januar. En bedre ramme rundt et slikt intervju, er vanskelig å få. Jeg viser til kritikken i media og spør om vi virkelig gjør så lite, som det skapes inntrykk av? Harald Sunde liker seg, når han kan informere om status på saker som opptar ham som soldat, Forsvarssjef og familiemann.

Veteraner en viktig sak

For meg er veteraner en viktig sak og jeg er jo så heldig at jeg gjennom store deler av min tjeneste, har hatt direkte kontakt og direkte ansvar, inn i de operasjoner som er gjennomført. Jeg har derfor god innsikt i hva norske soldater har gjort, hva de har fått til og hva som oppleves blant soldater i felt, når de løser oppdragene. Denne arbeidsgledden og hva slags liv som etableres mellom mennesker, når du er nær frykt, når du har gode rutiner og ikke minst bygger relasjoner - som er veldig, veldig sterke. Da er mitt første budskap:

Sterke opplevelser knytter veteranene sammen

Veteraner var, de er og forblir våre soldater. Jeg tror at det er i menneskets natur, at så sterke opplevelser og erfaringer som de får i militære operasjoner, kommer nærmere og nærmere sinnet jo eldre veteranene blir. Slik er det også med gamle menn og kvinner, det er langtidshukommelsen som blir tydeligere og tydeligere, sier han humoristisk. Det er derfor mitt klare budskap til veteranene, lederne i forsvaret og de som skal

Forsvarssjef Harald Sunde
på sitt kontor i samtale med BFO.

me

ta stafettpinne videre og som skal ta neste vakt som forsvarssjef og videre framover. Alle skal føle at de er soldater og de skal være like stolte av innsatsen sin nå som før, for veteranene - de er og forblir våre soldater.

Veteranene er en samfunnsressurs

Mitt klare standpunkt er at disse veteranene har opparbeidet seg erfaring og kunnskap som er og må betraktes som en solid resurs for samfunnet og som arbeidslivet må nyttiggjøre seg i langt større grad enn i dag. Nettopp derfor er det viktig å vise soldatenes hverdag, gjennom usminkede medieoppslag fra eks. Afghanistan, om hva som skjer i felten.

De som sliter skal tas vare på – punktum!

Så er det enkelte, som etter disse operasjonene, sliter fysisk eller psykisk, de skal tas vare på – punktum. Verdikjernen av det å være i felten, er at du aldri etterlater en skadet kamerat – selv ikke etter at de er kommet hjem. Blir dette grunntanken hos alle ledere, er det enkle spørsmålet hvordan få dette til?

Vi har ingen sykehus i Forsvaret

Vi har trukket i uniform for å forsvare norske verdier og norske interesser. Myndighetene har sagt at de som blir skadet på statens vegne, skal håndteres av vårt sivile helsevesen. Vi i Forsvaret har ikke noen ekstra militære hospitaler mv. for dette formålet. Og det er her utfordringene oppstår. Veteranene opplever det som vanskelig, kronglete og mangel på forståelse. Ofte fås svaret; du får stille deg i køen på lik linje med alle andre. Selv der vi har brukt store medisinske ressurser ute, blir man ikke prioritert her hjemme.

Et NAV-fagkontor er etablert på Elverum

Vi jobber kontinuerlig for at vi får forståelse i helsesystemet, noe

veteranmeldingen er et eksempel på. Jeg har møtt sjef NAV, helsedirektør og Statens Pensjonskasse, for å identifisere problemstillinger i systemet. Skal vi forbedre oss, må vi ha et praktisk apparat tilgjengelig.

Vi kan ikke forvente at alle NAV-kontorer, skal ha innsikt i veteranenes utfordringer og det er derfor vi har etablert et fagkontor på Elverum. Dette kontoret skal støtte andre NAV-kontorer. Fortsatt vil vår førsteprioritet være å tilbakeføre skadd personell til et så godt kvalitativt liv som mulig, deretter erstatning for de som har krav på det.

Veteranadministrasjon – et viktig tiltak

For å kunne følge opp veteranene best mulig, har vi etablert Veteraner-tjenesten, under ledelse av Veteraninspektør Generalmajor Robert Mood. Han er den inspektøren med desidert flest soldater. Han har lagt til rette for ulike aktiviteter, veiledning, rekreasjonstilbud (Bæreia) og internettkontakt mv. Nå jobber Veteraner-tjenesten med å få HV-distriktene som bindeledd til veteranene. Vi

snakker litt rundt tanken om en dreiebok eller veiledning for saksbehandlere kan være et tiltak for å sikre korrekt veiledning og raskere saksbehandlingstid og dette tar han med seg videre.

Regjeringens handlingsplan "I tjeneste for Norge" identifiserer 126 tiltak, hvorav vi og Forsvarsdepartementet har ansvar for 86. Veteraninspektøren er ansvarlig for å følge opp våre tiltak og vi er kommet godt i gang, sier han.

Helsemessig oppfølging

Når det gjelder helsemessig oppfølging, er det de politiske myndigheter som bestemmer hvordan systemene skal fungere. Alle som blir skadd, har samme rett til hjelp og støtte. I så måte er det ingen som skal ha fortrinn foran andre. Jeg ser veldig frem til dybdeundersøkelsen om hvordan veteranene selv oppfatter hvordan systemet fungerer. Denne forventes tidlig i februar og vil bli overlevert til Forsvarsministeren.

Hvordan oppleves kritikken i media?

Saken fra Kosovo og han som ikke fikk opplysninger som anmodet,

må det bringes klarhet i. Vi gjør alt vi kan for å finne ut en eventuell sammenheng mellom kreftdiagnosen og tjenesten. Vi samarbeider internasjonalt for å få frem fakta.

Det vil alltid komme opp enkelt saker i media. Særlig kan psykiske lidelser komme lenge etter at tjenesten er avsluttet. Vårt mål er at vårt system skal fungere uansett når skader som følge av tjenesten oppstår. Som leder vil jeg alltid ha fokus på forbedringer, det vil aldri være for sent å gjøre rett. Mediefokuset bidrar til at vi kan forbedre oss på forhold som kanskje ikke har fungert så godt tidligere.

Kamerathjelp – et livsvarig tilbud

I det vi kjører inn på Gardermoen militære flystasjon, sier han at en veteran vil alltid være en veteran. Det sivile hjelper til, men kamerathjelp er effektivt, nødvendig og skal være et livsvarig tilbud. Nå ser jeg frem til å takke hver enkelt av de som i dag mottar Forsvarets operasjonsmedalje. De er våre nye veteraner, avslutter Forsvarssjefen.

Sjef Forsvarets Veteraner-tjeneste generalmajor Robert Mood under et besøk på Oscarsborg i 2012.

Et usminket forsvarpolitisk budskap fra – det er snart valg

I Befalets Fellesorganisasjons (BFO) prinsipp og handlingsprogram for perioden 2011-2014, er ett av tiltakene at vi skal delta i den offentlige debatt og engasjere oss aktivt for å påvirke den politiske opinionen og derigjennom politiske og fagmilitære vurderinger og avgjørelser. Den viktigste påvirkningen gjør du gjennom bruk av stemmeretten.

Av FORHANDLINGSLEDER RAGNAR DAHL

Forsvarspolitisk debatt

Offisersbladet ønsker å bidra til en aktiv forsvarsdebatt, gjennom å utfordre de enkelte politiske partier i hver utgave av Offisersbladet frem til Stortingsvalget i september. Spørsmål og problemstillinger som vil bli reist, er like for alle partier, slik at du som BFO-medlem skal være i stand til å avgjøre hvilket parti eller gruppering som er nærmest din overbevisning i forsvarspolitikken. Forsvarspolitikken er en av

flere vurderinger du gjør, før du avgjør hvem du skal gi din stemme til.

Det er du som stemmer ved valg – ikke BFO

BFO er som medlem av YS Stat en partipolitisk nøytral fagforening, og kan derved påvirke og ta valg uavhengig av hvilke partier som er i posisjon eller opposisjon. BFO og YS gir derfor ikke noen økonomisk støtte til noe politisk parti – din medlemskontingent til BFO og den delen vi betaler til YS Stat, kun brukes til fagforenings-

sarbeid. Vi oppfordrer alle våre medlemmer til å bruke stemmeretten, den er viktig for demokratiet.

Organisering av innlegg

Vi kan og har foretatt enkelte redaksjonelle endringer, uten at innhold i partienes budskap er endret, der innleggene har vært for lange og for at intervju og innlegg skal ha samme form. Vi har videre samlet innleggene, slik at regjeringspartiene kommer først, deretter opposisjonen. Dette for at det skal være lettere å

skille standpunkter og nyanser mellom partier og grupperinger. Det har ikke lyktes oss, å komme i kontakt med FrP, derfor har vi hentet og redigert deres innspill fra partiprogrammet.

De kan også gå inn på de enkelte partienes hjemmesider og lese konkret om partienes forsvarspolitikk. WEB-adressene er: Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti bruker partiforkortelsen.no – de øvrige bruker partinavnet.no

DEN RØDGRØNNE REGJERINGEN (POSISJON)

Arbeiderpartiet.no

Arbeiderpartiet

Arbeiderpartiet vil ha et sterkt og moderne forsvar som kan håndheve norsk suverenitet og bidra til stabilitet i våre nærområder. Forsvaret har vært igjennom en krevende og vellykket omstilling fra et invasjonforsvar til et tidsriktig og moderne innsatsforsvar.

For Arbeiderpartiet har det vært viktig å skape forutsigbare rammevilkår for Forsvaret. Hvert år har vi greid å få mer forsvar for hver krone. Det skal vi fortsette med og de neste årene skal Forsvarets stridsevne økes ytterligere, for å ivareta Norges trygghet og selvstendighet.

Vi har nå et solid fundament å bygge videre på, og kan i større grad gjøre endringer fordi det er lurt, og ikke fordi vi må. Forsvarets grunnleggende funksjon er å beskytte og ivareta Norges sikkerhet, interesser og verdier, samtidig som det understrekes at vi lever i en brytningstid, med nye utfordringer.

Terrorplanlegging og digitale angrep foregår i det skjulte, mens eurokrisen sprer usikkerhet i våre nærområder, isen i Arktis forsvinner, spenningen øker i Midtøsten og verdens økonomiske tyngdepunkt flyttes fra Vesten til Asia. Ingen vet hvordan morgendagen vil se ut. Men vi vet at den vil stille høye krav til vår evne til raskt å respondere på ulike typer utfordringer. Ved behov for militær maktanvendelse, er det derfor avgjørende med et moderne og godt forsvar.

Arbeiderpartiet understreker samtidig at verneplikten er og

skal fortsatt være Forsvarets fundament. Samtidig ser Arbeiderpartiet på NATO som ankerfestet for norsk sikkerhetspolitikk innenfor den overordnede rammen av FN. Samtidig ser vi at det nordiske samarbeidet er i økende grad viktig for norsk sikkerhet. «Smart forsvar» vil for Norge ofte være nordisk samordning. Vi mener Norden bør arbeide videre for mer samordning, øving og felles deltakelse i internasjonale fredsoperasjoner.

I den langtidsplanen som nå er lagt fram, skal vi gå igjennom Luftforsvarets basestruktur. Vi skal forberede innfasing av nye kampfly og videreutvikle luftkommando- og kontrollstrukturen. Vi går inn for å styrke Forsvaret ytterligere innen Hæren, Heimevernet, cyber og etterretning. Forsvaret skal samtidig tiltrekke seg de beste hodene i samfunnet, og vil de neste årene gjennomføre en

reform av personell- og kompetanseutviklingen. Dette vil være en av de viktigste strategiske satsingene i sektoren framover, avslutter parlamentarisk leder Helga Pedersen.

Parlamentarisk leder Helga Pedersen.

partiene på stortinget

Sosialistisk Venstreparti

SV mener det norske forsvaret må prioritere Norge og nordområdene, samt et internasjonalt engasjement for forsvar av folkeretten. Norge trenger en helhetlig forsvar- og sikkerhetspolitikk, som inkluderer de viktigste truslene mot menneskelig sikkerhet i dag, som miljøødeleggelser og fattigdom.

Forsvaret skal til enhver tid stå i forhold til de reelle sikkerhetsutfordringer vi står ovenfor. Utgangspunktet for forsvaret skal

være våre nasjonale sikkerhetsoppgaver innenfor et tett nordisk samarbeid. Kapasiteten til å forsvare Norge og forvalte norsk havområde, må legges til grunn for forsvarets prioriteringer.

Klimaendringer og forandring i internasjonale maktforhold skaper nye utfordringer og øker nordområdenes strategiske og økonomiske betydning. Det krever nytenkning rundt Norges internasjonale samarbeid og sikkerhetspolitikk, og en styrking av båndene til land vi har sterke interessefelleskap med. Nordisk forsvarssamarbeid vil gi store gevinster, både sikkerhetspolitisk, kapasitetsmessig og økonomisk. SVs visjon er et nordisk forsvarssamarbeid hvor Norden er Norges viktigste sikkerhetspolitiske forankring.

NATO er i dag ingen garantist

for norsk sikkerhet – snarere tvert i mot. NATO har fortsatt førstebruk av atomvåpen som del av sin strategi, og forbeholder seg retten til å bruke militærmakt utenfor sitt eget område, også uten FN-mandat. Gjennom medlemskapet i NATO øker faren for at Norge blir dratt med i angrepskriger og militære operasjoner uten hjemmel i folkeretten. SV mener at Norge alltid må kreve et utvetydig og konkret mandat fra FN dersom vi skal delta i internasjonale operasjoner.

Det er avgjørende for norske interesser at småstater sikres av et fungerende internasjonalt lovverk for konflikthåndtering. Derfor er det en viktig del av norsk sikkerhetspolitikk å støtte opp om FNs kapasitet og autoritet i konfliktsituasjoner. Som et lite land, har Norge interesse av å

verne om folkerettens forbud mot krig, og bevare restriktive regler for når maktbruk er legitimt, avslutter forsvarspolitisk talsmann Snorre Valen.

Forsvarspolitisk talsmann Snorre Valen.

Senterpartiet

Forsvaret løftes ofte fram som en stor organisasjon som har gått gjennom store, men nødvendige endringer, og som har gjort det på en måte andre bør se hen til - når de skal omorganiseres. Det har heller ikke gått smertefritt i Forsvaret, men det er bred enighet om at Forsvaret nå er bedre rustet for fremtidens oppgaver. Innkjøp av nye kampfly, et fortsatt solid Heimevern, en Hær som rustes for å møte et nytt sikkerhetsbilde, og en videreført kurs for Sjøforsvaret, viser at det er gjort store og viktige valg, som illustrerer den moderniseringen som er gjennomført. Skal Forsvaret fortsatt ha sin

viktige rolle i samfunnet, kan vi ikke slå oss til ro med at Langtidsplanen er et punktum - at de endelige beslutningene er tatt. Utviklingen fortsetter, og kapasiteter som var nyttige i går kan være utdaterte eller overflødige i morgen. Morgendagen kan også by på sikkerhetspolitiske utfordringer som vi ikke kjenner i dag, og som Forsvaret må være i stand til å løse. Politikerne må rette blikket mot de kapasiteter som vi til en hver tid trenger mest, og som best holder forsvarsstrukturen oppdatert.

Senterpartiet mener at det er viktig å videreføre verneplikten, som en grunnpilar i Forsvaret. Langtidsplanen legger opp til å videreføre antall vernepliktige omtrent på samme nivå som tidligere. Utover de rent fagmiliterære argumenter, bidrar verneplikten til å befeste oppslutningen om Forsvaret i befolkningen. Vårt moderne

innsatsforsvar er avhengig av en solid vernepliktsordning for å kunne fungere optimalt. Vernepliktsordningen og antall vernepliktige vil bli justert om behovene endrer seg.

Senterpartiet er særlig opptatt av Heimevernets (HV) rammevilkår. HVs økonomi må styrkes for å sikre tilstrekkelig øving. Senterpartiet vil opprettholde HVs tilstedeværelse i hele landet og dagens HV-distriktene opprettholdes. HV-styrken skal være på 45 000. HV er den eneste delen av Forsvaret, som er lokalisert i hele landet, og som flest av innbyggerne får et forhold til, i løpet av livet. HVs betydning, både praktisk og symbolsk, i krisesituasjoner og i dagliglivet, må ikke undervurderes. Det er et bredt folkelig engasjement om Heimevernet.

For Senterpartiets del er vi særlig opptatt av at det skal være balanse mellom de økonomiske

ressurser, struktur og pålagte oppgaver. Dette premisset ligger til grunn for vårt arbeid i Langtidsperioden, avslutter forsvarspolitisk talsmann i Sp Lars Peder Brekk.

Forsvarspolitisk talsmann Lars Peder Brekk.

BORGELIG SIDE (OPPOSISJON)

Høyre

Høyre vil sikre at Norge har et reelt terskelforsvar med robuste og fleksible operative avdelinger som kan håndtere skiftende utfordringer i lys av det til en hver tid gjeldende trusselbildet, i tillegg til uforutsette hendelser både hjemme og ute. De fleste trusler mot Norge vil håndteres innenfor en alliansepartner, men likevel må sentrale oppgaver løses av norske styrker. Norsk sikkerhet er kritisk avhengig av bidrag fra våre allierte. For at NATO skal være bærekraftig over tid, må det være balanse mellom det vi forventer av våre alliansepartnere, og det vi selv bidrar med til alliansen.

Situasjonen og beredskapen i Forsvaret er dessverre dårligere enn regjeringen gir inntrykk av.

På sentrale områder finnes det få eller ingen operativt tilgjengelige kapasiteter. Forsvarets reelle operative evne og tilgjengelighet må økes. Høyre mener at dette krever en styrking av Forsvaret utover dagens nivå, og har gjennom flere år foreslått å øke bevilgningene for å gjøre Forsvaret i bedre stand til å løse pålagte oppdrag, og skape reell balanse mellom bevilgninger, struktur og oppgaver. Totalt har vi foreslått økninger på 3,3 milliarder kroner siden 2008. Det må være en bærekraftig balanse mellom drift og investeringer, ikke minst i en tid med krevende innføring av nye kampfly.

Det bør i større grad enn i dag skilles mellom operative avdelinger og utdanningssavdelinger for å forbedre reaksjonstid og tilgjengelighet. Dette er i dag særlig viktig i Hæren, men også i de andre grenene. I motsetning til regjeringen ønsker vi å styrke Heimevernets innsatsstyrker og

HVs evne til å håndtere militære trusler, samtidig som lokal rekruttering, tilknytning og beredskap i hele landet opprettholdes.

En helhetlig personell- og kompetansereform, som regjeringen har signalisert, er et viktig grep. Hovedutfordringen i dag er at for mange soldater og befal slutter for tidlig. Det må sikres at Forsvarets personell på alle nivå får forutsigbare vilkår som motiverer til å bli værende i organisasjonen. Samtidig bør Forsvaret tilstrebe en videre åpning mot resten av samfunnet der dette er mulig.

Overordnet organisering i sektoren må vurderes, blant annet gjennom en grundig evaluering med sikte på reform av dagens ordning med integrert strategisk ledelse. Forsvarssjefens rolle bør styrkes. Samtidig vil vi foreta en kritisk gjennomgang av forsvarsstrukturens reelle kapasitet og utholdenhet. Riktige beslutninger over tid krever

korrekt informasjon, herunder at informasjonen til Storting og offentligheten forbedres. Med utgangspunkt i ovenstående, skal uavhengige faglige råd knyttet til utviklingen av Forsvaret hentes inn, avslutter forsvarspolitisk talskvinne og leder for utenriks- og Forsvarskomiteen Ine Marie Søreide Eriksen.

Forsvarspolitisk talskvinne og leder for utenriks- og Forsvarskomiteen Ine Marie Søreide Eriksen.

Kristelig Folkeparti

Kristelig Folkeparti (KrF) vil ha et sterkt nasjonalt forsvar og en klar allianseforankring i NATO. Vårt nasjonale forsvar er hjemlet i folkeretten og Norges deltakelse i internasjonale militære operasjoner skal skje i samsvar med folkeretten.

Forsvarets fremste formål er å forebygge krig og konflikt. Det å ha et troverdig forsvar er derfor en god forsikring for vårt land. Samtidig skal forsvaret – om nødvendig med støtte fra allierte – gjøre nasjonen i stand til å håndtere utfordringer som måtte komme. Økt samarbeid med nordiske land og andre nærtstående europeiske samarbeidspart-

nere vil også bidra til mer forsvar for pengene.

Det er etter KrFs syn viktig å oppdatere trussel- og risiko-bildet fortløpende og tilpasse forsvarets kapasiteter i samsvar med dette. KrF har derfor støttet den gjennomgående modernisering og fornyelse av forsvaret som er gjennomført i senere år. Dette kan ikke forstås som en avsluttet prosess. Fornyelse ut fra skiftende risikobilde er en permanent oppgave. God etterretningskapasitet og internasjonalt samarbeid om dette er derfor sentralt. Cyberforsvar mot digitale angrep av ulik art må også styrkes. Samarbeidet mellom politi og forsvar om terrorberedskap må forbedres. Nordområdene øker i betydning.

Det trengs langsiktig og godt samordnet planlegging av moderniseringen innen de ulike forsvarsgrenene. Bare slik kan vi makte de meget krevende

investeringsprogrammene, for eksempel knyttet til den forestående fornyelsen av Norges kampflyvåpen.

Tross betydelige forbedringer er Forsvaret fortsatt preget av en spenning mellom pålagte oppgaver og tilgjengelige ressurser. Dette har gått ut over trenings- og øvelsesaktivitetene. Samtidig har belastningene på mannskaper i internasjonale operasjoner vært betydelige. Det må her finnes en bedre balanse. Arbeidet for å forebygge seinskader må styrkes og tilbudet for våre veteraner må utbygges basert på konseptet «én dør inn».

God personalpolitikk, nødvendig utdanning for oppgavene og regelmessig trening og øving er grunnleggende. Når alt kommer til alt, er forsvarets mannskaper vår viktigste ressurs, avslutter parlamentarisk leder Hans Olav Syversen.

Parlamentarisk leder Hans Olav Syversen.

Venstre

Forsvaret skal være en profesjonell, responseffektiv og kostnadseffektiv organisasjon innenfor de politiske mål, økonomiske og etiske rammene Stortinget fastsetter. I langtidssperioden vil Venstre sikre at bevilgninger blir i samsvar med pålagte oppgaver og trusselbildet. Omstilling vil fortsatt være nødvendig, men spørsmål om basestruktur bør avgjøres på et militærfaglig grunnlag. Vår geostrategiske beliggenhet tilsier spesiell satsning i nordområdene.

Mennesker er Forsvarets viktigste ressurs og vi vil i perioden prioritere økt rekrutter-

ing til den operative strukturen, legge til rette for gode vilkår for tjenestegjørende og deres familier og våre veteraner skal ha en verdig og rettferdig oppfølging. Venstre vil omstrukturere gradssystemet, og gjeninnføre flere underoffisersgrader og en avdelingsbefalsordning. Venstre mener dette vil forbedre karriereveiene i forsvaret.

Vi skal fortsatt delta i internasjonale operasjoner. Hæren er største bidragsyter til slike operasjoner og vi mener hæren må styrkes. Vi vil blant annet bygge opp ny kampbataljon, samtidig som man sikrer at Telemark bataljon og andre operative enheter er fullt oppsatt.

Vi vil øke antall seilingsdøgn i nordområdene, fremfor andre sjøbaserte forsvarstiltak. Ubåtvåpenet er nær smertegrensens hva gjelder størrelse, og en videreføring av dette våpensystemet forutsetter et høyere ambisjonsnivå. Venstre mener dette bør ses i sammen-

heng med en lavere ambisjon og satsing på kystkorvetter.

Kampfly er en svært fleksibel og anvendelig kapasitet i hele konfliktspekteret fra overvåkning og suverenitetshevdelse i fredstid, til høyintensive stridsoperasjoner. Antall kampfly må være relatert til ambisjon og operativt behov for vår forsvarsevne.

Venstre mener NATO må forbli en hjørnestein i norsk sikkerhetsspolitikk, samtidig som det forsvarspolitiske samarbeidet i Norden og EU videreutvikles. Byrden ved deltakelse i internasjonale operasjoner, må fordeles rettferdig mellom medlemslandene. I noen tilfeller, som vi ser i dagens Syria og Mali, der myndighetene ikke evner å beskytte befolkningen sin mot grove overgrep, massedrap og omfattende brudd på menneskerettighetene, vil Venstre i ytterste konsekvens kreve militært engasjement fra det internasjonale samfunnet.

Det største offer en borger kan

gjøre for landet sitt er å delta i strid på dets vegne. Mange veteraner som har vendt hjem fra tjeneste får psykiske problemer, og mange har andre skader. Ansvar for oppfølging av handlingsplanen for veteraner må ikke pulveriseres. Planen må følges opp med tilstrekkelige budsjettmidler, avslutter Nestleder i Venstre Ola Elvestuen

Nestleder i Venstre Ola Elvestuen

Fremskrittspartiet

Fremskrittspartiet

Fremskrittspartiet ønsker en forsvarspolitikk og et forsvar som bygger på de utfordringer vi står overfor i dagens og morgendagens samfunn. FrP er opptatt av at Forsvaret må være av en slik karakter at det lett kan tilpasses de ulike trusselbilder.

Fremskrittspartiet er opptatt av å sikre Forsvaret forutsigbare rammer som reflekterer organisasjonens faktiske behov. 20 år med omstilling av Forsvaret har resultert i en organisasjon som ikke har fungert ut fra klare mål. Dette har gått utover organisasjonens evne til å leverer og

imøtekomme de oppdrag Stortinget har pålagt Forsvaret. Dette skyldes blant annet at Forsvarets kjøpekraft er redusert med ca 40 % i denne perioden. FrPs klare mål er å gjøre organisasjonen mer robust. Det er i dag slik at Forsvaret ikke er i stand til å levere sine forpliktelser ovenfor NATO, ei heller er Forsvaret i stand til å ta i mot alliert hjelp om det skulle være nødvendig.

For å imøtekomme fremtidens behov vil FrP styrke Hærens struktur, herunder opprette en ny bataljon med tjenestegjørende mannskaper i Nord-Norge, så raskt som mulig. Vi vil videre styrke Sjøforsvarets struktur og sikre at antallet operative patruljedøgn økes betydelig, inkludert kystvaktas sikring og patruljering i våre havområder. Luftforsvarets muligheter til å ha

en tilstrekkelig tilstedeværelse i vårt luftrom, særlig i nordområdene, i tillegg må Heimevernets organisasjon styrkes og økonomiske tiltak for tilstrekkelig trening må iverksettes.

FrP mener det ensidige fokuset på å redusere Forsvarets størrelse har gått altfor langt. Det er viktig å bygge opp en robust og ressurssterk organisasjon, slik at Forsvaret enkelt kan tilpasse seg ulike trusselbilder, dette gjøres ikke gjennom nedbygging, men satsing. Ambisjonene for Forsvaret må reflektere økonomien, dette har vært neglisjert i en årrekke. FrP ønsker å tilføre midler til Forsvaret slik at trening, øving og nødvendig drift for øvrig reflekterer organisasjonens behov. FrP er og opptatt av at driftsmidler må tilføres når nytt materiell tas i bruk, slik som

Fregatter og nye kampfly, gjøres ikke dette vil det gå utover all aktivitet i Forsvaret, avslutter forsvarspolitisk talsmann i FrP Jan Arild Ellingsen.

Forsvarspolitisk talsmann i FrP Jan Arild Ellingsen.

Avslutning

Dette var innledningen til forhåpentligvis en valgkamp, hvor også forsvarspolitikken blir et tema. I neste utgave av Offisersbladet, vil partiene få konkrete spørsmål om Forsvaret og Forsvarets utvikling for denne langtidsperioden (frem til 2016).

Send gjerne spørsmål og problemstillinger som ønskes stilt til ragnar.dahl@bfo.no Redaksjonen forbeholder seg retten til å velge ut og sammenfatte spørsmålene, som vil gå til alle partiene.

Den kollektive sikkerheten i fare

Den kollektive sikkerhet i NATO har kommet under press. Alliansen har mindre konvensjonell kapasitet, kostnadene ved internasjonale operasjoner stiger og det globale sikkerhetsbildet skaper økende usikkerhet. Finanskrisen svekker ytterligere grunnlaget for alliansens forsvær.

Forsvarsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen

TEKST OG FOTO: TOR HUSBY

Om Militærmaktseminaret 2012 hadde en felle-snevner var det denne.

Temaet interesserte mange og Norsk Utenrikspolitisk Institutt fylte Henri Dunant-salen i Røde Kors-huset i Hausmanns gate til siste plass. Blant tilhørerne var en solid kontingent fra Stabsskolen.

Professor Etienne de Durand, Institut Francaise des Relations Internationales, konstaterte at alliansen mer og mer blir en koalisjon av de villige. Og mens forsvarsbevilgningene i Europa samlet økte med 1 prosent mellom 2000 og 2010, hevet Kina sine med flere tusen prosent. Siden 2010 har de europeiske forsvarsbudsjettene blitt enda mer uthult. I tillegg har Russland startet en ærgjerrig opprustning samtidig som Putin blir stadig mer autoritær. Et svar på utviklingen var å trekke Tyskland tettere inn i Europa, men Etienne de Durand stilte spørsmål om landet var interessert i dette. En positiv ting var at Frankrike ikke lenger var NATOs svarte får.

Berører ulikt

Generalsekretær Jørgen Berggrav i Norske Reserveoffiserers Forbund konstaterte at nye trusler ikke berører alle medlemslandene like mye i en tid der EUs og USAs kollektive konvensjonelle styrke minsker.

Lignende toner hørtes fra forsvarsminister Anne-Grethe Strøm-Erichsen: Man kan ikke trykke på en knapp og aktivere Artikkel 5. Det var også en beskjeden interesse i NATO for nye langvarige militære engasjementer etter Afghanistan. Alliansen har mindre konvens-

jonell kapasitet enn før og kostnadene ved INTOPS stiger. Dessuten var det økende usikkerhet i det globale sikkerhetsspolitiske bildet. Geopolitikk er tilbake på scenen igjen.

Hun så imidlertid også lyspunkter: F-35 var det beste jagerflyet til den beste pris for Norge. FD var godt i gang med utredningene om ubåtkapasiteten etter 2020. Smart defence, som ble vedtatt på toppmøtet i Chicago i vår, var svaret på budsjettreduksjonene og medlemmene tar krafttak for å styrke cyberforsvaret. Som norsk forsvarsminister var hun stolt over at våre forsvarsutlegg per innbygger lå på annen plass etter USA. Tallet imponerte ikke Jørgen Berggrav. "Det var som om en direktør skrotet av at hans fabrikk hadde de største utgiftene".

Terskelforsvaret

FDs spesialrådgiver Kjetil Skogrand introduserte forsamlingen for terskelforsvaret, et begrep som han så som etterfølgeren til invasjonforsvaret fra den kalde krigen og innsatsforsvaret etterpå.

-Forsvarets hovedoppgave var å bygge opp en krigsforebyggende terskel. Hensikten er at en aggressor avstår fra å angripe Norge. Terskelforsvaret er vellykket når det aldri blir stilt på prøve. Er begrepet, som gir assosieringer til atomkrig og kald krig, ny vin gamle flasker og noe annet enn vanlig avskrekking? Og kan Norge skape sin egen terskel?

Skogrand avviste at terskelforsvar var en re-nasjonalisering av Forsvaret, men forutsatte både en nasjonal og en alliert terskel. Det må legges til rette for alliert hjelp og NATO må vise troverdighet ved å deployere styrker og øve i Norge. Terskelen skal synliggjøre risiko og kostnader for en aggressor. Vi har ingen fiende nå, men terskelen må bygges opp over tid. Faren er ikke angrep, men at Norge kan presses til å forandre politikk eller oppgi rettigheter. Det gjelder at det ikke blir etablert et fait accompli.

-Alle som vil kødde med Norge skal vite at dette vil gjøre vondt! Få starter konflikter hvis de på forhånd vet at de ikke når frem. Et begrenset antall nisjekapasiteter kan være bra å ha i INTOPS, men er ikke bra nok til hjemlig forsvar.

Sentralt står vår luftmakt og ubåter, og de må inngå i en bredere aktivitet. Jevnlige øvelser med våre allierte hørte også med til bildet, fremholdt Skogrand.

Bjørnen i øst

Jørgen Berggrav satte søkelyset på den russiske bjørn. Det spøker alltid i tenkningen at Russland kan true eller bruke militærmakt mot Norge. Utviklingen i øst preges av tettere kontroll fra Moskva, forsterket militært nærvær, "styrt" demokrati og mangel på transparens i politikkens samt politisert økonomi. Norge har hverken penger eller mannskaper til å avskrekke Russland alene. Når velger alliansen å engasjere seg i Norge? Både Norge, Russland og de allierte må tro på vår vilje og makt.

Geopolitiske faktorer blir viktige. De tilgrensende områder fremstår som mer interessant enn det norske landområdet. Her inkluderte Berggrav de enorme olje- og gassreservoarer i havet, fiskeressursene, nedsmeltingen av is i Nordishavet, nye og tunge aktører og åpningen av Nordøstpassasjen for økende kommersiell trafikk. Til dette kom også det russiske syn på Svalbard og dens sokkel, pluss tynt befolkede områder i nord. En mer nærliggende økonomisk fare er at Norge i dag har den samme høye lønnsutvikling som Hellas hadde i de siste 10-12 år før kollapsen.

Fra salen innvendte Øystein Steiro, leder av Frps internasjonale utvalg, at vi har forlatt troen på at Russland er på vei til demokratiet. Vi kan ikke utelukke

angrep på Norge. Alle kriger har vært uforutsette. Han kritiserte at Norge har så godt som nedbygd Hæren som bare er på 2 prosent av gammelt volum i forhold til mob.styrken. Den er bygd for raske operasjoner og internasjonal innsats mens forsvaret av norsk territorium var kommet i glemmeboken. Steiro etterlyste et Forsvar der hurtighet ble balansert med utholdenhet, mobilitet med evne til forsvar av territorium, kvalitet med volum, teknologi med personell. Vi burde gjennomføre en lignende studie av Forsvaret som Gjörv-kommisjonen hadde gjort med Politiet.

-Vi er for selv gode og har en for liten intern debatt, hevdet Steiro som også er sikkerhetspolitisk rådgiver for Norsk institutt for strategiske studier. Steiro er dessuten tidligere norsk diplomat.

Norsk Folkehjelp

Generalsekretær Liv Tørres i Norsk Folkehjelp mente vi la for mye vekt på trusselen fra Russland. Indre uro, ekstremisme og gruppekonflikter preger mye av konfliktene i dag. Hun var dessuten overrasket over at Forsvaret ikke bad om informasjon om konfliktlandene hvor Norsk Folkehjelp er til stede. Forsvaret bør finne ut hvilke norske organisasjoner som arbeider der - før de sender styrker dit. Vi har tett kontakt med UD, men ikke med Forsvaret, innvendte hun.

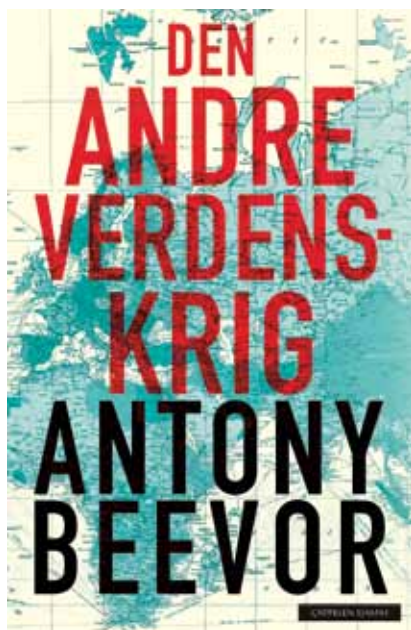
Kjetil Skogrand svarte at det ikke var noen tvil om at Forsvaret har en grenseflate mot sivil sektor. I kriseområder er det ofte svært mange aktører, og bedre dialog og samarbeid mellom militær og sivil sektor er det som skal til.

Professor Sten Rynning.

Fra venstre Generalsekretær Jørgen Berggrav, generalsekretær Liv Tørres, spesialrådgiver Kjetil Skogrand og professor Sten Rynning.

Får frem nye aspekt ved krigen

FAKTA:

Antony Beevor, født 14.12 1946, britisk krigshistoriker

Var offiser i det engelske kavaleriregimentet 11th Hussars

Utdannet ved: Winchester College og Sandhurst (studerte bl.a. Under den kjente krigshistorikeren John Keegan)

Utnevnt til: Chevalier de l'Ordre des Arts et des Lettres Æresdoktor ved University of Bath og University of Kent

Har bl.a. skrevet disse bøkene om Den andre verdenskrig:

Crete: The Battle and the Resistance, utgitt 1991 Paris After the Liberation, 1944-1949, utgitt 1994 Stalingrad, utgitt 1998

Berlin: The Downfall 1945, utgitt 2002

The Battle for Spain: The Spanish Civil War 1936-39, utgitt 2006

D-Day: The Battle for Normandy, utgitt 2009

Av NILS VERMUND GJERSTAD

På en måte kan man si at jeg har brukt et par-tre år på denne boken.

Man kan også si at jeg har jobbet med denne boken i tyve år, sier krigshistoriker Anthony Beevor, som er ute med sin karrieres mest ambisiøse bok.

Mursteinen har fått navnet "Den andre verdenskrig" og tar for seg flere aspekt ved tidenes største og mest omfattende konflikt. Beevor har tidligere skrevet fascinerende og avslørende bøker som "Stalingrad" (1998) og "Berlin - nederlaget" (2002), hvor han benytter seg av tidligere ikke- publisert informasjon fra de russiske arkiver som var åpen en liten periode på 1990-tallet. Russiske historikere har gitt ham hard kritikk for beskrivelsene av dårlig disiplin i Den røde arme, mens Beevor selv har forsvart dette med at informasjonen har tross alt kommet fra deres egne arkiver. - Denne gangen skriver jeg om de forskjellige krigsskueplassene og interaksjonen mellom disse. Ikke minst Det fjerne Østen. Nylig var det en konferanse med blant annet japanske og kinesiske historikere på Hawaii. Det er interessant at de omsider kan møtes og diskutere. For noen tiår siden kunne de ikke det.

Brutalt i Det fjerne østen

- Flere driftige unge japanske

historikere har kommet frem med ny informasjon de siste årene, sier Beevor. Med blant annet utgangspunkt i japanske kilder skriver om japanske soldater på Ny-Guinea som bruker kannibalisme som en slags militær strategi! Sannsynligvis er dette det mest sjokkerende informasjonen Beevor får frem i boken.

Boken på vel 900 sider er ambisiøst verk, også på andre måter. Beevor prøver også å redefinere lengden på Den andre verdenskrig. Ifølge ham både begynte og sluttet den i Asia. Boken starter nemlig med at den russiske kavalerioffiseren Zjukov sendes til Ytre Mongolia i mai 1939 for å felle den keiserlige japanske arme i ryggen. Kamp-handlinger mellom fascist og kommunister er i gang, Zjukov blir også helt sentral i senere slag mot fascistene i vest, bl.a. i de episke slagene i Moskva, Stalingrad og Berlin.

"Den druknede jords taktikk" er også noe nytt for mange i Vesten. Kina brukte den uvanlige taktikken for å hindre japanernes fremrykning mot Wuhan og Chian Kai-shek. Ved å åpne demningene langs Den gule flod klarte de å forsinke dem med fem måneder. Det kostet minst 800 000 kinesiske liv, mens 6 millioner ble hjemløse. - Mye av det som skjedde under den kinesisk-japanske krigen har en slående likhet med det som

senere fant sted på Østfronten, sier Beevor. - Selv om japanerne var brutale ble ikke motstanden noe mindre desperat av den grunn. Fremfor å overgi seg brukte kjempende kineserne det store landområdet i Kina til å trekke seg tilbake i. Det er betegnende at Hitler lærte ingenting av krigen i Kina, til tross for at generalene hans tilrådet ham til å gjøre det.

Churchill ville invadere Nord-Norge

Beevor skriver også noe kritisk om de allierte. Terrorbombing av sivile i Dresden og Hamburg i 1945 er beskrevet med grufulle detaljer.

Selv Churchill er Beevor litt kritisk til. - Churchill var besatt av Norge. Med Operasjon Jupiter ville han invadere Nord-Norge, bl.a. for å få kontroll over de tyske flybasene der og å sikre Murmansk-konvoiene, men heldigvis fikk generalene snakket ham fra det.

Var Murmansk-konvoiene så viktige som mange tror?

- Nei, de hadde egentlig mest en symbolsk betydning. Stalin klaget selv på at mye av materialet de fikk var utrangert og panservogner som de ikke kunne dra nytte av. Men russerne fikk i alle fall nytte av flere av kjøretøyene da de gikk mot Berlin i 1945. Man må også huske på at Den persiske korridor var en vel så viktig forsyningsrute. Den gikk

via Persia og gjennom Kaukasus til russerne.

Har følelsesmessig forståelse av krig

Den amerikanske invasjonen av Sicilia sommeren 1943, den såkalte operasjon Husky, er Beevor imidlertid overraskende lite kritisk til. - Det stemmer at amerikanerne, Patton og andre generaler, samarbeidet med mafiaen der, men jeg har ikke skrevet om det i denne boken.

Kanskje jeg hadde gjort det om jeg skrev en bok som bare fokuserte på dette slaget. Amerikanerne oppførte seg også moralsk forkastelig andre steder i Europa, ikke minst i Paris, der de nærmest oppførte seg som om de var på et stort bordell, mener Beevor.

Forfatteren har selv offisersbakgrunn. - Jeg var oppført i panser-avdeling, forteller han. - Jeg var blant annet utstasjonert i England, Nord-Irland og i Tyskland. Bakgrunnen som yrkesoffiserer er ikke nødvendig for å sette seg inn i militær sjargong. Enhver kan lære det. Men jeg vil heller fremme det emosjonelle aspektet, altså at man med militærbakgrunn kan sette seg inn i hvordan det for soldater er å miste venner og kamerater i krig, survival's guilt-komplekset og hvilke ritualer man har i forhold til begravelser og de døde.

ALT SOM GJELDER VOLVO PÅ EKSPORT. OG LITT TIL.

**UTENLANDSBEORDRING?
VURDERER DU Å KJØPE BIL PÅ EKSPORT?**

VOLVO INTERNATIONAL CUSTOMERS SALES

er en internasjonal salgsorganisasjon som selger biler til diplomater og militære som er på flyttefot. Prisene er meget gunstige, da bilene leveres rett fra fabrikk i Gøteborg. Vi har også mulighet til å levere biler i de fleste hovedsteder i Europa og USA. Bilene kan spesialtilpasses til de markeder de skal brukes/sluttbrukes.

Bilia **08555**

Bilia Økern: Økernveien 115, Oslo.
Magnus Bjørseth Diplomat Sales Manager. Phone: + 47 415 68 318.
E-mail: magnus.bjorseth@bilial.no

www.bilia.no

bilial

Zero Dark Thirty

Am. thriller/krigsfilm

Regi: Kathryn Bigelow
Med: Jessica Chastain, Jason Clarke, Mark Strong, Joel Edgerton, James Gandolfini, Edgar Ramirez, Jennifer Ehle
2 time 39 min

Av NILS VERMUND GJERSTAD

Tidenes største terroristjakt

Zero Dark Thirty er blant de mest realistiske filmene som er laget om krigen mot terror. Tittelen refererer til tidspunktet, når aksjonen mot bin Laden ble gjort.

En kvinne har brukt ti år på å finne bin Laden, er taglinen til filmen Zero Dark Thirty som er en av årets mest omtalte filmer.

Det er to muligheter for Osama bin Ladens location, sier den

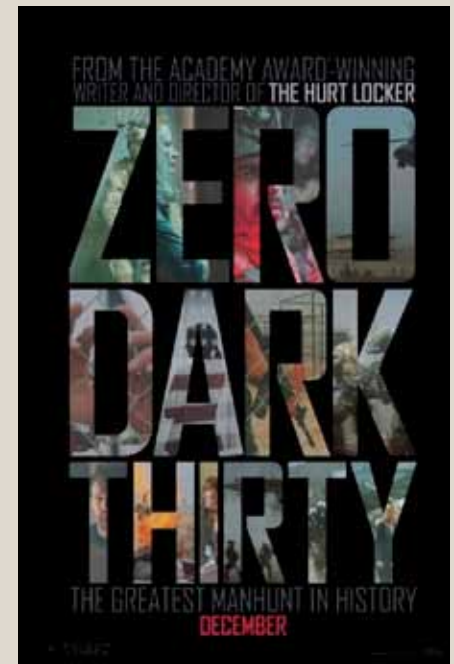
rødhårete CIA-agenten Maya (Jessica Chastain), som er heltinnen i filmen i det hun briefer Navy Seals på deres hemmelige oppdrag. Den første muligheten er at al-Qaida lederen gjemmer seg i en hule på landsbygda i Pakistan. Den andre, som hun tror på, er at han bor i et hus i Abbottabad, og driver sitt verdensomspennende nettverk derfra.

Filmen er regissert av Hollywoods dyktigste kvinnelige regissør Kathryn Bigelow, som

har vært gift med Titanic-regissøren James Cameron. For fire år siden mottok hun Oscar for beste regi med den adrenalinfylte actionfilmen Hurt Locker, som viste en av de farligste jobbene under Irak-krigen, nemlig minerydding. Med Zero Dark Thirty har hun og manusforfatter fra Hurt Locker Mark Boal fortsatt i dette sporet. Boal har journalistisk bakgrunn og har valgt en tilnærming til tematikken som minner om dokumentarfilmen.

Zero Dark Thirty er en annerledes krigsfilm. Her er det relativt få adrenalin-scener, men heller fokus på lange dvelende scener fra konferanserom og forhør som stadig fører CIA-teamet nærmere til bin Ladens hemmelige skjulested i Abbottabad i Pakistan. Tittelen Zero Dark Thirty refererer forøvrig til tidspunktet når aksjonen mot bin Laden ble gjort.

Allerede anslaget i filmen er annerledes, med kun lyd og ellers mørkt lerret fra New York 11.

september. Den mørklagte scenen er symboladd og setter en viss dyster tone. Filmen er helteaktig på en mer stillferdig måte enn vi vanligvis er vant med i slike filmer.

CIA-agenten Maya er tøff i farlige situasjoner. En gang blir bilen hennes beskyttet av al-Qaida. En annen gang sitter hun på en restaurant, da en bombe sprenger og panikk bryter løs blant folk.

Handlingen forflytter seg over hele verden. I tillegg til også

terroranslag mot Saudi Arabia i 2004, London i 2005 og et hotell i Islamabad, Pakistan i 2008 er med, såvel som et rystende selvmordsangrep mot CIA i Afghanistan 2009.

Som i en thriller sporer CIA vekk opp folk som står nærmere og nærmere bin Laden. Helt til de er like ved. Usedvanlig nok viser filmen realistiske forhør og torturscener som utføres mot al-Qaida-folkene, uten at det blir for ubehagelig å se på. Dette har skapt visse kontroverser i USA,

også på høyere politisk nivå. Et vel så interessant aspekt er at filmen viser at noen ganger fungerer faktisk forhør med tortur. Andre ganger viser filmen at det fungerer ikke.

Zero Dark Thirty er lang, over to og en halv time, og den har sine dødperioder, men dette bidrar også til høy grad av autensitet. For selv om dette er verdens største jakt på en ettersøkt så har den vært lang og dvelende og ikke spesielt actionfylt. Ikke før helt på

slutten, da Navy Seals sendes inn. Også skytescenene i bin Laden sitt hus føles veldig realistiske, med mye mørke, lite snakking og uklar skyting mot skygger i natten. For noen er det kanskje litt skuffende at vi knapt får sett Bin Laden i hele filmen, bare såvidt litt av liket hans. Tidens største terrorist forblir et mysterium, en skygge i mørket.

Gardens befelselever på skarpskyting

Offisersbladet har vært på tur til Kongsberg, nærmere bestemt Hengsvann skytefelt. Der møtte vi 20 motiverte befalsskole-elever på grunnleggende befalsutdanning (GBU), i HIM Kongens Garde.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

Vel fremme i skytefeltet viste gradestokken på standplass 15 sure minusgrader, og jeg ble møtt av utdanningsoffiser, løytnant Lasse Brustok. For kompanisjef 7. Gardekompani, kaptein Torbjørn Christiansen og instruktør løytnant Philip Matlary, var allerede i gang med drillen på dagens MG-3 skyte-øvelser. Løytnant Brustok fortalte om et kull på 17 gutter og tre jenter, som har holdt sammen helt siden de startet i august 2012. Ingen har

falt ifra, og det er meget bra i følge Brustok.

Fire dager i lagstelt på Hengsvann brukes effektivt. Utdanningen innen støttevåpnene MG-3 og 84 mm RFK er omfattende, med alt fra organisering før, under og etter skyting. Håndtering av våpnene, skytingen, sikkerheten og ikke minst ildordrene skal drillers inn. I samtale med befalelevene, kom det frem at de alle var meget fornøyd med utdanningen så langt, og at de nå begynte å se frem til avslutning på befalsut-

danning, og til en tid som befal ved tropp.

Offisersbladet fikk også anledning til en nærmere prat og intervju med befalelev Andreas Riise fra Oppsal i Oslo.

Hvorfor søkte du befalsskole/GBU?

- Jeg søkte GBU siden jeg har en søster som også har gått befalsskolen. I utgangspunktet var det ikke noe jeg hadde tenkt mye over, planen min var nemlig en helt annen. Jeg hadde sett for meg de tre neste årene som student i

Ålesund. I stedet fikk jeg muligheten til å dra på FOS, hvor mine første inntrykk med forsvaret kom.

Er du fornøyd så langt, og hva er du eventuelt mest fornøyd med?

- Jeg kom inn på førstevalget mitt, nemlig GBU/HMKG, som jeg er veldig fornøyd med. Det er en avdeling med stolte tradisjoner, og som ofte blir omtalt som den mest profesjonelle avdelingen med tanke på oppdragene vi blir satt til å løse hver dag. Jeg er mest fornøyd med kullet, hvordan vi fungerer

Befalelev Andreas Riise.

Klargjøring for MG 3 skyting fra standplass på Hengsvann.

Erfaringslæring i felt under fine forhold på Hengsvann.

84 mm med bakblåst.

sammen og hvordan utviklingen har vært.

Har du hatt periode hvor du har vært i tvil om du skulle fortsette befalsskolen?

-Min periode som befalsskolevar har vært varierende med oppturer og nedturer, hvor enkelte perioder har vært svært tunge. Før jul var jeg i tvil om jeg skulle fortsette på befalsskolen. Jeg var så usikker at jeg både pratet med dem hjemme og enkelte av elevene i kullet mitt. Makkeren min var til stor hjelp, i tillegg til befalet mitt. Saken ble

tatt på alvor, og jeg ble innkalt til møte for å prate om situasjonen. Oppfølgingen oppfattet jeg som veldig seriøs og profesjonell, noe som var med på å få tankene mine på rett spor igjen. Nå er jeg motivert og gleder meg til å fullføre året med stil.

Hva ser du frem til som befal i HM Kongens Garde?

-HMKG tilbyr forskjellige stillinger neste år. Enkelte er på rekruttskolen på Terningmoen, andre på Huseby og noen er nødt til å bli sendt til andre avdelinger. Jeg er

ikke sikker på hvilken stilling eller hvor jeg ønsker å dra. Vi har pratet noe om dette, og tankene vandrer. Jeg har også ønsket om INTOPS, noe som betyr at jeg mest sannsynlig blir nødt til å søke meg til en annen avdeling. Jeg har også et stort ønske om å være befal i HMKG, fordi det er en svært variert og krevende hverdag. HMKG løser skarpe oppdrag hver dag, noe som gjør oss til en privilegert avdeling.

Kunne du tenkt deg en videre utdanning i Forsvaret?

-Videre utdanning i Forsvaret er

noe jeg ikke har tenkt mye på. Jeg ønsker å se hva Forsvaret har å tilby meg i pliktåret. Jeg ønsker å fortsette i Forsvaret dersom forventningene mine blir innfridd. Jeg kommer til å ta en ting om gangen, og om muligheten og engasjementet mitt er til stede, ser jeg ikke bort i fra en videre utdanning i Forsvaret.

Offisersbladet ønsker alle 20 på kullet lykke til videre med befalsutdanningen!

De mest hardbarkede spiste lunsjen ute i minus 15 grader.

Mellom skyting - Hjelmer av og lytt!

Troppsbealet lager toast på ovnen i varmebua.

ADVENTSMARKERING PÅ KRISTIANSTEN FESTNING

Officersbladet har tidligere skrevet om garnisonsbyene som forsvant, og hvordan Forsvaret sakte men sikkert har forsvunnet fra bybildet flere steder. Trondheim er en av disse byene, men de siste årene har Forsvaret vært mer synlig enn på mange år. Dette kan i stor grad tilskrives sjef Luftkrigsskolen, Oberst Ole Asbjørn Fauske, som har tatt tak i både Forsvarets synlighet, veteran-saken og å få brukt festningen i Trondheim som samlingspunkt.

I adventstiden 2012 ble festningen midtpunkt for markering av ventetiden mot jul, med andakt og tenning av tre meter høye lys hver av de fire søndagene i advent. Markeringen startet den andre desember, med velkomsthilsen fra sjef

Luftkrigsskolen, andakt holdt av feltprest ved Luftkrigsskolen, Morten Kilde og musikk med Luftforsvarets musikkorps. Etter markeringen fikk de fremmøtte tilbud om kaffe inne i festningen.

De resterende tre søndagene stilte Nidaros domkirke med kapellan Beate Lerdahl, Trondheim stift v St Olav katolske kirke med generalvikar Albert T Maczka og til slutt Domkirkens menighet med biskop Tor Singsaas.

Tilrettelegger for arrangementet har vært kvarterkommandant ved festningen, major Viggo Melhus i samarbeid med Forsvarsbygg.

BFO setter svært stor pris på initiativet, som er helt i tråd med BFOs formålsparagraf, blant annet å styrke Forsvarets stilling i samfunnet og støtte arbeidet med å fremme forsvarstanken i det norske folk, og er overbevist om at det er flere i Trondheim som synes det er godt å se at Forsvaret er tilbake i bybildet.

Lille julaften på festningen.

Viggo Melhus.

Tekst & Foto: Morten Granhaug/OTV BFO Midt-Norge.

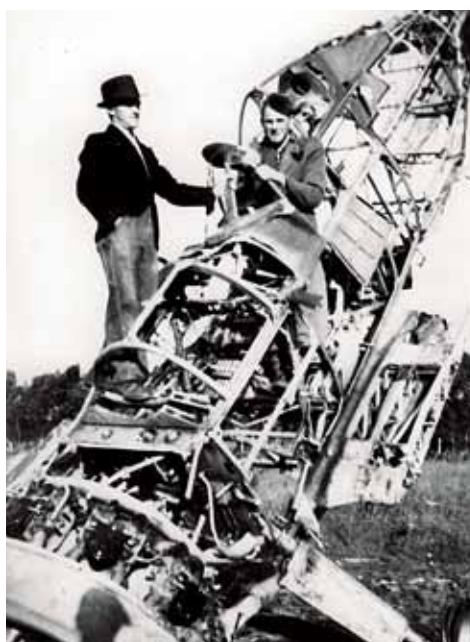
HVERDAG I RUINENE

– Bodø 1940-1945

Linda Haukland har skrevet denne boken, som gir en meget god beskrivelse av livet i Bodø under krigen. Helt fra byen ble bombet til en ruinhaug av tyskerne mai 1940, til frigjøringsdagene i mai 1945. Haukland har også samlet en stor mengde bilder, som bidrar til dette unike historiske innblikket. Linda Haukland har blant annet et hovedfag i historie og pedagogikk, samt mellomfag i statsvitenskap, og hun underviser i dag i historie ved universitet i Nordland. Boken er utgitt på Orkana Akademisk, og er absolutt å anbefale.

Einar Holst Clausen

OFFISERSBLADET BEKLAGER FEIL BILDETEKST!

I Officersbladet nr 7/2012, i artikkelen om Kong Frederik IVs Tambourafdeling af 1704, har Officersbladet skrevet feil i bildeteksten på side 62. Carl Henrik Amundsen er sjef for Kong Frederik IVs Tambourafdeling af 1704, og ikke Fredriksteen Artillerie Compagnie. Officersbladet beklager dette. I kommende utgaver vil Officersbladet ha artikler om flere av våre militærhistoriske avdelinger/foreninger, blant andre den eldste og største av dem alle, Fredriksteen Artillerie Compagnie i Halden.

KONGSBERG KONTRAKT VERDT 300 MILLIONER KRONER

KONGSBERG har signert en kontrakt verdt 300 millioner kroner for å levere oppgradering av NASAMS II luftvernssystem til det norske Luftforsvaret. NASAMS produseres av KONGSBERG og Raytheon, og oppgraderingen vil bli gjennomført innenfor en tidsramme på tre år. Kontrakten omfatter oppgradering av eksisterende utskytingsramper med ny elektronikk og software for økt ytelse og forlenget levetid.

“Det bakkebaserte luftvernet NASAMS II er en viktig integrert del av Norges luftforsvarssystem. NASAMS er det mest solgte luftvernssystemet i NATO de siste årene, og Norge er med sin erfaring og kompetanse en ledende luftvernnasjon”, sier Eirik Lie, Direktør i Kongsberg Defence Systems.

KRIGSHELT PÅ HALERORET TIL NORWEGIAN

Konkurranse og avstemming på hvem som skulle pryde haleroret på det siste Norwegian-flyet er avgjort. Og det ble velfortjent, krigshelten Gunnar «Kjakan» Sønsteby. Sønsteby ble de siste årene av hans liv, på mange måter et folkeeeie. Hans kone var for øvrig til stede når Kjos foretok avdukingen.

Einar Holst Clausen

UTRADISJONELL UTVELGELSE AV FORSVARSSJEF I DANMARK

Danskene gikk nye og utradisjonelle veier når de skulle tilsette ny forsvarssjef. De gikk ut med en «Stilling ledig» annonse i riksdekkende aviser, og satte et rekrutteringsbyrå på selve utvelgesprosessen, for å finne den best kvalifiserte til jobben. Resultatet ble at en brigader fikk jobben, foran flere generaler. Brigader Peter Bartram ble general og ny forsvarssjef, og han hoppet således kjapt over to gradsnivåer. Det var nok mange generaler som satte whisky'en i halsen den dagen.

Einar Holst Clausen

BILLIGERE MED VERN ENN Å BYGGE NYTT

To 60 år gamle vernede kaserne i Skjold leir fremstår nå som helt nye. Riksantikvaren er meget fornøyd med håndverket og gjennomføringen til Forsvarsbygg.

Hæren på Skjold har fått restaurert en nedslitt kaserne og ei befalsmesse for til sammen en verdi på vel 119 millioner kroner. Forsvarsbygg har samarbeidet nært med Riksantikvaren som fredet leiren i 2004, og vernet 25 av byggene.

Restaureringen har tilbakeført bygningene med blant annet vinduer, dører, takrenner og vindusbeslag mest mulig lik det originale. Den opprinnelige altaskiferen på taket er renset og beholdt, det er laget nye titansink takrenner av håndverkere som kan faget, dagens krav til isolasjon og ventilasjon er gjennomført samt lagt opp mer strøm og datanett som tilfredsstiller dagens behov. Administrerende direktør i Forsvarsbygg, Frode Sjursen, la vekt på at restaureringen viser at det var langt billigere å ta vare på byggene og sette dem i stand til dagens standard, enn å rive og bygge nytt. Nybygg ville kostet staten vel 50 millioner kroner mer.

Tidligere plasskommandant på Skjold (1978-1981) og Øverstkommanderende i Sør-Norge, Hjalmar I. Sunde, var sjef for den nedslitte leiren under den kalde krigen. - Vedlikeholdsbudsjettet den gangen var på ca. 700.000 kroner for 52 000 m2, og jeg kommer ikke utenom Forsvarsbygg som med sin kompetanse og holdning har utviklet en garnison som man kan være stolt av, sa Hjalmar I. Sunde.

Fakta kaserne Evje: Bruttoareal: 2543 m2 som omfatter kaserne og peisestue i mellombygg. 180 sengeplasser fordelt på 6-mannsrom i tre etasjer. Prosjekt kostnad: 55 millioner kroner

Fakta befalsmesse: Bruttoareal: 2405 m2 med blant annet 16 nye befalskvarter, to peisestuer, brigadens sal, utvendig og innvendig totalt rehabilitering.

Red.anmrk: Morsomt med gjensyn av kaserne Evje, der jeg som ung sersjant og fenrik tjenestegjorde i Kp B 1978-81, med Hjalmar I Sunde som bataljonssjef.

Einar Holst Clausen
Redaktør Offisersbladet

Ny kaseme på Evje.

Stue i befalsforlegning.

Så er nok et BFO år godt i gang

2013 starter med brask og bram hvor etablering og implementering av Arbeidstidsbestemmelser for Forsvaret (ATF) har bidratt til en hektisk start. Godt arbeid av BFOs tillitsvalgte har bidratt til meget god spredning av høyaktuell informasjon til flere hundre forsvarsansatte. Denne avtalen er starten på noe godt for Forsvaret både som virksomhet og som moderne arbeidsgiver. ATF er et tidsriktig avtaleverk, som har en lang og grundig forhistorie til beste for BFOs medlemmer og for Forsvarets oppgaveløsning.

Avtalen knytter Forsvaret tettere opp til Hovedtariffavtalen i Staten (HTA) samtidig som Forsvarets egenart og særegenhet ivaretas, altså behov for unntak. Avtalen er helt i tråd med de anbefalinger som ble gitt fra det partssammensatte lønnsprosjektet i sin tid (2007). BFO må imidlertid erkjenne at vi ikke heller denne gangen har nådd helt i mål med våre opprinnelige krav, fortsatt er det områder som trenger forbedringer i tiden fremover, og det kommer. Den avtalen som vi nå skal erstatte har vi levd med i 30 år og den har vært langt unna den nye ATFen både i innretning og kompensasjon. Der ATM var arbeidsgivers styringsrett satt i system gjennom hjemmel i kongelig resolusjon er nå ATF en tariffavtale som partene i fellesskap eier definisjonsmakten over. Ingen må tro at BFO nå legger seg bakpå og lar tolkning og forvaltning av avtalen overlates til en tilfeldig arbeidsgiver. BFO vil utøve sine partsrettigheter med profesjonalitet og ansvar, og vi forutsetter at Forsvarssjefen gjør det samme. På veien videre skal vi nå i første omgang, i samarbeid med de andre avtalepartene, skrive et iverksettelsesdirektiv der avtaleteksten på noen områder må fylles med ytterligere innhold, da forståelsen av flere forhold er avklart mellom partene i forhandlingene, men ikke er valgt tatt med i avtaleteksten. I tillegg er det avtalt en evaluering i andre avtaleår slik at vi kan justere og tilpasse forhold som oppstår tidlig i avtale perioden. Videre er det viktig å påpeke de formuleringer som ligger i «Unntaksavtalen» som alle parter i Forsvaret inngikk med Forsvarsdepartementet. Denne teksten utdyper og klargjør både intensjon og forståelse på flere sentrale punkter.

Til slutt er det viktig å huske på at ATF beskriver unntaksaktiviteter og kompensasjon for disse, den omhandler altså ikke regulær drift av Forsvaret. Her gjelder fortsatt HTA og arbeidsmiljøloven med de unntak som der er regulert. ATF er ergo helt frikoblet fra varierende budsjett-tildelinger og er forhandlet nettopp for å understøtte Forsvarets behov for trening og øving slik innsatsforsvaret krever.

Jeg er, på tross av at flere forsøker å spre usikkerhet om avtalens «godhet», godt fornøyd med å kunne promotere ATF slik den fremstår med de forbedringer som er oppnådd. BFO vil nå og i fremtiden ha ambisjoner om å bedre medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår. Her gir den nye avtalen flere muligheter enn dagens ATM.

Starten av året er også gjensyn med sine kolleger, så også for kadetter og befalsskoleelevene. Jeg vil bruke denne anledningen til å peke på det gode og viktige arbeidet KAFO og BESO gjør i BFO. Disse to organisasjonene har opp gjennom årene blitt et meget viktig bidrag i BFO sitt virke. Med stort engasjement ivaretar de sine interesser meget godt og aktiviteten ved de enkelte krigsskoler og befalsskoler lover godt for fremtidig rekruttering til BFOs kompetente tillitsvalgte korps. Den lokale aktiviteten er uhyre viktig for å kjenne på medlemspuls og stimulere til dialog og debatt om BFO i nåtid og fremtid. Det arbeidet BESO og KAFO gjør går rett i kjernen på BFOs formålsparagraf og det arbeidet som dere gjør utgjør en forskjell både for dagens elever, men også for de som kommer etter dere. Fortsett det gode og viktige arbeidet så minsker min bekymring for personellutfordringen i Forsvaret i årene som kommer. Dagens unge befal er morgendagens profesjonsutøvere. Det er avgjørende for Forsvaret at Dere gir elever og kadetter en stemme som blir hørt.

Eivind Røvde Solberg
Leder BFO

Ett yrke
– én organisasjon!

NY ATF – signere nå eller risikere alt?

Etter 30 år med den midlertidige avtalen ATM, har BFO valgt å akseptere tilbudet som lå i bordet i forhandlingene mellom organisasjonene og Forsvarsstaben. Med PEFO og KOL også inne i avtalen har langt over halvparten av den totale medlemsmassen i Forsvaret valgt å signere. Dette gir trygghet for alle Forsvarets ansatte og deg som medlem!

Hadde BFO ikke signert ville alle organisasjonene risikert å miste forhandlingsretten over slike avtaler i fremtiden, ved at departementet kunne ha tvunget gjennom en, for arbeidstakerne, langt dårligere avtale gjennom kongelig resolusjon. (les: Politiet i 2009)

BFO skulle gjerne sett at arbeidsgiver møtte flere av BFOs og NOFs felles krav, men BFO-medlemmer kan nå være trygge på at vi også i fremtiden har rett til å forhandle frem enda bedre resultater. Den avtalen BFO har signert er helhetlig bedre enn dagens ATM, noe BFOs regneeksempler viser med all tydelighet. Det nytter ikke å dra ut kun bruddstykker, da vil enhver avtale kunne anses som for dårlig. Vi må se den helhetlig, det er et felles ansvar.

Hadde BFO og NOFs forhandlingsdelegasjoner vært litt kloke på bakrommet, så kunne de i samarbeidets ånd avtalt seg frem til at den ene signerte og at den andre gikk til brudd. Konstellasjonen med BFO, PEFO og KOL danner flertall og ville gitt sikkerhetsnettet å falle tilbake på, mens NOF og NTL kunne forsøkt å oppnå enda mer for alle. Det ville være å fremholde det gode samarbeidet som har pågått i mange år. Men en av oss må altså ta og bære et større ansvar, på vegne av alle i en så viktig sak. Dét ansvaret tok BFO.

I stedet for samarbeid opplever BFO på flere steder i Norge at organisasjonen, våre tillitsvalgte og yngre medlemmer blir snakket om i negative ordelag av NOF. Til dels også med en retorikk som ikke sømmer seg en uniform med offisers grad.

Å gå til brudd er et fullt ut lovlig virkemiddel, og det vil alltid BFO respektere. BFO forventer da også at andre respekterer vår rett til å inngå lovlige avtaler, og med det ikke tillater seg enkelte av de ytringer våre medlemmer har blitt utsatt for.

Til våre medlemmer spesielt: Finn din nærmeste BFO tillitsvalgte og be om at han eller hun tegner og forklarer grundig der noe fremstår som uklart. Ingen kjenner BFOs avtale bedre enn BFO selv.

BFO skal love én ting: Vi forteller sannheten om vår avtale, og ingen andres!

Lars-Andreas Irgens

**Du forsvarer landet
– vi forsvarer deg!**

OMSTILLINGSBREV NR 1/2013

2013 vil bli et spennende år. Konflikten mellom partene i Forsvaret før jul er avdømt og gir mulighet for et bedret samarbeidsklima i 2013. Konflikten medfører at dette omstillingsbrevet, blir noe kortere enn vanlig. Vi har akkurat drøftet Forsvarssjefens virksomhetsplan med til dels mange oppdrag, nye arbeidstidsbestemmelser for Forsvaret trer i kraft 1.april og flere avtaler som skal reforhandles i løpet av året.

Konflikten om forståelsen av HATA er avdømt

Konflikten organisasjonene hadde med Forsvarsstaben før jul, er avdømt av Fornyings- og administrasjons- og kirkedepartementet (FAD) og Hovedsammenslutningene i Staten, med fullt gjennomslag for BFOs forståelse av Hovedavtalen.

I hovedsak gjaldt konflikten at Forsvarsstaben i et brev til alle tjenestemannsorganisasjonene i Forsvaret (27/11) forsøkte å sette grenser for hvem som kunne representere organisasjonene i møter. Innholdet i brevet var så feilaktig, at leder BFO, Eivind Røvde Solberg, ba i brev av 5/12, YS Stat om å ta kontakt med de andre partene i Hovedavtalen (FAD og Hovedsammenslutningene i Staten) og drøfte teksten i Forsvarsstabens skriv opp mot Hovedavtalen.

Møtevirksomheten stoppet opp

Konflikten førte til at møtevirksomheten med arbeidsgiver stoppet og det er hovedårsaken til at dette omstillingsbrevet blir kortere enn vanlig. BFO deltok ikke på møter etter HATA på noe nivå, da konflikten ble løftet opp til partene i Hovedavtalen. Ikke alle valgte dette, under dekke av at konflikten var på Forsvarsstabsnivå. Det valget er krevende å forstå, men noe av årsaken kan være at konfliktnivået utviklet seg svært fort.

Tolkningsmøte av HATA

FAD og Hovedsammenslutningene (partene) hadde tolkningsmøte 10/12 og i svaret FAD i form av et brev til FST 12/12, fastslås det, med all mulig tydelighet, at FST tar feil. Sitat fra skrevet til FST:

Praktiseringen av medbestemmelsen i Forsvaret.

Det ble avholdt møte mellom

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (FAD) og hovedsammenslutningene 10.12.2012. Bakgrunnen var at det har oppstått uklarheter om partsrepresentasjon etter hovedavtalen og tilpasningsavtalen i Forsvaret.

I møte ble det vist til et brev fra Forsvarsstaben av 27.11.2012 til organisasjonene i Forsvaret om dette. På bakgrunn av at brevet er uklart og delvis feilaktig på noen punkter, vil FAD og hovedsammenslutningene presisere følgende:

Møtevirksomheten stoppet opp i Forsvaret.

Der en av partene ønsker bistand fra høyere og/eller sentralt nivå, skal tillitsvalgte og administrasjonen varsles, jf. tilpasningsavtalen. De tillitsvalgte kan be om slik bistand, for eksempel fra sitt forbund/hovedsammenslutning. Både valgte og ansatte i forbundet kan være bisittere i slike saker. Bisitteren har talerett og må kunne være aktivt med i diskusjonene, men bistanden endrer ikke partsforholdet.

Avslutningsvis vil FAD og hovedsammenslutningene påpeke at pkt 3.1 andre avsnitt i Forsvarsstabens brev ikke er i tråd med de forutsetninger og intensjoner som er lagt til grunn i Hovedavtalen, hva angår de sentrale tillitsvalgte/ansatte i forbunden/foreningene. Når det gjelder det sentrale nivået i Forsvaret, presiserer tilpasningsavtalen hva som regnes med "sentrale organisasjoner".

Brevet er undertegnet av Per Kristian Knutsen (Ass.statens

personaldirektør) og Erling Thormod Narum (Underdirektør).

På tide å gå videre

BFO er glad for den støtten vi fikk fra partene i Hovedavtalen og håper Forsvarsstaben tar svaret fra FAD innover seg og gjør sitt til å rydde opp i det dårlige samarbeidsklimaet, som utviklet seg i forkant og under konflikten pga av FSTs feiltolkning av avtalen.

Forsvarets Personellsjef Tom Simonsen og lederne for organisasjonene har allerede hatt møter og er enige om å ta opp til behandling de sakene som organisasjonene har fremmet krav om. Vi har nå gjenopptatt normal møtevirksomhet og jeg ser frem til å ferdigbehandle de sakene som har vært utsatt av FST.

En av utfordringene de sentrale partene har er hvordan vi skal etablere et samarbeid hvor også de lokalt tillitsvalgte inkluderes i vårt arbeide, på samme måte som Forsvarsstaben inkluderer arbeidsgiverne på DIF-nivå. Dette er en av utfordringene som er kommet opp i kjølvannet av at vi gikk fra 72 til 21 DIFer, samtidig som Forsvarssjefen delegerte sin forhandlingsfullmakt til DIF-nivå.

Hovedavtalen i Staten prolongeres

Bare ni dager etter at partene hadde møte om praktiseringen av medbestemmelsen i Forsvaret, hadde FAD og Hovedsammenslutningene i Staten et forhandlingsmøte, ifm at utløpsdatoen for Hovedavtalen i staten var 31.desember 2012. Partene ble enige om at Hovedavtalen i staten prolongeres til 31.desember 2015. Protokollen er undertegnet av Statens personaldirektør og de fire hovedsammenslutningene i Staten.

Tilpasningsavtalen i Forsvaret

BFO varslet tidligere i høst at arbeidsgiver måtte kalle inn partene i Forsvaret (FST og de sentrale tjenestemannsorganisasjonene) til reforhandling av tilpasningsavtalen. I kjølvannet av de uenigheter som har vært, samt det faktum at vi har ulik oppfatning av flere forhold knyttet til partenes rettigheter, herunder forståelsen av Hovedavtaleteksten og organisasjonenes rett til å kreve opptatt forhandlinger om de samme forhold arbeidsgiver har. Det er også andre forhold som trengs å gjennomgå, herunder rekkefølgen i behandlingen av organisasjonssaker, hvordan behandle virksomhetsplaner og budsjett, tvisteløsninger mv. BFO gjentok kravet i våre skriftlige merknader til Forsvarssjefens virksomhetsplan 2013.

Overordnet om Forsvarssjefens virksomhetsplan 2013

Forsvarssjefens virksomhetsplan (FSJ VP) 2013 er Forsvarssjefens plan for gjennomføringen av virksomheten for årene 2013 til 2016. FSJ VP gir oppdrag med resultat- og rapporteringskrav, rammer, føringer og prioriteringer til DIF-sjefene.

FSJ VP – en rullerende 4-årsperiode

Nytt av året er at det ikke gis ut et gjennomføringsdirektiv for langtidsperspektivet, men en virksomhetsplan som beskriver en rullerende 4-årsperiode. Planen vil bli oppdatert og utgitt årlig, da i et nytt 4-års perspektiv. Det første året er bestemmende for det første året og styrende for de tre neste. Endringer av virksomhetsplanen skjer ved hjelp av rettelser og tillegg til VP, som nummereres fortløpende.

En VP på overordnet nivå

Detaljeringsgraden i virksomhetsplanen skal være på et overordnet nivå. Aktiviteter som følger av tildelte oppdrag må tilrettelegges og gjennomføres av DIF-sjef, slik denne finner det mest hensiktsmessig og kosteffektivt, innenfor rammen av disponible ressurser, lover, regler og bestemmelser. FSJens VP utarbeides i tett dialog med DIF-sjefene og det er her de tillitsvalgte på DIF-nivå ikke inkluderes, dette skaper en situasjon der reell medbestemmelse er krevende.

Behandling av FSJ VP 2013

Først og fremst har FST/Økonomi- og styringsstaben (ØS) involvert organisasjonene sentralt på samme gode og profesjonelle måte som tidligere år. Vi har blitt involvert i arbeidet med utarbeidelsen av forslag til forsvarsbudsjett for 2013 og deretter holdt løpende informert om utviklingen av virksomhetsplanen for 2013. Også Forsvarets hovedarbeidsmiljøutvalg (FHAMU) har blitt holdt orientert om samme og dette utvalget anbefalte at arbeidsutvalget til FHAMU, skulle behandle de arbeidsmiljømessige konsekvensene av FSJ VP 2013.

Brigader Morten Sannes er en dyktig og inkluderende offiser, som tar mange av beslutningene underveis i møte.

Informasjon om FSJs VP

Første informasjonen om FSJ VP fikk vi allerede tidlig på høsten. Vi avga våre merknader til FSJ VP utkast 2, tidlig i desember. Utkast nr 3 ble mottatt tidlig i januar og informasjon ble gitt 10/1.

FSJ VP behandles i Arbeidsutvalget til FHAMU

I år var det første gang vi behandlet virksomhetsplanen i DIFenes arbeidsmiljøutvalg (AMU). 11 DIFer hadde AMU-behandlet sine virksomhetsplaner, 2 DIFer har behandlet dette i andre fora og 7 DIFer har en plan for når planen skal behandles i AMU. Erfaringene viser en uensartet behandling i DIF AMU og det er kanskje den beste læringen i denne omgang. Partene sentralt må ta ansvar for å gi DIF AMU kompetanse til hva og hvordan virksomhetsplanen skal behandles. Deres behandling er grunnlaget for arbeidsutvalget til FHAMUs behandling av arbeidsmiljømessige konsekvensene i et helhetlig perspektiv.

Tilbakemelding fra tillitsvalgte på DIF-nivå

De tillitsvalgte etter Hovedavtalene, har kun i varierende grad blitt involvert i budsjett- og virksomhetsplanarbeidet ved DIF. Noen har blitt involvert i arbeidet på en tilfredsstillende måte, mens andre kun sporadisk er blitt informert om status. Det sier seg selv at manglende involvering, reduserer HTVenenes mulighet til å delta i samsvar med HATA. Uten lokale bidrag vil også vi på sentralt nivå ha betydelige utfordringer.

Enkelte HTVer begrunner manglende involvering med høyt arbeidspress, mye møtevirksomhet, manglende ressurser, beinhard prioritering innad i DIF, manglende personell som følge av bl.a. deltakelse i prosjekter osv.

Noen HTVer har oppgitt at deres DIF mangler årsverk for å løse sine oppdrag. De avdelinger som er under omstillinger, melder om budsjettutfordringer, usikkerhet og i noen grad frustrasjon.

Hæren har mange omstillingsprosjekter på gang samtidig. Dette sammen med innfasing av

nytt materiell og behov for mer personell og kompetanse gir en del utfordringer. Omstilling og EBA er ikke koordinert, noe som skaper store utfordringer. Overføringen av forvaltningsansvaret for forlegningene i Oslo (særlig Linderud og Huseby) var lite gjennomtenkt og bør revurderes. FMUS har dårlige øvingslokaler i alle korps unntatt FSMK. Økonomiske innstramminger, hver høst, skaper utfordringer mht reiseaktivitet.

Cyberforsvaret viser til en rapport som FST ga ut rett før jul, som slår bena under mye av det arbeidet som ble nedlagt ifm etableringen av Cyberforsvaret. Det er snakk om oppsplitting og delvis tilbakeføring til DIFer, herunder å redusere Cyberforsvaret til en liten avdeling rett under FSJ. BFO ba om at det gis en fullstendig informasjon om fakta.

Sentral drøfting av FSJ VP 2013

BFO leverte skriftlige innspill til arbeidsgiver og vi tok opp forhold som i hovedsak berører personellens arbeidsmiljø og velferd. Nedenfor er noen av de forhold som ble fremført:

- Enkelte DIFer, særlig LUFT har store etterslep fra 2012. Vi forventer at dette balanseres snarest.
- Avdelinger som er tvunget til beinhard prioritering er på kanten i forhold til et forsvarlig arbeidsmiljø
- Ba FSJ vurdere et belønningssystem, hvor tidligere uttak av gevinster/iverksettelse av omstillinger skal lønne seg for personellet (eks ifh til velferdstiltak som bidrar til økt rekruttering, trivsel og økt effektivitet)
- FSJ VP fokuserer mye på utvikling av ledere og i mindre grad resten av personellet. Vi ba om en avklaring ifh til 2-4 årig KS, kontra bachelor og master. Vi etterlyste en økt kompetanseheving av sivile ledere. Vi ba videre om å vektlegge Forsvarets familierpolitikk, som del av rekrutteringspolitikken.
- Mange av oppdragene til DIFene er ikke målsatt og er følgelig vanskelig å kontrollere ifh til mål- og resultatindikatorer. Vi var overrasket at

Her er noen av arbeidsgivers representanter fra den sentrale drøftingen. Det er positivt når arbeidsgiver har fagpersonellet tilstede under drøftingene.

DIFenes og AU FHAMU kunne vurdere den arbeidsmiljømessige situasjonen uten at årsverksrammene er kjent. Årsverksrammene vil bli gitt ut i en rettelles og tillegg til VPen.

- Vi ba om en full gjennomgang av foreslåtte IKT-endringer, delvis på bakgrunn av de informasjonen vi fikk fra våre tillitsvalgte i Cyberforsvaret.
- Vi ba FSJ om å innarbeide et oppdrag om en full vedlikeholdsmessig gjennomgang av den bygningsmassen, som kan defineres inn som del av de ansattes arbeidsmiljø.
- Vi mener leveranseavtaler er gjenstand for medvirkning etter HATA
- BFO foreslo en behandlingsmåte på DIF og sentralt nivå, for å sikre involvering av HTV, HVO på DIF-nivå (DIF VP), som grunnlag for kvalitativ behandling FSJ VP i FHAMU og drøfting på sentralt nivå m.fl.

Pt er vi ukjent med de fleste DIFenes virksomhetsplaner, men er noe informert om Hærens og Luftforsvarets planer. Luftforsvaret, Hæren og til dels HV er de som får det største omstillingstrykket i langtidsperspektivet.

Forsvarets veteran tjeneste – status handlingsplan

Regjeringen la 2. mai 2011 frem handlingsplanen «I tjeneste for Norge – for ivaretagelse av personell før, under og etter utenlandstjeneste». For å lede og koordinere implementeringen av forsvarsrelaterte tiltak i handlingsplanen besluttet Forsvarssjefen å opprette prosjekt Forsvarets veteran tjeneste – ledet av generalmajor Robert Mood. De

126 tiltakene i handlingsplanen skal være implementert innen utgangen av 2013.

Hva er status i dag?

Vi har nylig fått inn status fra alle Forsvarets DIF-er som har ansvar for de ulike tiltakene. Av de 95 tiltakene i handlingsplanen som Forsvaret har ansvar for, rapporteres hele 78 med status «grønn». Det vil si at de er implementert, eller på god vei til å bli det. I tillegg er det 16 tiltak med «gul» lyssetting, og ett tiltak med «rød». Dette er tiltak vi følger ekstra nøye, fordi lyssettingen indikerer en viss risiko med tanke på å få tiltakene implementert i henhold til tidsfristen, sier oberstløytnant Kåre Brændeland, sjef for plan og policy-teamet i Forsvarets veteran tjeneste.

Vil Forsvaret klare å implementere alle sine tiltak?

Ja. Det jobbes hardt av mange mennesker, i ulike deler av

Forsvaret, for å få på plass disse tiltakene som skal bedre ivaretagelsen og anerkjennelsen av våre veteraner. I forbindelse med siste innrapportering har vi lagt vekt på oppnåelse av effekt. Dette vil vi fortsette med i arbeidet videre i hele 2013.

Jeg vil også legge til at Forsvarets veteran tjeneste har økt trykket inn mot de andre etatene - helsevesenet, NAV, SPK og Bufetat - vedrørende tiltak hvor Forsvaret er pålagt å understøtte. Min opplevelse er at etatssjefene tar handlingsplanen på dypeste alvor, og at det gjøres en god jobb i etatene som er involvert i handlingsplanen, sier Brændeland.

I neste utgave av omstillingsbrevet vil vi særlig ta for oss omstillingen i Luftforsvaret, herunder et intervju med Forsvarssjefen.

Ragnar.dahl@bfo.no

ELEVKVELD FOR BEFALS-ELEVENE PÅ SESSVOLLMOEN

Et førtitalls elever møtte opp da BFO inviterte til elevkveld m/ pizza og masse god informasjon. Både første- og andreårselever var samlet da områdetillitsvalgte fra Indre Østland (Grethe Bergersen og Håvard Støle) og OTV Vest (Viggo Holm) og BFOs rekrutteringsansvarlige informerte elevene om den nye Tff kl 4 (BUF) og hva de som elever må kunne forvente seg framover. Elevene fikk også en mer inngående orientering om elevforsikringens muligheter og begrensninger. Siden to av BESO styrets representanter er elever ved skolen så fikk disse anledningen til å fortelle om sine opplevelser fra Høstkonferansen. Daniel Jensen (nestleder i landsstyret) og Ragnhild Desserud (styremedlem) fortalte om en flott helg på Oscarsborg med foredraget til Thomas Nysted som et av høydepunktene. De la også stor vekt på at de ikke kunne påvirke spesielt mye hvis de ikke fikk impulser og saker fra sine medelever.

Igjen en god BFO opplevelse!

Tekst og foto: Grethe Bergersen

BFO SKOLEN 2013

Alle tillitsvalgte i BFO har tilgang til et eget utdanningstilbud gjennom BFO-skolen. BFO skolens gjennomgående tillitsvalgtutdanning for 2013 består av 4 moduler, i tillegg til et temakurs.

Modul 1: Grunnkurs - bli kjent med BFO.

Gjennomføres lokalt. Ta kontakt med din OTV for mer info om tid og sted.

Modul 2: Lover og avtaler.

Gjennomføres 26-28 februar på Thon Arena Lillestrøm

Modul 3: Forhandlingsteknikk.

Gjennomføres 16-18 april på Thon Arena Lillestrøm.

Modul 4: Arbeidsrett.

Gjennomføres 4-6 september. Følg med på www.bfo.no for nærmere angivelse av sted.

Årets temakurs setter fokus på yrkeslivets ulike faser - muligheter, rettigheter og plikter.

I år vil det være et bredt spekter av ulike tema som forhåpentligvis vil engasjere deg både som tillitsvalgt og privatperson. Kurset gjennomføres 22-23. oktober.

BFO-skolens kurs er primært for deg som innehar et tillitsverv, men ved ledig kapasitet åpnes det også for medlemmer som ikke har verv. Søknadsskjema og mer info om de enkelte kurs finner du på www.bfo.no

Da er det bare å søke;)

Lars Omberg

MØTE MED MINISTEREN

BFO var nylig i møte med Forsvarsministeren for å tydeliggjøre våre behov i forbindelse med kompetansemeldingen.

Møtet kom i stand etter initiativ fra BFO, som er særlig opptatt av utvikling av Befalsordningen, fokus på fagmilitær kompetanse og behovet for robuste utdanningsinstitusjoner i Forsvaret.

BFO er fornøyd med den innvolvingen organisasjonen har opplevd i forbindelse med forstudien og det videre arbeidet med kompetanseprogrammet. BFO fikk også lovnad om et møte med en dialog om et helhetlig utkast til meldingen som er forventet første halvår 2013.

BFO var tydelige på at meldingen må legge til rette for et fokus på og en rask utredning av et OR-system. Ivaretagelse av kompetanse og ivaretagelse av den enkelte er avgjørende for BFO. Det er avgjørende at den kommende meldingen er tydelig på disse områdene, for å få til en bedre og mer bærekraftig løsning enn det vi har idag.

Meldingen må omfatte alle kategorier befall, samt vervede.

BFO var veldig tydelig på at det er et sterkt behov for at meldingen setter fokus på, og klargjør behovet for bygging av militærfaglig kompetanse. Videreutvikling av befals- og krigsskolene for å utdanne dyktige befall med en solid plattform er avgjørende. Forstudien tydeliggjør at Forsvaret er en kompetanseintensiv organisasjon og dette krever god utdanning til profesjonen.

Tekst: Jens B Jahren;

Foto: FMS

MØTE I REGION VIKEN!

BFO region Viken har avholdt årets siste møte, som i tillegg til ordinære saker også hadde valg på dagsorden.

Som ny regionstyreleder ble valgt major Leif A Øvre. Han får med seg major Pål Maugesten, som ble gjenvalgt som nestleder.

Regionstyre Viken mener det er viktig å stå fast på målsettingen i BFOs handlingsprogram hvor det slås fast at «BFO skal søke å gjennomføre sammenslåing med NOF i løpet av perioden 2011-2014».

Uavhengig av hvilke vedtak som fattes i de to organisasjoners styrende organer står man ved et veiskille.

Enten kan praktiske og organisatoriske forberedelser starte frem mot henholdsvis BFOs kongress og NOFs landsmøte i 2014 eller så risikerer man at prosessen avbrytes.

Uavhengig av Hovedstyrets vedtak om eventuelle forberedelser til en sammenslåing med NOF så mener regionstyre Viken at

Handlingsprogrammets målsetting om at «BFO skal spesielt arbeide for å videreutvikle det gode samarbeidet med NOF, men samtidig å søke et formalisert samarbeid mellom alle befalsorganisasjonene» må stå fast.

Regionstyremøtet fant sted i historiske omgivelser på Oscarsborg festning.

Festningen fremstår som dagsaktuell, et sted hvor den etter hvert fjernere krigshistorien møter dagens innsatsforsvar.

Den tidligere kommandantboligen er gjort om til Forsvarets hus. Kommandanten har fortsatt kontor der, og det er innredet gjestekontorer og møterom til utlån for forsvarssektoren.

Hæren, Sjøforsvaret, Luftforsvaret og Heimevernet har fått egne rom, hvor de presenterer seg for publikum med lyd og bilde.

Tekst: Pål Sævik, OTV BFO region Viken

Foto: Per Røe Hogstad, leder lokalforening Kjeller

Regionsstyret i region Viken. Ytterst til høyre, ny regionsstyreleder Leif A Øvre

GJENNOMSLAG I HØYSKOLESAKEN!

Befalets Fellesorganisasjon ble tidligere i år orientert om at Forsvaret vurderte å innføre krav om godkjent bachelor grad (180 stp) som minimumskrav for opptak til videregående officersutdanning (VOU).

Dette ville i praksis innebære at mange kandidater ikke ville bli vurdert for opptak til VOU, i og med at de gjennomførte krigsskolen i en tid hvor denne ikke var akkreditert i det sivile høgskolesystemet, og at de derved formelt ikke oppfyller opptakskravet.

BFO var svært kritiske til en slik tilnærming og ba Forsvarsstaben redegjøre for hvordan man skal ivareta utvelgelsen av offiserer som søker opptak til VOU.

Svaret fra FST foreligger, og BFO er meget tilfreds med at Forsvarssjefen nå innfører en overgangsordning. Konkret innebærer det at søkere uten godkjent bachelorgrad kan følge undervisningen til det ett-årige stabsstudiet. Bestått studie for disse vil gi VOU nivå.

BFO vil i samarbeid med FST og FHS på generelt grunnlag se videre på innretningen og krav til opptak på det toårige masterstudiet med henvisning til forskrift om krav til mastergrad med hjemmel i Høgskoleloven.

BFOs forhandlingsleder Tom Skyrud.

Tekst og foto: JimmyB

IA-TILTAK I BFOS SEKRETARIAT

Forhandlingsleder Even Mølmshaug har en periode hatt ryggproblemer, noe som har medført hyppige besøk hos lege, sykehus og fysioterapeut, og noen perioder med sykefravær. BFO tar sine ansatte på alvor, og for å redusere sykefravær, samt ta vare på sine ansatte, så har BFO kjøpt inn en «kontormølle», slik at Even nå står og går på jobben. Dette virker, og jeg føler meg mye bedre allerede sier Even til Offisersbladet.

KAFO LANDSSTYREMØTE

KAFO LS 12-13 avholdt sitt første landsstyremøte på Krigsskolen Linderud 30. november til 02. desember. Helgen ble brukt til å strukturere det nye styret og få i gang arbeidsgrupper på de forskjellige områdene. Styret vil i større grad enn tidligere fokusere på påvirkning gjennom BFO sentralt. Gjennom diskusjon og samarbeid i grupper har styret denne helgen jobbet for saker som opptar kadettene. Aktuelle saker er bl.a. skoleutredningen, boligsituasjonen til kadettene, forsikringer og familietillegg.

FORNØYDE BFO-MEDLEMMER

KAFO Linderud inviterte kadettene ved 1. avdeling på gjennomgående krigsskoleordning til informasjon om livet som kommende krigsskolekadett og ga en rekke tips og triks på veien.

KS Gjennomgående 1. avdeling, som normalt holder til på Terningmoen, tok denne uken turen ned til Oslo for å arrangere faguke for sine kadetter. Det første året av denne officersutdanningen faller kadettene innunder regelverket for befalelever, mens de de tre kommende år skal gå på ordinær krigsskole.

«Mye forandrer seg når dere kommer hit», åpnet lokal KAFO leder på Linderud, kadett Simen Berge Størkersen for en fullsatt og lydhør forsamling. Videre fortsatte KAFO-lederen med informasjon om KAFOs viktige arbeid med å ivareta kadettene behov, samt hvilke saker KAFO har kjempet frem den siste tiden. «Vet dere at det er KAFO som, gjennom BFO, fikk gjennomslag for at dere på gjennomgående ordning etter endt utdanning kan konkurrere dere til løytnant-stillinger?»

Videre orienterte Størkersen om livet som kadett, boforholdene, lokale aktiviteter og en klar oppfordring om å engasjere seg i de mange ulike fora som fins utenfor den offisielle leseplanen.

Kadett Øyvind Melhus, som også er KAFO styremedlem, ga en særdeles god innføring i hvordan man utformer en god bolig-søknad. Her fikk de vordende krigsskolekadettene mange gode tips med seg på veien, blant annet størrelser på boliger og kvarter, fordeler og ulemper med de ulike bo-områdene i Oslo og noen stalltips som øker sjansen for å få sitt ønske oppfylt. Spørsmålene begynte etter hvert å hagle, noe som tyder på at dette var et fengende tema.

«Hvordan låner jeg penger til å kjøpe egen bolig?»

«Hva er en samboer?»

«Hvor finner jeg mer informasjon og bilder av de ulike boligene?»

«Kan jeg vinterlagre motorsykkelen min her?»

«Får jeg lov til bolte fast våpenskapet mitt i boligen?»

«Kan jeg få bli med på fotballaget til IL KS?»

Alle spørsmål ble behørig besvart av de tre KAFO-styremedlemmene som var til stede, før pizzaen kom inn døra. Det ble satt av god tid i litt mindre forsamlinger, og mange gode temaer ble diskutert rundt bordene.

Avslutningsvis orienterte KAFO om lokale messeregler, da kadettene for første gang skal få oppleve KS årsdag og Forsvarets messetilstelning i gallauniform førstkommande fredag. Eksempler på hva som er anstendig og ikke anstendig oppførsel ble gitt, slik at kadettene forhåpentligvis ikke går på noen blemmer i første forsøk. Det ble dog ikke gitt noen garantier.

«En svært vellykket informasjonskveld, hvor vi fikk svar på utrolig mange spørsmål. Dette var midt i blinken, og viser meget godt hvordan BFO tar vare på oss i skolesituasjonen», sier Christoffer Mevik, tillitsvalgt for gjennomgåendekullet.

Tekst og Foto:

Lars-Andreas Irgens

NYE REISESATSER FRA NYTTÅR

Staten og hovedsammenslutningene har blitt enige om nye satser i reiseregulativet med virkning fra 1. januar 2013. Kilometergodtgjørelse for bruk av egen bil økes til kr 4,05,- for inntil 10 000 km i kalenderåret.

Kostgodtgjørelse økes som følger:

- a) For reiser inntil 5 timer tilstås en legitimert sats på inntil kr 175,-
- b) For reiser fra og med 5 timer inntil 9 timer tilstås en ulegitimert sats på kr 195,-
- c) For reiser fra og med 9 timer inntil 12 timer, tilstås en ulegitimert sats på kr 300,-
- d) For reiser over 12 timer tilstås en ulegitimert sats på kr 495,-.

Kostgodtgjørelse ved overnatting:

- a) For reiser fra og med 12 timer, tilstås en ulegitimert sats på kr 670,-.

MARKEDSPLASSEN

Her kan våre lesere gratis sette inn små rubrikkannonser hvis de har noe til salgs, som kan være interessant for andre. Dette kan være uniformer, uniformseffekter, eller lignende.

Til salgs!

Jeg har til salgs en nærmest ubrukt gallauniform (infanteri) i størrelse 52. Alt gallautstyr unntatt sabel medfølger. Først til mølla! Kr 4000.-

Kontakt Jimmy Bjerkansmo
Tlf 41243408

Ett yrke
– én organisasjon!

Instant Shelter

Bruksområder:

Forlegning
Messer
Verksted
Lager

Ring 64 83 55 00

www.obwiik.no

rom for frihet

Spesialbåtoperatører fra Marinejegerkommandoen trener under en øvelse i Ramsund. Foto: Forsvarets Mediesenter

Offisersbladet

Befalets Fellesorganisasjon

BFOS LANDSDEKKENDE ATF-BRIEF

BFO var på følgende steder med sin orientering til alt befall: 4. januar Kjevik, 7. januar Rena og Terningmoen, 7.- 8. januar Bardufoss, Setermoen, Skjold og Reitan, 8. januar Andøya, Haakonsværn og Jørstadmoen, 9. jan Sessvollmoen, Gardermoen og GSV, 10. januar GP og Rygge, 22. januar Bodø, 23. januar Ørland. Her er korte refertat og bilder fra noen av stedene. Oppmøtet var svært godt!

BFO-MØTER PÅ RYGGE

BFOs Flying Circus var nylig på Rygge. Et førtitalls ansatte fikk informasjon blant annet om den nye arbeidstidsavtalen for Forsvaret (ATF).

Det ble først holdt åpent møte for ansatte i 717 skvadron. Stortinget har besluttet å flytte skvadronen til Gardermoen, og de ansatte har mange spørsmål i den anledning. BFO stilte med ATV BFO 717 skv Erik Tungen, HTV BFO Luftforsvaret Terje Torsteinson, Jimmy Bjerkansmo og OTV BFO Pål Sævik. Jimmy Bjerkansmo orienterte om ATF. Deretter var det medlemsmøte. Først var det informasjon om lokale saker fra leder BFO lokalforening Rygge Erik G Warberg. Forhistorien til ATF er henholdsvis ATM (for militært ansatte) og ATS (for sivilt ansatte) og skriver seg tilbake til 1980. Avtalene var derfor overmodne for revisjon.

Sirkushesten (Jimmy) luktet sagmugg (lønn og tariff) og lot seg ikke be to ganger, da BFO anmodet ham om å dra ut på turné for siste gang. Jimmy holdt nok et foredrag med samme entusiasme som han har vist så mange ganger før. BFO og Forsvaret har mistet en stor kapasitet, når Jimmy nå har gått over i pensjonistenes rekke!

Tekst og foto: Pål Sævik, OTV BFO region Viken

ATF-INFO PÅ BARDUFOSS

BFO informerte 60 fremmøtte befall om den nye ATF-en i Istindportalen i Heggelia. De fremmøtte satte stor pris på BFOs informasjon om den nye avtalen som regulerer arbeidstidsbestemmelser for Forsvaret (ATF). Under siste del av seansen ble det gått litt i dybden på flere av elementene i den avtalen. Forhold som avtalen ikke regulerer ble også diskutert. Her kan nevnes oppgjør av tidskonto for personell på utlån til andre avdelinger og det faktum at dagens bemanningssituasjon i Forsvaret er så lav at aktiviteter som genererer hvile vil skape problemer for daglig drift av avdelinger. Avtalen ble generelt godt mottatt og man ser konturene av et bedre system en dagens ATM har gitt oss.

*Tekst: Rune Rudberg
Foto: Helge Richardson, OTV Nord-Norge*

250 PÅ ATF-INFO PÅ RENA

På Rena møtte det 250 personer da nestleder BFO, Jens Jahren fortalte om den nye ATF-en.

Etter en gjennomgang av hovedpunktene i den nye ATF-avtalen, ble det en åpen spørsmålsrunde. Her ble det blant annet stilt spørsmål rundt endringer av arbeidsplan. BFO opplever at den nye avtalen gir det samme vernet som idag, gitt at varslingsfristen på 14 dager er opprettholdt. Det ble også stilt spørsmål rundt hvordan en skal forholde seg til kurselever og deres arbeidstid. Her er det en tydelig forbedring, i forhold til hvordan kurselever skal kompenseres og behandles. Flere andre gode spørsmål ble besvart og engasjementet var meget godt blant de fremmøtte.

*Tekst: Jens Jahren
Foto: Grete Bergersen*

Illustrasjon Robert Menne.

ATF-INFO PÅ HAAKONSVERN

Godt over 100 interesserte møtte da BFO og PEFO sammen arrangerte ATF-allmøte.

Selv om møtet ble flyttet i siste liten, hadde likevel godt over 100 interesserte satt av et par timer for å høre om den nye avtalen.

Tilbakemeldingen i etterkant var gode. ATF avtalen er god, spesielt for seilende personell hvor sikkerheten i forhold til sykemelding er kraftig forbedret.

Underveis i presentasjonen ble det gitt tid til oppklarende spørsmål. Også på Haakonsvern var det spørsmål rundt endring av arbeidsplan, hvor BFO og PEFO opplever at den nye avtalen gir samme vern som i dag, gitt at varslingsfristen på 14 dager er opprettholdt. Et annet viktig tema var hvordan definisjonen av døgn slo inn på eksempelvis en uke-seilas fra mandag til fredag, sammenlignet med dagens ATM. Engasjementet på Haakonsvern var som vanlig godt, og det var mange gode spørsmål. Avtalen er ny, og det er nå viktig å bruke tiden godt fram til den iverksettes.

*Tekst Viggo Holm
Foto John Strømseng*

ATF PÅ ANDØYA

Det var stor interesse og godt over 80 fremmøtte på Andøya flystasjon da BFO holdt orientering om den nye arbeidstidsavtalen i Forsvaret. Leder BFO, Eivind Solberg, hevdet i sin innledning at nye avtalen er et skritt i riktig retning, men at det finnes krav som vi ikke har fått gjennomslag for, og som det vil bli jobbet videre med, slik det alltid vil være i en forhandlings-situasjon.

At BFO, til tross for dette valgte å undertegne avtalen fremfor å gå til et brudd skyldes en total vurdering av situasjonen.

Er det mulig å oppnå mer i en tvisteløsning?

Er det heldig å overlate styringen med resultatet til andre som slett ikke kjenner Forsvarets spesielle behov?

Vil vi risikere å måtte fortsette med den tretti år gamle ATM – avtalen.

BFO gjorde det klart at den nye avtalen ikke medfører endringer i hovedtariffavtalen, arbeidsmiljøloven eller andre styrende lover for vår virksomhet.

Den nye ATF-en gjelder kun den aktiviteten som kalles unntaksaktivitet og som er spesiell for Forsvaret.

Det var den nylig pensjonerte BFO - sluggeren Jimmy Bjerkan-smo som forklarte hvordan de enkelte punkter i den nye avtalen skal forstås. Etter hans usminkede og forklarende brief som både tillot spørsmål underveis, og etterpå, ble det rimelig klart at dette er et tema som interesserer forsamlingen godt over middels.

De frammøtte var opptatt av at avtalen ikke inneholder noe nytt hverken for flyoperativt personell eller flyklargjøringspersonell.

Disse gruppene har utfordringer når det gjelder tider på døgnet de må arbeide samt at de i tillegg har lange arbeidsøkter.

Det flyoperative personellet savner en kompensasjon for den ulempe det er å arbeide i et fly opp til 14 timer i strekk, mens det tekniske personellet savner en klarere føring på hvordan deres irregulære «turnuser», kan løses på en bedre måte.

BFO har notert innspillene og vil fortsatt arbeide med en løsning på hvordan man kan forbedre vilkårene for dette personellet.

*Tekst og foto:
Gunnar Eide*

DET NORSKE VETERANFOND

BFOs initiativ om å etablere et veteranfond er godt tatt i mot av YS. "Vi skal stå på for denne saken sammen med dere" sier leder i YS-Stat, Pål Arnesen etter å ha fått en virkelighetsbeskrivelse i et lunsjforedrag hos BFO.

Under et lunsjmøte i BFOs lokaler fikk lederen for YS Stat, Pål Arnesen, en førstehånds beretning om hvordan det oppleves å være den som sitter igjen hjemme når partneren er på oppdrag i en farefull del av verden.

Caroline Nysted, sammen med sin mann Thomas, beskrev på en gripende måte frykten og usikkerheten. Thomas siste oppdrag endte som kjent med at han ble skutt og hardt skadd, og Caroline og Thomas fortalte hvordan de har måttet kjempe seg gjennom rekonvaleseringstiden og møtet med NAV.

Etter BFOs erfaring, yter den enkelte helseinstitusjon som regel god støtte og hjelp, mens helse- og velferdssystemet som helhet har klare mangler.

«For mange er det først når du kommer hjem som skadd den virkelige kampen begynner, og det bekymrer meg at samfunnet i så stor grad oppfordrer til en sykeliggjøring all den tid det er gode sjanser for å bli helt frisk. Det handler om å få muligheten til å lande på beina», sier Thomas til BFO-nett.

BFO kjenner til flere tilfeller hvor tjenestemenn har havnet i en situasjon som ikke er Forsvaret og den norske stat verdig.

«Tjenestemenn som har ofret alt for landet sitt fortjener den beste behandling og den høyeste anerkjennelse Staten kan by på. YS skal ta sin del av ansvaret for å bidra til at systemet for ivaretagelse av alle veteraner blir bedre, skadd eller ikke skadd», sier Arnesen.

«BFO er ivrige etter å få Veteranfondet på fote, og erkjenner samtidig at det er behov for en bred støtte og oppslutning for å få den ønskede virkningen. Således er det naturlig å rekke hånden ut til de andre tjenestemannsorganisasjonene, slik at vi i fellesskap står sammen i denne viktige veteransaken», sier nestleder i BFO Jens B. Jahren til BFO-nett.

På kongressen i 2011 vedtok BFOs medlemmer at det opprettes et eget fond/ tilsvarende med egne statutter for oppfølging og oppmuntring for personell/ pårørende som har vært utsatt for særlig spesielle hendelser som en følge av tjenesten. En slik ordning kan gjerne etableres i samarbeid med andre tjenestemannsorganisasjoner. Som følge av dette har BFO – leder Eivind Røvde Solberg tatt initiativ til, å invitere forbundslederne i NOF, KOL, NTL og PEFO til et samarbeid om å opprette et nytt norsk veteranfond/legat.

Tekst: Jimmy Bjerkansmo

ÅRSMØTE PÅ LUFTKRIGSSKOLEN

På Luftkrigsskolen ble det gjennomført årsmøte torsdag den 13. desember 2012. I en travel hverdag og førjulstid finner allikevel flere medlemmer tid til å stille på møtet. Årsberetningen forteller om nok et travelt år også i lokalforeningen, og god stemning på Luftkrigsskole etter KAFOs adventskalender, som har samlet mange i messa etter lunsj.

Dag Ola Lien ble gjenvalgt som lokalforeningsleder, og etter møtet holdt OTV Morten Granhaug en informasjon om ATF og andre ting i tiden.

BFO gratulerer med valget, og ønsker lykke til i året som kommer!

REGIONSSSTYREMØTE BFO NORD-NORGE

Regionsstyret for BFO Nord-Norge avholdt sitt siste møte i 2012 fra 29.-30. november i Tromsø. Møtet ble holdt på hotell With med bra deltakelse fra de fleste lokalstyrer. I år var dessverre leder og nestleder forhindret fra å møte, men Trond Sjøtun ledet møtet på en utmerket måte.

Temaer som ble tatt opp var strålsulykken på KV-Norkapp hvor mange ansatte hadde fått skader. Oppfølging og erstatningsansvar var blant de temaer som ble diskutert rundt dette. Det kunne virke som dette personellet var "prøvekluter" i NAV systemet. Det var stor bekymring blant deltakerne på hvordan Forsvaret fulgte disse opp. Til tross for god oppfølging fra saniteten ved Kystvakten, føler personellet at de nå er henvist til mange forskjellige leger og instanser, noe som gir en usikkerhet i forhold til om de har fått rett diagnose.

Videre var omstillingen innen HR-området tatt opp. Mer personellforvaltning planlegges fordelt ned til linjeledere, noe som kan føre til at personell med linjeleder rolle får mindre operativ kompetanse. Det vil etter hvert bli vanskeligere å rekruttere, spesielt personell fra krigsskoler til disse stillingene sa HTV i Hæren, Rune Isvik.

Proessen rundt gjennomføringen av lokale lønns forhandlinger, samt engasjement og deltakelse i lokalforeninger var temaer som også ble tatt opp. I tillegg så fikk regionsstyre en god orientering fra Forsvarets hovedverneombud, Roger Jakobsen. Tillitsmannsapparatet har i mange saker sammenhengende interesser med vernetjenesten, og det er derfor viktig å kjenne til hverandres roller og oppgaver sa Jakobsen i sin orientering.

*Helge Rikardson/
BOs OTV Nord-Norge*

Her er noen av deltagerne på regionsstyremøtet i Tromsø.

Dag Ola Lien, lokalforeningsleder.

ÅRSMØTE PÅ ØRLAND

Fredag 23. november ble det gjennomført årsmøte i lokalforeningen på Ørland. Ørland har vært gjennom et svært hektisk år, og lokalforeningsleder Stig Snekvik har fått prøvd seg mer enn én gang i media. Tiden som kommer vil ikke bli mindre hektisk, og medlemmene på Ørland kan være svært fornøyde med at både Stig og hans nestleder Erlend blir å drive lokalforeningen videre.

Etter årsmøtet holdt OTV'ene i Midt-Norge, Hans Petter Myrseth og Morten Granhaug, informasjon om blant annet sammenslåingsprosessen med NOF og ATF-forhandlingene.

BFO ønsker lokalforeningen lykke til i året som kommer!

Stig Snekvik og Erlend Kristensen.

EIVIND RØVDE SOLBERG – NY LEDER I FHAMU

Leder Befalets Fellesorganisasjon (BFO) Eivind Røvde Solberg ble på ny valgt av arbeidstakerorganisasjonene i Forsvaret, som leder av Forsvarets Hovedarbeidsmiljøutvalg (FHAMU), for en periode på ett år. Han tar over vervet etter Viseadmiral Jan Erik Finseth. Eivind har tidligere (2009-2011) innehatt lederskapet i FHAMU og går til oppgaven med innsikt og et mål om å bidra til økt fokus på helse-, miljø- og sikkerhet (HMS).

Alle Forsvarets AMUer og verneombud har en viktig rolle i forhold til å sikre et forsvarlig arbeidsmiljø i etaten Forsvaret. De vedtak som utvalgene fatter, skal gis betydelig vekt, før arbeidsgiver fatter sine beslutninger ifh til saker som vedrører arbeidsmiljøet. I saker som også skal behandles etter reglene i Hovedavtalene med tilpasningsavtale for Forsvaret, vil utvalgets vedtak ha tilsvarende betydning før beslutninger fattes.

BESO I MØTE MED FOS-LEDELSEN

BESO landsstyre ved sekretær Solfrid Hovda var nylig i møte med FOS-ledelsen.

Møtet med ledelsen i Forsvarets opptak og seleksjon (FOS) kom i stand etter initiativ fra BESO. Solfrid Hovda som har sitt andre år i BESO-landsstyret, benyttet anledningen til å ta opp en rekke saker med leder FOS, Oblt Sven Olav Berg. Informasjon som ligger ute på nett fra de forskjellige skolene var et av hovedtemaene som ble diskutert. BESO mener det bør gjøres en jobb blant en del skoler da informasjonen som ligger ute er utilstrekkelig. Kanskje bør skolene lære av hverandre? Videre fremførte Hovda en rekke punkter til små justeringer i FOS-programmet som etter BESOs syn vil gjøre FOS-gjennomføringen mer smidig. Det er snakk om små enkle grep som vil gi kandidatene som gjennomfører FOS et enda bedre inntrykk av arrangementet.

Problematikken rundt at pulje-førere på FOS ikke kan svare på spørsmål relatert til den skolen kandidatene har søkt, ble påpekt fra BESO, uten av sjef FOS var uenig i det som ble fremført. Sven Olav Berg avrundet møtet etter ett par timer med å takke BESO for innspillene, og sa han ville ta initiativ til et nytt møte medio mars. Innen den tid ville han ta med seg innspillene fra BESO til befalsskolesjefene for også å få feedback fra dem.

Etter møtet kunne Berg opplyse om at Forsvarets opptak og seleksjon vinter 2013 var godt i gang og forløp som planlagt.

Opptaket kan du følge dag for dag på Forsvarets nettsider.

BESO i møte med FOS-ledelsen. Fv BESO ved sekretær Solfrid Hovda, Sjef FOS Oblt Sven Olav Berg, Nk-FOS Major Eivind Troøyen, seniorkonsulent Trine Sylju Åmtsen (Vpv) og Major Wenche Syversen (Vpv)

Tekst og foto: Lars Kristian Danielsen

IVARETAKELSE AV MEDLEMMER IFM LUFTFORSVARETS OMSTILLING I MIDT-NORGE

BFO region Midt-Norge gjennomførte regionstyremøte tidlig i desember 2012, og drøftet blant annet medlemmenes situasjon når det gjelder omstillingen i Luftforsvaret og valg av kampflybase.

Denne omstillingen berører i hovedsak lokalforeningene Bodø og Ørland.

Det ble uttrykt bekymring rundt ivaretagelse og fremtiden med bakgrunn i at det skapt motpoler, misforståelser og forskjellig oppfatning av både nå- og fremtidig situasjon. Den rådende situasjonen er uheldig for det enkelte medlem, Luftforsvaret og BFO Midt-Norge. Årsaken til dette antas i stor grad å være sterke følelser, manglende og feilaktig informasjon samt en situasjon hvor de to flystasjonene i lang tid har vært rivaliserende ifm omstilling og aktivitet.

Regionen tar denne utfordringen svært alvorlig og det ble besluttet å nedsette en arbeidsgruppe som skal motvirke negative effekter primært for medlemmene, men også for BFO Midt-Norge som organisasjon.

Arbeidsgruppen skal bestå av tillitsvalgte i fra lokalforening Bodø og

Ørland. OTV, Hans Petter Myrseth, skal være fast deltaker og sekretær for gruppen. I tillegg stiller hver av de to lokalforeningene med to medlemmer.

Arbeidsgruppen skal i fellesskap søke å lage planer og gjennomføre aktivitet som, i et kortsiktig- og langsiktig perspektiv, skal ivareta medlemmenes interesser samt bedre den enkeltes situasjon i forbindelse med omstillingen og endrede arbeidsmiljø.

Det skal fokuseres på optimale løsninger for våre medlemmer opp i mot gjennomføring av de politiske vedtak som foreligger – det skal ikke arbeides med alternative løsninger ("omkamp").

Regionen ser frem til å bli en bidragsyter til at omstillingen skal gå for seg så smertefritt som mulig, og være en god medspiller også for arbeidsgiver.

*Patrick Sundt
Regionsstyreleder BFO Midt-Norge*

UAKSEPTABEL ADFERD FRA NOF-TILLITSVALGTE!

Flere av BFOs medlemmer og tillitsvalgte kan de siste dagene rapportere om høyst uverdig adferd fra tillitsvalgte på flere nivå i Norges Offisersforbund. I åpent fora blir våre medlemmer omtalt som svikere og lignende karakteristikk fra heltidstillitsvalgte i NOF. Når NOF opptre i militær uniform med offisers grad og videre går til angrep på representanter fra vårt befalelev-landsstyre har dette gått altfor langt.

Årsaken skal være at BFO på sentralt nivå har signert avtale med Forsvaret om ny ATF. Det blir samtidig fremsagt påstander om at det var BFO som brøyt sammenslåingsprosessen med NOF, noe som faktisk ble vedtatt på NOF sitt eget landsstyremøte i oktober, da man der bestemte seg for at en sammenslåing måtte skje i LO, noe alle er kjent med er en umulig setting for BFO og våre medlemmer.

Dette vedtaket bryter også med intensjonen for prosessen, der man ikke skulle legge valg av hovedsammenslutning som en forutsetning. «Vi har nok stor påvirkningskraft, og tar alltid det ansvar som følger med, men i NOF sine styrende organer har vi foreløpig ikke stemmerett» humrer Rune Rudberg, leder av BFOs kommunikasjonsavdeling, og legger til at det er bemerkelsesverdig at det på flere geografisk spredte steder, på samme tid, blir fremsatt lignende utsagn og beskyldninger fra NOF sine TV til våre medlemmer.

«Dette er en høyst uverdig oppførsel som selvfølgelig vil få etterspill, det er å håpe at NOF sin ledelse ikke er kjent med at slike prosesser er pågående i deres egen organisasjon. Dette vil jo hemme samarbeidet mellom organisasjonene i Forsvaret, og på sikt ramme NOF selv» fremholder Rudberg

Når BFO i forrige uke var land og strand rundt for å informere alle Forsvarets ansatte om blant annet ATF, var det god stemning og positiv respons fra alle. Det har ikke på ett sted blitt tatt til orde for at BFO mener noe om hvorfor Norges Offisersforbund etter sitt landsstyremøte bestemte seg for ikke å signere ATFen. Vi har tvert imot fremsnakket samarbeidet frem til siste del av forhandlingene. BFO frykter nå at det fra enkelte NOF-tillitsvalgte blir brukt mye ressurser på å snakke avtalen dårligere enn hva den er, i et forsøk på å forklare medlemmene hvorfor de ikke har signert en avtale som i helhet er langt bedre enn hva ATMen har vært i 30 år.

*Major Rune Rudberg
Leder kommunikasjonsavdeling BFO*

YS STAT KONFERANSE

BFOs delegasjon på årets YS Stat konferanse. Fv Børre Jacobsen, leder BFO Eivind Røvde Solberg, Anton Gjertsen, Rolf Ledal, Elisabeth Krøtø, Daniel Jensen, Heidi Cecilie Fredriksson og leder YS Stat Pål Arnesen.

**Ett yrke
– én organisasjon!**

BNS fremtiden er i boks

Kontorcontainere • Sidedørscontainere • Innredede containere
Integrert krokloft • Rammeavtale fraktcontainere • Spesialtilpasning
Tel: +47 22 90 92 50 | www.bns.no | salg@bns.no

Kontaktinfo BFO

Funksjon	Navn	Område	Mobil	Kontor	e-post
Leder	Eivind R Solberg		934 08 550		eivind.solberg@bfo.no
Nestleder	Jens B Jahren		930 05 202		jens.jahren@bfo.no
Forhandlingsleder	Tom Skyrud	Medbest	437 87 648		tom.skyrud@bfo.no
Forhandlingsleder	Ragnar Dahl	Medbest	934 98 520		ragnar.dahl@bfo.no
Forhandlingsleder	Even Mølmsaug	Tariff	990 94 678		even.molmsaug@bfo.no
Forhandlingsleder	Rolf J Ledal	Tariff	934 62 716		rolf.ledal@bfo.no
Kompetanseutvikler	Lars Omberg	BFO-skolen	920 91 238		lars.omberg@bfo.no
Sekretariatsleder	Arild Helgesen		934 99 445		arild.helgesen@bfo.no
IT Drift- og arkiv ansvarlig	Kyrre Felde		970 99 880		kyrre.felde@bfo.no
Konsulent medlemsreg./forsikr.	Mona Eriksen Rudberg		924 28 698		mona.rudberg@bfo.no
Økonomileder	Mona Skansen Audne		957 50 165		mona.audne@bfo.no
Leder kommunikasjonsavd.	Rune Rudberg	Kom.avd	934 20 377		rune.rudberg@bfo.no
Markeds- og web ansvarlig	Lars Kristian Danielsen	Kom.avd	905 85 355		lars.danielsen@bfo.no
Rekrutteringsansvarlig	Lars-Andreas Irgens	Kom.avd	988 82 958		lars.irgens@bfo.no
Redaktør Offisersbladet	Einar Holst Clausen	Offisersbladet	928 14 251		offisersbladet@bfo.no
	Sentralbord siv		23 10 02 20		23 10 02 20
	Sentralbord mil		0510 5694		0510 5694
	Telefaks siv		23 10 02 25		23 10 02 25
	Telefaks mil		0510 5655		0510 5655

OMRÅDETILLITSVALGTE

TELEFONER

Funksjon	Navn	MIL	SIV	MOB	FAKS	e-post
OTV Nord-Norge	Helge Rikardson	0580-3905	77 19 39 05	400 29 790	77 19 39 09	helge.rikardson@bfo.no
OTV Nord-Norge	Gunnar Lie	0575-2368	77 11 23 68	400 29 791	76 11 23 69	gunnar.lie.eide@bfo.no
OTV-Midt-Norge	Morten Granhaug	0550-5232	73 99 52 32	928 11 172	73 99 52 33	morten.granhaug@bfo.no
OTV-Midt-Norge	Hans Petter Myrseth	0565-7394	75 53 73 94	909 98 298	75 53 73 95	hans.myrseth@bfo.no
OTV Vest	Viggo Holm	0540-4010	55 50 40 10	400 36 653	0540-3487	viggo.holm@bfo.no
OTV Vest	John L Strømseng	0540-3486	55 50 34 86	926 24 550	55 50 34 87	john.stromseng@bfo.no
OTV Indre Østland	Håvard Støle	0502-2077	64 40 20 77	404 71 718		havard.stole@bfo.no
OTV Indre Østland	Grethe Bergersen			452 49 410		grethe.bergersen@bfo.no
OTV Viken	Pål A Sævik	0510-9433	23 09 94 33	928 17 119	23 09 94 10	paal.savik@bfo.no
OTV Viken	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
OTV Utland	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no

KASSETTEN PÅ REPEAT:

Vi må beholde personellet, sette fokus på kompetanse og utdanning

Sett i lys av nåværende utdanningsmuligheter i Forsvaret og den kommende Kompetansemeldingen, har KAFO diskutert spørsmålet om hvordan man kan beholde personell. Diskusjonen er videre ført på muligheten for videreutdanning på masternivå ved forsvarets utdanningsinstitusjoner:

Sånn som velferdsstaten Norge er, vil det ikke være vanskelig for en ung voksen å finne seg en ny jobb etter endt krigsskole. Dagens unge nordmenn lever i en verden hvor ingen setter begrensninger for hva de skal kunne utføre. Mulighetene er mange og dette underbygger behovet for status og anerkjennelse for gjennomført utdanning. Som kadett ved forsvarets krigsskoler har man mulighet til å graduere med bachelor når man er rundt 23 år. Etter dagens ordning med forsvarets utdanningsløp vil man måtte vente til man er mellom 35 og 40 år, før man får ta masterutdanning ved forsvarets høyskole. Med tanke på uttrykket om at "master er den nye bacheloren" er det naturlig å tro at unge offiserer ikke nøyer seg med å vente over 10 år før man får "fortsette" utdannelsen sin. Faktum er at det kompetente og motiverte personellet ikke blir i forsvarret over tid.

Dagens unge vokser opp med teknologi, penger og muligheter. Forsvaret kan ikke konkurrere med det private næringslivet på lønn, men vi kan tilby andre goder som gjør det verdt å fortsette i uniform. For de unge vil en av disse godene være muligheten til å videreutdanne seg. Militært lederskap og organisasjonskultur er et viktig element av

offisers dannelsen. KAFO mener det er viktig å beholde personellet i organisasjonen for å videreføre kompetansen og tilhørigheten til profesjonen. KAFO mener studiepoeng og sivile grader ved Forsvarets utdanningsinstitusjoner kan føre til mindre gjennomtrekk i organisasjonen, økt kompetanse og motivasjon hos personellet, og derigjennom gjøre Forsvaret til en mer attraktiv arbeidsplass. Uansett hva man velger å gjøre med utdanningsmulighetene til offiserskorpset er det viktig å være klar over at det ikke nytter å kjøpe inn de nyeste krigsplattformene og de beste våpensystemene uten å investere i personellet. Husk at uten personell om bord er selv den nyeste fregatten bare et skrog.

KAFO har som alltid mange baller i luften og lokalstyrene på skolene er meget aktive; Før jul arrangerte KAFO LKSK julekalender med fine premier, KAFO SKSK har hatt både foredrag og åpent møte, det samme gjelder KAFO KSL. I tillegg til dette stiller også hele KAFO landsstyre i Trondheim siste helgen i januar når Nasjonalt Kadettstevne skal avholdes på Luftkrigsskolen.

Det nye året startet friskt med uheldige uttalelser fra NOF etter at de (og NTL) valgte å ikke tilslutte seg ATF avtalen. KAFO syntes det er meget trist å høre at Landstillitsvalgte i BESO blir møtt med kommentarer fra områdetillitsvalgte i NOF om at "BFO er svikere som ikke stod sammen med NOF i bruddet". De tillitsvalgte i organisasjonene bør holde seg for gode til å anklage hverandre slik og blande befalelevne inn i en feide som foregår langt over deres nivå. KAFO syntes ikke at det er greit med slik oppførsel ovenfor BESO representantene våre.

Christina Pilar Grimstad
Leder KAFO Landsstyre

HVORFOR IKKE OSS?

Først vil jeg gratulere de nye befalelevne fra FOS Vinter 2013 med skoleplassen! Det dere har vært igjennom er ikke lett, og dere skal være stolte over å ha fått en studieplass på en lederutdanning i Forsvaret. Befalelevenenes samarbeidsorgan jobber for deres rettigheter. Så hvis noen av dere blir urettferdig behandlet, eller har noen gode ideer, så ikke nøl med å ta forbindelse!

En av sakene vi jobber med er å se på muligheten for å kreditere befalsutdanningen med studiepoeng. Mange ungdommer velger å få studiepoeng ved å studere på Bali. Her er solfaktoren høy, dagene er like late som ølen er kald, og de timene man bruker på studier kan kun sammenlignes med de timene befalelevne bruker på å pugge BUF.

En profesjonsutdanning ved politihøyskolen eller sykepleierlinjen gir en bachelorgrad etter 3 år. Der foregår store deler av utdanning ute i avdeling og de lærer hvordan yrket praktiseres. Altså har denne typen studier mange likheter med vårt eget utdanningsløp. I likhet med oss, får de også oppfølging av overordnede for å sikre at de har fremgang og

gjør jobben sin riktig. Pliktåret ansees som utdanningsår nummer to, så dersom jobb i avdeling gir studiepoeng for en politistudent, hvorfor kan ikke det samme gjelde for oss? Men hva er det Forsvaret er redde for at skal kan skje dersom det krediteres studiepoeng på befalskolen? -At det vil føre til at alle som søker befalskolen kun blir der ut plikttjenesten, for så å forsvinne til sivile studier? Det kan godt hende, men min erfaring sier at dette ikke er så dumt. Mange av disse kandidatene som ønsker å studere etterpå er dyktige. Studiepoeng er kun ekstra motivasjon for å utsette studiene. Og det er ikke sånn at alle som har bestemt seg for å slutte etter plikttjenesten gjør det. Det viser seg faktisk at det er mange som egentlig tenkte å studere eller gjøre andre ting som velger å fortsette i Forsvaret isteden. Disse ønsker fremdeles en utdanning og går dermed videre på Krigsskolen. Det vil føre til en kvalitetsøkning blandt befal og bedre soldater i alle ledd.

For å gjøre en ting klart; vi ønsker ikke at befalskolen skal endres slik at vi kan få studiepoeng.

Vi ønsker at det vurderes hvilke eksisterende fag som kan krediteres med studiepoeng. Dette er noe vi selvfølgelig kan hjelpe til med.

Håvard Holsen
Leder BESO

Gjør som skientene og velg CTC Bilpartner

Fv. Hilde Losgård Lanheim, Maiken Caspersen Falla, Kristin Størmer Steira og Marthe Kristoffersen. (Therese Johaug, Heidi Weng og Vibeke Skofterud ikke med på bildet)

Besøk vår nye hjemmeside

I forbindelse med lansering av vår nye hjemmeside har vi lagt ut flere spennende biler til kanonpriser.

Logg deg inn på www.ctcbil.no og ta en titt. Brukernavn: BFO og passord: BIL.

LUFTFORSVARETS MONOPOLPENGER

Kaptein Pettersen er mer enn oppgitt over hvordan Forsvaret klarer å praktisere sine egne regler så fullstendig hånete.

Esken som Pettersen helst kunne tenkt seg å få tak på i desember 2012, men som ikke kunne utleveres før 3. januar 2013.

Økonomi er ikke det enkleste å forstå seg på. Innimellom er reglene så kronglete at ikke en gang de som jobber med økonomi forstår de. Andre ganger er det praktiseringen og selvpålagte begrensninger som gjør at det blir hårreisende dumt.

Luftforsvaret gikk på en liten økonomisk smell i 2012, som fikk noen morsomme og pinlige konsekvenser. Den årlige tradisjonen med å fly F-16 i julestjerneformasjon måtte utgå, og en hel rekke økonomioffiserer og kontrollere mv ble pålagt å ringe rundt til lokale leverandører for å få utsatt fakturaer til 2013.

En annen konsekvens var at det ble bom stopp i flyging med F-16. Normalt skulle dette bety at man kunne ha brukt tiden på vedlikehold, og få flyene i topp stand til neste år. Så enkelt er det imidlertid ikke. Enkelte av delene ligger på feil lager, og dermed kunne de ikke tas ut.

Kaptein Vidar Stiberg Pettersen på avionikkavdelingen i Bodø forteller:

«Nye og forbedrede deler kjøpes inn av Forsvaret til F-16. For å gjøre en slik forbedring må det utstedes en tidsbestemt teknisk ordre som godkjenner installasjon av denne forbedringen. Det kan ta tid før en slik ordre lages på grunn av saksbehandlingsskapasitet. I mellomtiden ligger delene på lager og venter på å bli installert.

Disse delene er kjøpt inn til F-16, de skal kun brukes på F-16 og regningen til leverandøren er betalt av Forsvaret. I og med at delene ligger hos FLO kan ikke Luftforsvaret ta de ut uten å betale for dem.»

Denne finurlige praksisen medførte at fly ble stående til torsk mens teknikere satt og tvinnet tommeltotter store deler av desember 2012. Fortell denne historien til noen du kjenner, så vil du nok få høre at det er helt idiotisk. Fortell dette til en økonom, så vil du nok få høre at dette er helt innlysende og god håndtering av regelverket.

*Tekst & Foto: Morten Granhaug
OTV BFO Midt Norge*

NORSK LUFTMAKT OVER LIBYA – SUKSESS UTEN INNFLYTELSE?

Nok en «paper-back» bok fra Luftkrigsskolen utgitt på akademika forlag. Denne gangen er innholdet hentet fra foredragene under GILs Luftmaktseminar 2012, med tilleggskommentarer og godt «sydd» sammen av redaktørene Torgeir E. Sæveraas og Vidar Løw Owesen. De som har innlegg, og således bidro på Luftmaktseminaret, så vel som i denne boken er: Brigader Øyvind Strandman, Espen Barth Eide, Karl Erik Haug, Øistein Espenes, Sverre Diesen, Jens G H Dragsnes, Davis Hogstad, Etienne de Durand, Ine M E Søreide, Morten Haga Lunde, Hans O Sandnes, Asle Toje, Charles Bouchard, Stephen L. Hart, Michael Kometer, Trond Haugen og Bjørn Hansen.

Interessant tema, interessante foredragsholder og en bok som flere bør ha i bokhyllen enten hjemme eller på kontoret.

Einar Holst Clausen

NYE PANSREDE FELTVOGNER FRA MERCEDES

Det tyske forsvaret mottok den 6. desember 2012, sine første fullpansrede Mercedes Zetros 4x4 GTF feltvogner. Mercedes-Benz skal levere 25 av disse feltvognene innen utgangen av desember 2012, og de første 13 skal rett til tjeneste i Afghanistan i mars 2013. Det tyske forsvaret har bestilt til sammen 110 feltvogner av denne typen, og vil motta disse i perioden 2012-2014.

Tekniske data: Zetros 1833A 4x4 GTF, motor: Mercedes-Benz OM 926 LA, ytelse: 240 kW, Maks dreiemoment: 1300 Nm ved 1200 til 1600 omdreininger, girkasse: Allison 3000 SP m/motorbrems, seks gir fremover, revers og krabbegir, lengde og bredde: 8.80m/2.55 m, høyde: 3.20 m, svingradius: 20.6 m, tillatt totalvekt: 19.5 tonn, lastekapasitet (mil) 5 tonn og vinsj på 40 m som trekker 7 tonn.

Einar Holst Clausen

«NÅDELØSE NORDMENN – STATSPOLITIET 1941-1945»

Dette er første gang at vi får anledning til å lese om det store antall nordmenn som gjorde seg skyldige i grove krigsforbrytelser på norsk jord. Boka kaster lys over en ubehagelig side av norsk krigshistorie som hittil har vært lite omtalt. Forfatteren er Erik Veum, også kjent som journalist og reporter i NRK. Han skriver her om NS-regimet som under den andre verdenskrig og under den tyske okkupasjonsmakten, blant annet opprettet Statspolitiet. En politisk spesialavdeling innen Politiet der det i hovedsak var nordmenn som var ansatte. Denne enheten etterforsket og slo ned på motstandsvirksomheten i Norge, og drev dessuten grensekontroll. Statspolitiet var nådeløse, og ble sett på som brutale. De norske polititjenestemennene utførte ugjerninger som savner sidestykke i norsk historie, og boka røper da også krigsforbrytelser og ufattelige overgrep. De fleste som var tilknyttet Statspolitiet blir navngitt - mange med bilde. Boka er på hele 1008 sider, og er utgitt på Kagge Forlag as – pris 449 kroner.

Einar Holst Clausen

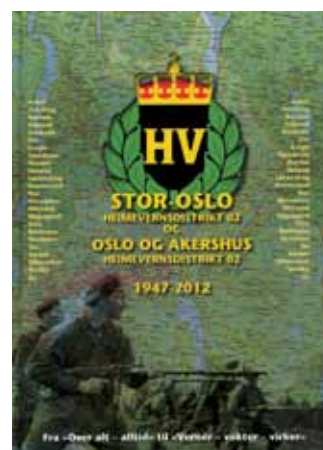

BOKA OM STOR-OSLO HV-DISTRIKT 02 OG OSLO AKERSHUS HV-DISTRIKT 02 1947-2012

Her kommer boka for så vel Heimeverns- som forsvars-venner. Boka forteller om etableringen av Hovedstadens eget HV-distrikt (02) i 1947, og historien helt frem til i dag 2012. Dette er en bok jeg med glede tok fatt på. Dette var interessant, opplysende og morsom lesning. Drøssevis av bilder gjør leseopplevelsen enda bedre, og når man på en slik måte blir tatt med fra 1947 og frem til i dag, så er dette en bok som absolutt kan anbefales. Forfatteren oberst Arne O. Hagtvedt blir i boken takket av nåværende sjef HV-02, oberst Stein Erik Lauglo, for den omfattende jobben han har hatt med å ferdigstille dette bokverket. Dette er 290 sider ren HV-historie. Boka er utgitt med støtte fra Forsvarsstaben/HV-staben, og grafisk produksjon er det KD Grafisk som står for.

Boka kan kjøpes på Forsvarsmuseet.

Einar Holst Clausen

BÆREIA VETERANSENTER LAGDE JULESTEMNING

Veteransenteret og deres ansatte, gjør alt hva de kan for at veteranene skal føle seg hjemme. Før Jul «julepyntes» det for harde livet, før unge og eldre veteraner (primært enslige i juleperioden) kommer for å tilbringe julen på Bæreia. Offisersbladet besøkte Bæreia før Jul, under den tradisjonelle jule-lunchen. På dette arrangementet kommer både veteraner, veteranorganisasjoner og samarbeidspartnere. Tradisjonen tro kommer også offiserer fra flyteknisk skvadron på Gardermoen med sin kiste full av «goodies», både vått og tørt. Det er fortsatt imponerende å se den gode jobben som gjøres på veteransenteret. I tillegg til rene, pene og moderne lokaler, får veteranene som kommer, nydelig mat servert av det dyktige kjøkkenpersonalet. Bæreia var fullt besatt hele jul/romjul, noe som tilsier at det er godt å bo her, i et trygt fellesskap.

Einar Holst Clausen

NYHET!

OFFISERSBLADET PÅ LESEBRETT OG SMART-TELEFONER!

Fra og med denne utgaven, kan de som ønsker det lese Officersbladet på sitt lesebrett, eller på sin smart-telefon.

Nedlastning av Officersbladet-app i App Store, eller Google Play, for de som har androide mobiler, er gratis.

Ønsker du etter hvert ikke å motta papirutgaven, står du fritt til avbestille papirutgaven på «Min Side» på www.bfo.no,

Eller ved å sende en e-post til: post@bfo.no

Som BFO-medlem får du du alltid de beste tilbudene, og full valgfrihet.

Det lønner seg å samle alle forsikringene hos oss.

Hos If får du tilgang til forsikringsprodukter som dekker usedvanlig mye. Samler du forsikringene dine hos oss og blir If Pluss-kunde, gir vi deg inntil 20 % rabatt. I tillegg får du penger inn på din personlige Egenandelskonto hvert år uten skader. Der kan du samle inntil 4 000 kroner som du kan ha i bakhånd hvis uhellet skulle skje.

Som medlem av Befalets Fellesorganisasjon får du dessuten 10 prosent rabatt på forsikring av personbil, villa, hytte, fritidsbolig i utlandet, motorsykkel, fritidsbåt, verdisak, husdyr og veteranbil.

Kontakt Forsvarets Personellservice på telefon **23 09 24 50/**
mil **05 10 24 00** eller **if@fpsservice.no** hvis du vil vite mer.

GLOSTER GLADIATOR-PROSJEKTET

Jeg ser av artikkelen i Offisersbladet (nr 5/2012) at det etter hvert begynner å skje noe med Gloster Gladiator-prosjektet. Ettersom artikkelen ikke forteller så mye om hva som har skjedd tidligere, er det kanskje noen som kan være interessert i å høre hvordan det hele kunne bli til virkelighet, og hvor viktig godt samarbeid er for å få utrettet noe. Kanskje er dette det prosjektet som har involvert flest fly-interesserte i norsk vrakinnnsamling.

Assisterende direktør ved RAF museet A.W. Hall tok kontakt med, den gang direktør ved Norsk Luftfartsmuseum Kjell Lutnes på et fly-faglig seminar i USA om mulig samarbeid om Gloster Gladiator for Malta Aviation Museum, Fleet Air Arm Museum og Jet Age Herititage Museum. Man ønsket å overta et vrak som ligger på Lille Høgfjell ved Narvik. Likeså ønsket de å overta deler fra andre vrak i Norge. John Lewer søker så om eksporttillatelse, og i skriv av 4. september-98 fra forsvarsmuseet heter det at de er dekket med deler til Gladiator og at de ikke har noen invendinger mot at søknaden innvilges.

Den 21. juli-98 ankommer John Lewer fra Jet Age Herititage, Dave Morris, Fleet air Arm, Jeff King og Stewart Watts, Retro Track and Air til Bodø for å diskutere henting av vraket på Lille Høgfjell. Overraskelsen var stor da de fant flyet lagt utover gulvet i museumsverkstedet. Konservator Birger Larsen hadde som vanlig satt igang innsamling og fått Bjørn Steien i Heli-team i Harstad til å hente vraket vederlagsfritt. Samme dag ble det avholdt møte på NLM der jeg selv var tilstede. Birger visste selvfølgelig at det fantes vinger og haleparti på Gardermoen, så til min overraskelse, kom han med et krav om at vi i retur ville ha et skrog, men at vi da ville hjelpe så langt det var mulig å skaffe deler til deres prosjekt. Jeg trodde nesten ikke det var sant da de svarte ja. Stewart Watts sa at de ikke ville levere noe som var dårligere enn luftdyktig standard. Derfor har skroget den kvaliteten som nå er levert. Alt annet kunne gi dårlig omdømme. 25. november-98 signerer Kjell Lutnes og John Lewer avtalen.

Birger Larsen, Hans Henrik Markussen og Bjørn Meyer drar til Sifjordskaret på Senja for å samle inn deler. De finner bare den ene Gladiatoren. Delene blir samlet i store sekker og tatt med via Salangen til Bodø. I Salangen pågikk det på samme tid en operasjon for å hente ned deler fra Craig Adams's Gladiator som ble skutt ned på Høgfjellet. I august var 339 sqn. blitt forespurt om assistanse for å søke i fjellet og for å transportere sekkene ned til Salangen, og jobben ble utført i oktober 1999. En lokal gruppe bestående av Reidar Berg, Cameron Davis og Hans Karlsen sammen med helikopter fra 339 sqn på Bardufoss utførte jobben. Disse delene ble også tatt med til Bodø.

Året etter kommer Chris Hunt, Peter Watts, Keith Imla og Keith Eagles fra Jet Age Herititage for å søke etter det andre vraket ved Sifjordskaret med hjelp fra Hans Henrik Markussen og Bjørn Meyer i

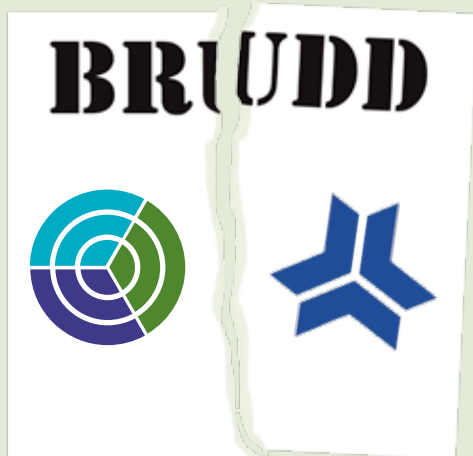
Tromsøgruppa og en lokal kjentmann fra Torsken. Delene blir så lagret på ei brygge i Torsken for senere å bli hentet av Birger Larsen og tatt med til Bodø for videreforsendelse. I løpet av sommeren drar jeg og en kamerat til Litjidalen ved Sunndalsøra for å se hva som var igjen av Craig Adams's vrak, og det var faktisk fortsatt deler som kunne bli brukt som mal ved oppbygging. Dette resulterte i at Jet Age Herititage sendte Richard Greenwood, sponsor til prosjektet og sønn av testpiloten på Gladiator, Chris Radford og Andy Saunders til Norge. Vi samlet delene i to store sekker og satte de på fjellskreten for helikopter «pick-up». Grunneier, Ole Tøfte Furu, ordnet med helikopter. Også denne transporten var gratis. Han lagret sekkene på gården til vi var klare til å hente dem. Vi får gjennom Ivar Angaard på Dombås lagret sekkene midlertidig i museet der. Transport videre skulle besørges av engelsk-mennene, men vinteren kom og ingen hadde lyst til å kjøre til Dombås da.

Når de så var klare til å hente sekkene var det gått over et år siden de ble lagret. Peter Watts og kona reiste og hentet tingene, men ble stoppet av tollerne og VG fikk noe å skrive om. Forsvarsmuseet sa at dette var ukjent for dem og at dette var noe som Bodø drev med. En må huske på at på den tiden var ikke forholdet mellom Gardermoen og Bodø slik som det er i dag. Nå er heldigvis alle parter i miljøet i stand til å samarbeide. Kjedelig affære for det gamle ekteparet. Jeg forstår at det i mellomtiden var kommet en endring i loven som krevde andre utførselspapirer. Norsk Luftfartsmuseum sender søknad om utførsel 22. desember-04 med purring 14. april-05. Etter dette har alt gått greit så vidt jeg kjenner til. Birger Larsen og Lars Kristian Iversen var hos Retro Track and Air og inpsierte arbeidet og skroget har vel lenge vært klart for avhenting. Lykke til med oppbyggingen. Vi i Bodøjengen hjelper så gjerne der vi kan. Det er en stor og arbeidskrevende jobb man nå har satt i gang på Kjeller.

Med hilsen
Klas Gjølmesli

Bildet er fra Litjidalen. Andy Saunders i skraphaugen og Chris Radford får igjen pusten etter oppstigningen.

USERIØS SAMMENSLÅINGSPRÅT OG INTERESSANT ATF-BRUDD

Å melde om at man vil samarbeide kun dersom det skjer innenfor sine egne, ufravikelige premisser, er akkurat det samme som å si at man gjerne vil ha flere å styre over. Det er fullstendig useriøst å komme med forslag om slikt samarbeid, og det vet offiserer, og det gjør at jeg opplever det som ufint når det skjer. I spørsmålet om sammenslåing mellom befalsorganisasjonene er potensialet så stort at jeg hadde helt andre forhåpninger til dette.

Jeg er av den oppfatning at vi bør la gamle historier ligge, og fokusere konseptuelt på hva vi kan oppnå ved å slå sammen. Er det best med en samlet stemme, eller flere separate? Jeg forstår at det på enkelte lokale drøftingsmøter kan være bedre med to representanter enn én, og at to befalsorganisasjoner kan dra nytte av å være to, dersom de er enige. Samtidig må vi konstatere at én samlet organisasjon vil ha en helt annen mulighet til å samle ekspertise til å jobbe for medlemssaker enn det to vil ha. I sum gjør dette at jeg er for sammenslåing. Men hva er det viktigste spørsmålet for medlemmene av de eksisterende organisasjonene? Det er hovedsammenslutning. Det bringer meg til ATF-saken, der NOF og NTL har gått for brudd mens BFO er enig.

Vær på vakt! Jeg har selv pratet med NOF-ere som påstår at NTL og NOF er hjertens enige om hvorfor vi må gå for brudd med ATF. Realiteten er at disse er diametralt motsatt i sin oppfatning om hvorfor ATF ikke er god nok. I korthet kan man si at NTL vil ha mer tidkompensasjon, mens NOF vil ha mer penger i kompensasjon. Selvfølgelig kan man ønske seg en Ole Brum-løsning, men det skjønner alle parter at er urealistisk.

BFO er en stor del av YS og det er ikke vanskelig å finne eksempler på at YS gjør det BFO sier. Jeg har alltid vært en av de sterkeste motstanderne av å være del av LO, fordi jeg ikke kan tillate meg å gi pengestøtte til politiske partier gjennom medlemsspengene. Videre har jeg lurt litt på om LO faktisk jobber for sine befalsmedlemmer slik YS gjør. Men jeg sier likevel følgende: *Dersom LO Stat faktisk går til reforhandling av ATF på NOFs premisser – og ikke på NTLs, vil dette være et bevis for at LO Stat kan være en grei hovedsammenslutning for befal.* Siden NTL har veldig mange flere medlemmer enn NOF alt i alt, kan det hende at det går andre veien. Men det gjenstår å se! Uansett vil resultatet være en interessant test av hva hovedsammenslutningen er god for.

Av LT Joakim Ramse
Styremedlem Rygge lokalforening og tidligere NK KAFO

VÅR TIDS HELTER

Veteraner fra utenlandsoperasjoner er vår tids helter. De er 2000-tallets krigshelter. Siden annen verdenskrig har ca. 120 000 nordmenn tjenestegjort i utenlandsoperasjoner – fra Tysklandsbrigaden via Korea, Kongo, Libanon, Balkan og andre steder til Afghanistan.

Hvordan har disse hedersmenn og -kvinner hatt det i utlandet og etter at de kom hjem? De aller fleste ser tilbake på tida i utenlandstjeneste som en berikende og utviklende tid, noe som har gitt dem mye. De kan og bør være stolte av innsatsen de har lagt ned.

Vi må passe oss så vi ikke framstiller det slik at det å være veteran fra utenlandstjeneste automatisk er problematisk. Å være veteran er ingen diagnose; det er en hedersbetegnelse. Samtidig må vi erkjenne at en del har slitt, særlig etter at de har kommet hjem fra tjeneste. Storsamfunnet tok ikke dette på alvor i tiår etter tiår. Det fantes knapt noe støtteapparat for veteranene. Heldigvis har det på dette området skjedd mye de siste årene.

Veteranorganisasjonene gjør et svært viktig arbeid både ved å ta vare på veteranene, og ved å jobbe overfor politiske myndigheter, Forsvaret og andre for å finne tiltak som ivaretar veteranene på en bedre måte. Hva tok så veteranorganisasjonene opp med oss tidligere for å få endringer i veteranpolitikken? Jo, å få på plass bedre erstatningsordninger fordi ordningene som fantes, var for dårlige. Det ble tatt på alvor, og heldigvis er det kommet på plass nye erstatnings- og kompensasjonsordninger.

Å ta vare på våre veteraner er et samfunnsansvar, og det er flere instanser og etater som skal yte dem den støtte de måtte trenge. De siste årene har flere departementer samarbeidet for å bedre oppfølgingen av personell før, under og etter internasjonale operasjoner. Sentralt står regjeringens handlingsplan «I tjeneste for Norge» fra 2011, med en rekke konkrete tiltak.

Vi er ikke fornøyd med tingenes tilstand. Mye er gjort, og mer må gjøres. Vi er ikke i mål. Forsvaret har gjort mye. Nå gjenstår det at det sivile hjelpeapparatet tar veteransakene like alvorlig som Forsvaret har gjort: NAV, helsevesenet, Statens Pensjonskasse og andre.

Av Sverre Myrli,
forsvarspolitisk talsmann
for Arbeiderpartiet

Lockheed Martins representant i Norge, synes pressen overdramatiserer

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

Generalløytnant (r) Per Bøthun er utdannet ved Luftforsvarets flygerskole og Luftkrigsskolen. Han har fløyet både Freedomfighter og Starfighter, vært nestkommanderende ved 338 skvadron på Ørland og skvadronssjef på 334 skvadron på Bodø. Han har vært sjef for Forsvarets overkommando/Operasjonsstaben og øverstkommanderende i Nord-Norge, og sjef for Forsvarskommando Nord-Norge. Dessuten er han medlem i en celeber klubb, nemlig de som har skutt seg ut fra Starfighter og kommet helskinnet fra det.

Offisersbladet besøkte Bøthun på hans kontor i Oslo, for å få den offisielle versjonen av status på F-35 prosjektet, og Norges anskaffelse av nytt kampfly.

Når ble du spurt om å være Lockheed Martins kontakt i Norge?

-Jeg begynte å arbeide i Nordic American i 2001, et rådgivnings-

firma for forsvarsindustri som blant annet har Lockheed Martin Aeronautics (LMA) som kunde.

Du har holdt en lav profil i disse årene – hvorfor?

-Nordic American driver ikke med mediarbeid for LMA. Det er bare ansatte i LMA som kan uttale seg på vegne av selskapet.

Pressen her hjemme skriver om prisoverskridelser, tekniske problemer og store forsinkelser i F-35 prosjektet. Hva er din vurdering av situasjonen?

-F-35 programmet har blitt dyrere og er forsinket 4-5 år fra opprinnelig plan. En medvirkende årsak til prisforhøyelsen er at den årlige produksjonen av fly ikke har økt som først planlagt. Det er antall fly produsert pr år som avgjør prisen, ikke det totale antall fly produsert. Når man kommer opp i mot 180 fly pr år; i 2018/19, vil pris pr fly være «rimeligere» (om et slikt ord kan brukes om moderne jagerfly).

Det er ingen store tekniske problemer med flyet, men de problemene som er, har en

tendens til å bli overdramatisert i pressen. Et testprogram må til for å avdekke svakheter. Opprinnelig hadde man for stor tiltro til at datamaskinene skulle kunne løse alle utfordringene ved konstruksjonen av flyet, hvilket har vist seg ikke å stemme. Historisk er det intet fly som har gått gjennom testing uten problemer som må løses underveis. Moderne fly er så teknisk komplisert at det tar tid å avdekke alle svakheter, se bare på de nyeste sivile passasjerflyene. I 2012 fløy man ca 15 % mer enn planlagt og total flytid med F-35 nærmer seg nå 6000 timer.

Når kommer de første F-35 til Norge, og når vil alle kampflyene være på plass?

-De første flyene er planlagt å komme til Norge i 2017/18 og alle vil være på plass innen 2024.

F-35 produseres kun som enseter. Hvordan skal våre piloter øves til å kunne fly våre nye kampfly?

Oppfølgingsspørsmål: Er det ikke en stor risiko å slippe unge flygere rett fra simula-

toren og opp i et særdeles avansert og svært dyrt kampfly?

-Dagens simulatorer er så gode at det er nesten som å fly det virkelige flyet. Simulatortrening egner seg bra til systemopplæring og vedlikeholdstrening. På den måten kan man kutte ned på antall konkrete flytimer. På Eglin flystasjon i Florida har den første utsjekk av flygere på F-35 startet nå i januar, og de regner med å sjekke ut 40 flygere i år, hovedsakelig amerikanere, men også fra partnerlandene. Storbritannia deltar med to F-35 på Eglin med flygere og bakkemannskaper. Nederland har en F-35 og får snart det andre på Eglin.

Norske flygere og bakkemannskaper vil antagelig få sin opplæring på Luke flystasjon i Arizona, som opprettes som treningsbase senere i år. Vi har hatt enseters jagerfly tidligere (F-86 Sabre) og har derfor erfaring med denne problemstillingen. Da hadde vi ikke engang sofistikerte simulatorer, som i dag er identiske med flyet.

Fleecejakke, Forsvarets modell – Svart

Forsvarets fleecejakke. Nå i svart!

Forsvarets fleecejakke har blitt et svært populært plagg. MILRAB har nå produsert en ny og forbedret utgave og har også gjort den tilgjengelig i svart. Dette gjør det mulig å bruke det populære plagget i mer sivile sammenhenger, som skiturer og friluft. Jakken er lagd etter de samme spesifikasjonene som Forsvarets grønne fleecejakke, så hvis du liker den utleverte fleecejakken, vil også denne jakken være en vinner!

Fleecejakke, Forsvarets modell koster 699,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no eller per telefon 53 69 78

Pocket Survival Tool Card

Genialt multiverktøy på størrelse med et bankkort!

Pocket Survival Tool Card er et kreativt multiverktøy. Den er på størrelse med et bankkort og passer dermed enkelt i lommeboken. Multiverktøyet har 11 snedige funksjoner som skrujern, fastnøkkel, flaskeåpner, sag, kniv og linjal. Det skal sies at Pocket Survival Tool Card ikke er en fullgod erstatte for et vanlig multiverktøy, men fungerer ypperlig som en reserve i nødsituasjon. Pocket Survival Tool Card leveres med et svart etui.

Pocket Survival Tool Card koster 69,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no eller per telefon 53 69 78

Deltabag 70L

Denne nye beredskapsbagen er en slitesterk bag med smarte løsninger. Bagen er utviklet i samarbeid med politiet som ønsket en robust bag med enkel tilgang til kritisk utstyr. Hovedrommet kan deles i to, og det er det dermed mulig å dele opp utstyret etter behov, som ren og skitten side. Den har praktiske reimer som gjør at den kan bæres som sekk. Disse reimene kan også skjules, slik at ikke bagen skal sette seg fast i andre gjenstander. Deltabag 70L leveres både i norsk skogskamouflasje og svart og koster 499,-. Den kan kjøpes på bfo.milrab.no eller per telefon 53 69 78

Suunto M9 Kompass

Perfekt for feltledelse!

Suunto M9 er et kompass som bæres på håndleddet som en klokke. Dette gjør at man alltid har enkel tilgang til kompasset. Kompasshuset er stort nok til å ta ut en nøyaktig kurs, noe som før har vært den store hindringen for slike kompass. Kompassplaten er selvlysende og fungerer dermed godt i mørket. Suunto M9 er dermed det perfekte ledelsesverktøyet i felt!

Suunto M9 Kompass koster 299,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no eller per telefon 53 69 78

Afghansk grensepoliti.

Afghansk soldat.

Lokalt politi.

Dyster Afghanistanrapp

Historien viser at det ikke fins noen lettvinne måter å måle fremskrittene i kampen mot opprørbevegelser. Eller skille nederlag fra seier inntil konfliktene er over.

TEKST: TOR HUSBY

Gang på gang har "nedkjempede" opprørere stått frem som seierherrer til tross for gjentatte taktiske nederlag. De fremste eksemplene på fenomenet i det 20. århundre var de kommunistiske seirene i Kina, Cuba og Vietnam mellom 1949 og 1975. Lærdommen er at det er viktigere for opprørere å nedkjempe sine motstandere politisk enn på slagmarken, særlig når deres motstandere var svekket av korrupsjon og vanstyre. Med usvikelig presisjon gikk utviklingen også ut over motstandernes kampevne, og -motivasjon. Slike faktorer fikk store deler av den massive amerikanske hjelpen til å forsvinne i løse luften. Om ikke noe drastisk gjøres kan Afghanistan bli det fjerde eksempel i denne nedslående statistikken.

Svak troverdighet

En rapport utarbeidet av The Center for Strategic & International Studies i Washington og offentliggjort i januar i år, konstaterer at de amerikanske rapporter om virkningen av den militære og sivile støtten til Karzai-regjeringen lider av svak troverdighet og motsies av

presserapporter fra det krigsherjede landet. Kabul-regimet lider av politisk ineffektivitet og korrupsjon med derav sviktende evne til å vinne bred politisk støtte. Dertil kommer utfordringene som Talibans friområder i Pakistan skaper. I stedet for å lage troverdige rapporter om de fundamentale negative faktorene i konflikten serverer utenriksdepartementet og andre offentlige instanser i Washington offentligheten "statistisk vrøvl". De har havnet i Vietnam-fellen. Dette betyr at de satser på "gode nyheter" og utelater data som ikke setter krigføringen i et gunstig lys og fremhever i stedet opplysninger som gir inntrykk av at man beveger seg i riktig retning, sies det i *The War in Afghanistan at the End of 2012. The Uncertain Course of the War and Transition..*

Selv om ingen venter at et krigførende land skal offentliggjøre sensitive ting som kan være til hjelp for fienden, ventes det at opplysningene som offentliggjøres viser integritet og er så transparente og troverdige som mulig. Dette er ikke tilfelle når det gjelder rapporteringen om Afghanistan. Man kunne forstå denne politikken hvis den skjeve offentliggjøringen av fakta var til fordel for USA, de andre ISAF-

landene og det afghanske folket. Men tvert i mot bidrar politikken til å undergrave støtten til krigen i befolkningen enda mer, fastslår rapporten fra tenketanken.

Økonomiske nøkkelfaktorer

Men de amerikanske myndighetene er ikke alene når det gjelder unnlatesynder. Heller ikke Verdensbanken har oppdatert sine vurderinger av økonomiske nøkkelfaktorer: effektiviteten av den utenlandske hjelpen, sløseriet, korrupsjonen og narkotikaens rolle i afghansk økonomi. Banken har også hoppet bukk over virkningene av kapitalflukten, velferdskostnadene, den generelle usikkerheten som knytter seg til datainnhenting pluss hvilken rolle fortsatt maktkamp og konflikt kan ha for utviklingen fremover.

For konflikten vil fortsette. Rapporten peker på at USAs Transition Strategy er blitt en ordsminke for en exit-strategi. USA har ved utgangen av desember 2012 hverken kunngjort sine fremtidige troppenivåer eller overgangsplaner – selv om det bare er to år før dette stadiet skal sluttføres.

Og i tillegg synker de allierte lands troppenivåer nesten uten varsel.

Amerikansk soldat utenfor Kabul observerer et amerikansk troppetransporthelikopter som tar av.

ort

Breiviksveien 40,
5042 Bergen
tlf 53 69 78 78
kontakt@milrab.no

milrab.no
Breddeleverandør av
taktisk utstyr

Sjekk vår
nettbutikk
bfo.milrab.no

**Under Armour
Cold Gear
BFO: 499,-**

NYHET

GoPro
Hero3
Prisgaranti

**LANSERINGS
KAMPANJE**

-40%

Adidas GSG 9.7
Oppfølgeren til den
suksessfulle GSG 9.2.
Lettere og forbedret
pusteevne.
Veil: 1999,-
BFO: 1399,-

MILRAB Vinterhanske
Tilpasset Arktiske forhold
Veil: 249,-
BFO: 199,-

Beredskapsbag
90 liter
Veil: 599,-
BFO: 499,-

**Vinter-
utstyret
får du hos
Milrab.no**

**Brynje
Antarctic**
Vinterjakke for
deg som vil være
aktiv i kulden
BFO: 1399,-

**Seirus
Ansiktsmaske
Neoprene**
Hold deg varm i
vinter. Perfekt til
scooterkjøring
BFO: 229,-

Gerber Paraframe
Lett og skarp
follekniv fra Gerber,
med klips til å feste
på lomme
BFO: 349,-

-35%

Adidas GSG 9.2
Det perfekte par
uniformsstøvler.
Opplevs som å ha
joggesko på beina!
BFO: 1499,-

-42%

**Suunto Core All
Black Military Watch**
Modellen har altimeter,
barometer,
kompass og
dybdemåler.
BFO: 2499,-

Thermal Mug
Genial thermokopp
som holder varmen i
opptil 6 timer
BFO: 129,-

-30%

**Bose Quite
Comfort 15**
Markedets beste
hodetelefoner med
aktiv støyreduksjon!
BFO: 2399,-

**FÅ
VARER
NÅ!**

**betal ved
hjemkomst**

**betal med
ovelsetillegget**

**betal ved
hjemkomst**

**MILRAB
Navnestriper,
6-pack**
NATO-sertifisert
navnestripe med
eller uten borrelås.
BFO: 187,-

SLAGET VED KRINGEN

Av TROND SÆTRE

Flere faktorer bidrog til å utløse Kalmarkrigen fra 1611 til 1613, deriblant en grensetvist om Finnmark og strid om handelen i Østersjøen. Riksrådet i Sverige og Danmark-Norge ønsket en diplomatisk løsning, men begge kongene ville løse konflikten med militære midler. Mesteparten av kampene foregikk i sør-Sverige, men en liten episode står igjen som spesiell for Norge.

Sveriges nye konge, Gustav 2. Adolf, ville bruke skotske leiesoldater i krigen, men dette var et politisk risikospill. Kong Jakob 1. av England hadde nemlig forbudt verving av britiske leiesoldater til bruk i krig mot svogeren hans, Christian 4. Myndigheten i Skottland prøvde da også å få slutt på vervingen, men tre kompanier greide likevel å seile før de ble stoppet. Beskjeden de hadde fått, var å marsjere mot svenskegrensen. Et av skipene kom til Norge den 29. august i Trøndelag. De greide å passere grensen uten større problemer, og er av mindre interesse for denne historien. Det andre skipet dukket aldri opp etter avtalen. Det tredje kompaniet gikk derimot i land i Romsdalsfjorden den 19. august, og ble begynnelsen på en norsk legende. Kompaniet, ofte kjent som «Skottetoget» var ledet av oberstløytnant Alexander Ramsay.

Historier om soldater som begikk plyndringer og overfall var ikke ukjente, heller ikke i Norge. Men det eneste dokumenterte tilfellet av plyndring under Skottetoget var en dansk gårdeier som ble ranet for sølv kvelden den 20. august. For øvrig var det ofte slik at de lokale bøndene skaffet soldatene mat i visshet om at de ellers kunne komme til å brenne ned gårdene. De lokale sagnene er mange, men utenom selve slaget er det lite som kan verifiseres helt. At plyndringer og i noen tilfeller drap på sivile kan ha forekommet, er likevel ikke usannsynlig. Leietropper oppførte seg vanligvis ikke særlig vennlig mot sivilbefolkningen.

Skottetoget talte 300 mann. Ikke mye, men nok til å ta seg til rette ovenfor den spredte befolkningen i norske dalstrøk. En skulle ikke tro at norske sivilister hadde særlig mye å stille opp med, men norske bønder hadde en viss erfaring med å organisere oppbud, og gudbrandsdølene hadde fått militær opplæring i grensevakten. Og ettersom Skottetoget var på vei gjennom Gudbrandsdalen, begynte lensmann Lars Vågå å rekruttere bønder fra steder som Vågå, Lesja, Fron, Ringebu og Dovre. 25. august var en milits på rundt 500 mann samlet i Høgkingom i Sel kommune. Her ble en nærliggende skråning ved Kringen utpekt som det beste egnet angrepsstedet. Stien var bratt og smal, og lå like ovenfor stedet der elvene Lågen og Otta møttes. Stedet egnet seg godt for et bakhold og innesperring av fienden, og forberedelsene var mange: Store forskansninger ble oppført ved veien langs skråningen. Lengst nord ventet en liten flokk av døler på at

«Enhver vil af sin historiske bømelærdom, eller idetmindste af Storms Sinclair-Vise, vide, at det var her gudbrandsdølene, ved en rask og kjæk beslutning i 1612 tilintetgjorde det for svensk regning hvervede korps skotske tropper». Dette fortalte Henrik Ibsen etter en reise til åstedet for et av Norgeshistoriens mest myteomspunne slag.

skottetoget skulle passere for så å sperre veien bak dem med nedhogde trær og andre hindringer. I den andre enden hadde bondehæren bygd en sperremur av tømmer og stein. Og en tømmervelte ble gjort klar for å slippes på fienden ovenfra.

26. august fant angrepet sted, vel og merke etter den julianske kalenderen (5. eller 6. september etter kalenderen vi bruker nå). Sagnet sier at signal til angrep ble gitt av ei jente ved navn Gudrid, populært kalt «Pillarguri», som sto oppe på en høyde kalt Selsjordkampen og varslet bondehæren ved å blåse i en lur. Noen historikere bestrider at Pillarguri i det hele tatt har eksistert. Likevel er hun blitt den mest ikoniske skikkelsen fra slaget. Stort sett gikk angrepet etter planen for dølene Veiene fram og tilbake ble sperret, og et bombardement av stokker og stein ovenfra førte til forvirring i de skotske rekkene. Bondehæren fulgte opp med et stormangrep. Noen få av dem brukte skytevåpen, men de fleste kom med våpen til bruk i nærkamp, som spyd, økser, sabler og ljåer. Skottene forsvarte seg hardnakket, men de var i realiteten sjanseløse. Noen av dem prøvde å flykte via elveleiene, men de enten druknet eller ble stanset.

134 overlevende ble tatt som krigsfanger og låst inne på den såkalte Skottelåven (som den ble hetende) på en gård i Kvam. Beslutningen om å henrette de fleste fangene var muligens et utslag av kynisk pragmatisme – Det ble for brysomt å eskortere 134 fanger helt til Christiania. Men beslutningen kan også være gjort i opphisselse etter fyllefesten dølene hadde for å feire seieren. Hvordan det nå enn var så ble alle fangene unntatt atten massakrert den 27. august. Ramsay var en av de som ble skånet.

Kalmarkrigen ble avgjort med en fredsavtale i januar 1613. Danskene hadde overtaket, men Kristian 4. manglet penger til å fortsette krigen, og resultatet var at grensene sto uendret. Men slaget ved Kringen huskes stadig som en milepæl, og gjennom historien har den vært med på å styrke nasjonal selvfølelse i Norge. Historien gjenfortelles i flerfoldige sagn og viser, hvorav den mest kjente kanskje er Edvard Storms «Zinklars Vise» (1781, oppkalt etter Ramsays kaptein, George Sinclair), som Ibsen refererte til i det innledende sitatet. Storm var barnefødt på Vågå, og du aner at det var med lokalpatriotisk og nasjonalpatriotisk stolthet han forfattet følgende vers:

«Ei nogen levende Sjæl kom hjem,
som kunde sin Landsmand fortælle,
hvor farligt det er at besøge dem,
der boe blandt Norriges Fjelde»

Nåtid og fremtid for Fo

Gjørv-kommisjon for Forsvaret

Av JOHN BERG, FORSVARSANALYTIKER

Etter 22. juli-høringene vet vi ennå ikke hva Forsvarets nye utfordringer vil bestå i, og koste. Hva slags og hvor store styrker trenger vi egentlig? Hittil har ingen spurt. Vi undervurderer utfordringene, og det eneste vi vet – eller burde vite – er at nye kampfly vil ta pengene. Men dette er krokodillen i cocktailpartiet; som alle overbeviser seg selv om at ikke er der. Hvis noen tror at Forsvaret kan kanalisere penger til eksempelvis helikoptre og helikoptermobile styrker for rask og høy innsats, og ressurser slik at Kystvakten kan møte nye og farlige utfordringer i nord, bør de spørre hvor pengene skal tas fra. Alle ledd i Forsvaret skal nemlig tappes for penger for å finansiere nye kampfly og driften av dem frem til 2050-

60. Med unntak for den nøkterne og realistiske Hæren, har Forsvaret de siste 20 år aldri hatt realistiske holdninger til sine prosjekter og kostnader.

Ikke best men dårligst

Sporene skremmer: Okseøy- og Alta-klasse minerydderne og Skjold kystkorvettene var revolusjonerende, het det. Verden så til oss og vi kom "helt sikkert" til å eksportere dem, blant annet Skjold til USA. Ingen har kopiert konseptet vårt, og vi har ikke eksportert ett fartøy. I dag er det ikke mulig å få oversikt over de reelle overskridelsene.

Av ni Okseøy og Alta er én total-skadet i brann og to kannibalisert (partert og brukt som reservedeler) og solgt, etter mye mindre enn halv levetid. Ett av fartøyene, KNM Glomma, fikk bare 25

seilingsdøgn før det ble skrotet. Skjold-klassens skjebne skal bli interessant. En Gjørv-kommisjon savnes.

Fregattene er angivelig best og mest moderne i Europa. I virkeligheten valgte vi eldre kommando- og stridskontroll hovedteknologi enn andre europeere som bygde samtidig, Aegis fra Lockheed Martin i mini-versjon med SPY-1F redusert radar, til tross for at tyskerne og nederlenderne ville ha oss med i et langsiktig samarbeid om den nye og revolusjonerende Signaal (nå Thales Nederland) APAR hoved-radaren. Senere gikk danskene inn i dette samarbeidet. Slik fikk vi blant annet 20 mann større besetning enn danskene. Dette er noe av årsaken til personellmangelen som nå tvinger fregattene alt for mye til kai.

En grunnleggende målestokk på fregatters slagkraft er antall vertikale utskytningsramper (celler) for missiler. Nansen-klassen har åtte. Det er plass til åtte til, men slik vi har stelt oss har vi ikke råd. Andre moderne europeiske fregatter har 32 – 40 slike ramper, med andre ord fire, fem ganger så mange!

Harde realiteter

Dette er harde realiteter. Vi bygde kort etter at tyskerne bygde Sachsen-klassen (32 ramper), nederlenderne De Zeven Provinciën-klassen (40 ramper) og få år før danskene bygde Ivar Huitfeldt-klassen (32 ramper). Alle disse har som Nansen-klassen Lockheed Martin Mk41 ramper (celler), som i motsetning til Aegis er en internasjonal standard og som US Navy's samlede flåte har over 8.000 av. Det er mer enn

rsvaret

tvilsomt om noen av disse landene ville klassifisere et fartøy med bare åtte Mk41 som en fregatt. Like tvilsomt er det om noen av dem ville sende et slikt fartøy inn i et høytrussel scenario, og sannsynligvis heller ikke i et middels trussel scenario i en internasjonal operasjon. De ville anse dem som uegnet i krig. Og én ting kan vi være sikre på, russerne ler av oss. Mens vi insisterer på at vi er best.

Overskridelsene i Nansen-klasse fregattprosjektet er ukjente. Bare den innledende konseptutredningen, like etter at tyskerne og nederlenderne hadde samarbeidet om langt bedre utredninger, kostet en halv milliard. Det er dekning for å hevde at Sjøforsvaret har brukt penger som en – ja, akkurat.

Stortinget

Noe kan nok oppnås ved å montere Kongsbergs NSM (Ny Sjømålsmissil) på fregattene på andre ramper enn Mk41, slik som på Skjold-lassen, men dette blir marginalt og endrer ikke helhetsbildet vesentlig. Nansen-lassen har dessuten også andre svakheter. En gransking av fregattsaken, som ledd i en Gjörv-kommisjon og med støtte fra uavhengig internasjonal marineekspertise, vil etter alt å dømme ryste Stortinget i dets grunnvoller. Hvis Stortinget avstår fra en slik gransking, vil et Damokles-sverd bli hengende over dets hode: Hva skal Stortinget gjøre hvis det inviteres til å sende en Nansen ut i en skarp og farlig internasjonal operasjon, der andre land aldri ville ha risikert et slikt fartøy? Eller i krig?

Helikopterskandalene

Helikopterprosjektene, til fregatter og kystvakt og til redningstjenesten, er blitt endeløse historier uten overordnet plan. Kostnadene

ukjente. Som på fartøysiden, kjører danskene langt raskere prosesser, med langt lavere utredningskostnader og med bedre og billigere løsninger som resultat. En sammenligning med de danske fartøy- og helikopterprosessene vil avdekke store kulturforskjeller i realisme og vilje til å styre unna ønsketenkning, preferanser og forbindelser, og ikke minst i evne til å skjære igjennom beslutningsvegring og prestisje når problemer melder seg.

Norge burde ha gått ut av det svinedyre og problematiske NH90 prosjektet for lenge siden. Situasjonen i dag er at NHIndustries åpenbart har lest tegningen; de prioriterer mer profesjonelle og krevende kunder og har plassert puslete Norge i en krok. Vi har laveste prioritet og slik det tegner kommer vi til å motta ett helikopter i året inntil det siste er levert, kanskje tyve år forsinket. I tillegg kan vi begå den monumentale dumhet å velge NH90 som nytt redningshelikopter, til tross for at helikoptret er alt for lite.

I redningshelikoptersaken er antallet maskiner økt til 16, helt uavhengig av om vi velger en stor eller liten type med lang eller kort rekkevidde, og uten at det foreligger noen åpen analyse som begrunner hvordan akkurat dette antallet skal gjøre det mulig å dekke både redningstjeneste og 22. juli-behovene. Den fremtidige utskiftingen av Bell 412SP-ene nevnes ikke. Gjörv-kommisjon savnes.

Ukulturr og massiv fortegning

Etter hvert som Forsvarsdepartementet over en del år tok nær full kontroll over forsvarsinformasjonen, fikk vi en ukultur for tilbakeholdelse av informasjon og

massiv fortegning av virkeligheten. Ukulturen har forplantet seg. Tidligere forsvarssjef general Sverre Diesen spilte en historisk avgjørende rolle i en nødvendig omstilling til et moderne forsvarskonsept der den dimensjonerende "verste tilfelle" trusselen er et intenst men kortvarig og områdegrenset russisk angrep for å sette Norge på plass i konkurransen om ressurser og posisjoner i nord. Men konseptet fanger alt for dårlig opp den mer reelle trusselen, at russiske hvite, grå og svarte næringsinteresser i mer og mindre åpen allianse med organisert kriminalitet og korrupte lokale og regionale myndigheter begynner å presse ut norske fiskeriinteresser, og deretter andre norske interesser. Sânt kan toppe seg i episoder som at Norge bringer opp en russisk rovfisker og tar fartøyet inn til eksempelvis Honningsvåg, hvorpå russerne bruker makt og tar fartøyet tilbake.

Diesen har med rette knyttet sitt konsept til en stram økonomisk modell, men sparker ben under seg selv ved å støtte et kampflykjøp som smadrer modellen. Han overser også at kampflykostnadene fremtvinger en så liten basestruktur at kampflyene kan slås ut med ballistiske missiler i hans "verste tilfelle" angreps første time.

Snart for sent

Vårt samlede helikopterbehov er ikke analysert, hverken når det gjelder antall helikoptre, helikoptertype eller hvor de skal baseres. Skal eksempelvis

fremtidige taktiske helikoptre til støtte for spesialstyrkene og Hæren kunne operere med ATV (All Terrain Vehicle) som kan kjøre ut og inn bakluken under operative forhold, også i mørke? Er dette en ekstra grunn til å velge et stort redningshelikopter, slik at samme type senere kan innføres som taktisk helikopter til erstatning for Bell 412SP? Skal vårt fremtidige taktiske helikopter til og med kunne ta en jeep? Ingen spør. Hvis dette får fortsette, kan konsekvensen i påkommende tilfelle bli at norske styrker med nødvendig og riktig stridsevne nesten helt sikkert vil komme for sent til Honningsvåg, og med foruroligende sannsynlighet også til Oslo. Dette handler om styrker langt ut over det politiet har noen mulighet til å bygge opp.

Gjörv-kommisjon

Vi trenger en ny forsvarskommisjon, en stor, stygg og hardtslående Gjörv-kommisjon. Her bør det tradisjonelle sikkerhetspolitiske miljøet spille en beskjeden rolle. Miljøet har ikke bidratt til å rope varsko, spesielt i kampflysaken, og fortjener ikke enda en arena for sitt. Det vil være desto viktigere med terror- og polarforskere og fiskeriinteresser, og spesielt viktig med uavhengig industri- og teknologiekspertise og økonomisk ekspertise som kan vurdere fartøy-, helikopter- og kampflysakene. Offiserer i kommisjonen må komme fra Afghanistan og annen fersk internasjonal tjeneste og ikke bare fra høyskolemiljøet.

En stilfull og minnerik medaljeseremoni

Forsvarsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen, og Forsvarssjef Harald Sunde deltok på medaljeseremonien for den norske kontingentledelsen (NCC 22) og nasjonalt støtteelement (NSE 22) på Gardermoen den 18. januar. Soldatene skulle tildeles sin høyst fortjente medalje for sin tjeneste i Afghanistan.

AV FORHANDLINGSLEDER RAGNAR DAHL

200 soldater sto oppstilt, et av forsvarets musikkorps sto for musikken, flere hundre pårørende og venner, samt representanter for forsvarlets ledelse ventet spent på at seremonien skulle starte. Rundt i hangaren fløy stolte pårørende som de rene fotografier. Her var det mange som var lettet, glade og ikke minst stolte av den jobben deres kjære hadde utført i Afghanistan, med fare for egne liv.

Mange spent og forventningsfulle barn til stede, de skulle møte mamma eller pappa igjen, etter lang tids adskillelse. De, som resten av familien, har vært redde, de har følt savn, hatt håp og de var utrolig lettet over at alt var gått bra. Inger Johanne er et bilde på hva små barn tenker og føler, der hun med spent forventning på å møte pappa igjen, holdt hardt rundt maskotten «Noen André». Velvillig stilte hun opp maskotten, rettet på uniformen og var klar til fotografering.

Sjef Forsvarets operative hovedkvarter, Viseadmiral Håkon

Bruun-Hansen overtok kommandoen over en velorganisert styrke, som nettopp hadde kommet hjem fra Afghanistan. Han ønsket veteranene velkommen og introduserte Forsvarsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen.

Medaljeseremoni i en alvorlig ramme

Forsvarsministeren sa at hun var glad for at alle soldatene var her, gjenforenet med familie og venner. Hun fikk alle i hangaren til å reflektere over egne tanker de siste seks månedene, da hun knyttet medaljeseremonien opp mot de alvorlige hendelsene øst i Algerie.

Mange mennesker er rammet av den terroraksjonen. Statoil er i en situasjon der de foreløpig ikke vet om de får alle sine ansatte trygt tilbake. Det er en ekstrem påkjenning.

Vi kjenner alle en dyp uro over ikke å vite hva som har skjedd med våre landsmenn og de andre gislene. Den største belastningen bærer familie, venner og kolleger. I denne stund går mine tanker til dem som nå gjennomlever sitt livs mareritt, og til alle de berørte her hjemme.

Afghanistan er også en urolig del av verden

Landet har vært åsted for planlegging og gjennomføring av terroraksjoner. Dere som er samlet her i dag har vært i Afghanistan for å hindre at dette kan skje igjen. Der har gjort en innsats for at et stabilt og sikkert Afghanistan kan vokse fram etter mange tiår med indre konflikt og dype splittelser.

I dag er vi her for å hedre og anerkjenne dere. Regjeringens og min takk går til dere soldater fordi dere har gjort en jobb på vegne av oss alle. Den takken går også til alle dere som har vært igjen hjemme uten deres kjære. Gjennom Facebook har dere gitt familie, venner og kollegaer små «gløtt» fra livet i Afghanistan. Det skal lite til, for å gi mye til dem som har vært hjemme - det har dere skjønt.

Medaljeseremoniene er viktige

Seremoniene knytter generasjoner sammen. Dere har lojalt tjent Konge, folk og fedreland. Dere har bygget et grunnlag for frihet og fred. Det er den ubrutte linjen, i veteranenes ærerike historie.

Det norske bidraget endres

Dere vært i Afghanistan i en tid

med store og omfattende endringer av det norske bidraget.

Samtidig som dere har vært med å avslutte et kapittel, har dere lagt grunnlaget for et nytt.

Det har vært en gedigen logistikkoperasjon rammet inn av profesjonalitet, grundighet og ekte dugnadsånd. I dette viktige arbeidet har dere vært i front. Det arbeidet dere har utført, gjør det mulig at vi raskt og uten opphold, kan komme i gang med politiopplæring og etableringen av vårt C-130 bidrag.

Fortsatt risikofylte oppdrag

Ingen glede er så stor, som å vite at alle som dro ned, kommer hjem igjen. Det er ingen selvfølge. Ja, vi er færre enn før, men vi gjennomfører fremdeles risikofylte oppdrag.

Jeg ønsker at dere på en dag som dette er stolte av dere selv og hverandre - for det er nemlig vi. I tiden som kommer skal dere ta vare på hverandre, det gode kameratskapet og de mange minnene.

Avslutningsord

I dag vil jeg på vegne av regjeringen takke hver enkelt av dere, for den innsatsen dere har gjort - for

Stapp full hangar med soldater og pårørende.

Inger Johanne med sin uniformerte maskot «Noen André».

Forsvarsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen og sjef FOH viseadmiral Bruun-Hanssen foran kontingenten.

mennesker der ute og for oss her hjemme. Den innsatsen betyr mye. Hun avsluttet med på ny å ønske alle velkommen hjem og lykke til videre!

Takket hver enkelt

Forsvarsminister og Forsvarssjef gratulerte hver enkelt, ønsket de velkommen hjem og takket for vel utført oppdrag. Høytideligheten, takknemmeligheten for at alt var godt bra og tanken på at de snart skulle møte sine kjære igjen gjorde dette til en minnerik seremoni, noe hver enkelt vil huske resten av livet.

Utdeling av medaljer

Admiral Bruun-Hansen takket Forsvarsministeren for varme ord og for den erkjentlighet det var at

hun var der på vegne av regjeringen. Deretter fikk han hjelp av Admiral Bernt Grimstvedt (GIS), General Per Sverre Opedal (GIH), Admiral Morten Jakobsen (FLO) og Brigader Øyvind Strandmann (LUFT) til på vegne av Forsvarssjefen å tildele den enkelte Forsvarets operasjonsmedalje til musikk av et av Forsvarets musikkorps.

Den siste som fikk medaljen, var kontingentsjefen, han fikk medaljen av Admiral Bruun-Hansen, med tilstedeværelse av Forsvarsminister og Forsvarssjef. Seremonien ble avsluttet med en enkel andakt, Fedrelandssangen ble spilt og Bruun-Hansen overlot kommandoen til kontingentsjefen for siste gang. Så fikk soldatene endelig møte sine kjære igjen.

Kontingentsjefen ble takket av til slutt.

Hver og en fikk medalje og personlig takk av forsvarlets politiske og militære ledelse.

Russisk militær modern

President Putin har forkynt at han vil gjenreise Russland fra forfallet etter oppløsningen av Sovjetunionen og fornye landets gamle stormaktsstatus. I 2012 lovet han 4.000 milliarder rubler for å realisere drømmen i løpet av 10 år. Innen 2030 skal marinen være verdens nest største.

TEKST OG FOTO: TOR HUSBY

Selv om russerne lenge har snakket om militær modernisering, og har gjort gjentatte forsøk på å tilpasse den sovjetiske strukturen til nye realiteter, har Russland lyktes med å innføre de mest radikale forandringer på 150 år. At dette skjer i Putins andre presidentperiode henger sammen med flere faktorer, ikke minst forbedringene i de russiske statsfinansene som følge av de høye oljeprisene. Fra 2008 har den militære moderniseringen skutt ytterligere fart. Styrkene omdannes fra en massiv tungrodd mobiliseringshær til en moderne innsatsstyrke bestående av en blanding av vernepliktige og kontraktssoldater på ca 1 million mann, derav knapt halvparten ifølge planen skal være kontraktssoldater innen 2017.

Opplysningene legges frem av forsker Katarzyna Zysk, Russlandekspert ved Institutt for forsvarsstudier. Den polskfødte russisktalende forskeren følger utviklingen nøye, og har flere ganger oppholdt seg i Moskva for å intervjuere eksperter i det russiske forsvaret, siste gang i høst. Hun minner om at under Putin har russiske holdninger til militærmakten gjennomgått betydelige forandringer sammenlignet med Jeltsin-perioden. Etter

den kalde krigen er den russiske militærmaktens rolle i internasjonal politikk ikke blitt mindre. Tvert imot, Moskva oppfatter den som en sentral del av sin utenrikspolitikk.

Ny kommandostruktur

Under forsvarsminister Anatolij Serdjukov ble det innført radikale endringer i personellet, logistikk, militær teknologi og i materiellparken, samt i krigførsformer. Blant de viktigste elementene er også store forandringer i kommandostrukturen som ble forenklet i 2010: de seks gamle militærdistrikter reduseres til fire strategiske kommandoer: nord, vest, øst og sør. Forsvaret ble reorganisert fra store og tungvinte divisjoner til mindre og mer fleksible brigader som raskt kan settes inn i ulike deler av landet. Høyberedskap, rask innsats og samspilleverne mellom ulike deler av forsvaret er ansett som en sentral styrkemultiplikator, opplyser Zysk.

Samtidig satser Russland på en

vesentlig økning i tallet på militærøvelser og trening i tillegg til interoperabilitet mellom våpengrenene som er en viktig målsetting. Siden 2007 har Russland hatt større og mindre øvelser – også i nordområdene. Der deltar styrker både fra sikkerhetstjenesten FSB og innenriksstyrkene. Øvelsene skjer årlig og man har oppnådd en viss grad av suksess. Ifølge Zysk har Russland de siste årene øvd et maritimt konsept som involverte en rask deployering av ulike kapasiteter fra det ene maritime området, som Nord-Atlanteren, til Stillehavsområdet, eller omvendt.

Overgangen til en profesjonalisert styrke betyr bl.a. store kutt i personellet. Overflødige skrapes bort fra både offiserskorpset og fra den sentrale ledelsen – Forsvarsdepartementet og fra Generalstabens. Ca 60 prosent skal ifølge planen miste jobben. I stillinger betyr dette en nedgang fra 22.000 til 8.000. I tillegg kommer radikale kutt i tallet på

ulike enheter, baser, militære byer og andre objekter som selges til sivile aktører. Samme skjevne venter det russiske militære utdanningssystemet der 65 militære universiteter, akademier og treningssentre skjæres ned til 16, ifølge Zysk.

De radikale forandringene, som mellom annet innebærer at 110.000 eldre offiserer kommer til å miste jobben, er ikke spesielt populære. Flere årsaker har bidratt til at Serdjukov nylig måtte gå av etter nesten seks år som forsvarsminister. Påskuddet var korrupsjonsanklager og en kvinneaffære, men mye tyder på at behovet for å forbedre stemningen blant de militære var blant de sentrale årsaker. Det talte heller ikke til Serdjukovs fordel at han ikke var tidligere offiser, men hadde en fortid i skatte- og avgiftsdepartementet. Han ble etterfulgt av Sergej Sjojgu. Samtidig ble sjefen for generalstabens Nikolai Makarov byttet ut med Valerij Gerasimov.

Usikkerhet

-Skiftet av toppledelsen innebærer en viss usikkerhet når det gjelder fremtiden for de upopulære reformene. I begynnelsen forsikret Sjojgu at han bare ville forandre nyanser i Serdjukovs innførte eller planlagte reformer. Imidlertid vurderer den nye ledelsen alvorlige forandringer som kan gjelde kommandosyste-

Russiske spesialstyrker under øvelse.

Putin i militært antrekk for kald utetjeneste.

Russiske helikoptre, transportfly og jagerfly.

isering skyter fart

met og kanskje en tilbakevending til militære distrikter samt større forandringer i det vedtatte militære utdanningssystemet. Den videre skjebnen til reformene er dermed usikker. Foreløpig har Sjojgu skiftet ut en del av personalet i forsvarsdepartementet som Serdjukov bragte med seg, herunder flere kvinner og sivile. Mye tyder på at holdningene til forsvarsindustrien er i forandring. Serdjukov og Makarov anklaget den for ikke å levere tilstrekkelig kvalitet og kvantitet til avtalt tid og pris. De gikk i åpen konflikt med forsvarsindustrien og bestemte blant annet å kjøpe en del viktige militære komponenter i utlandet. Nå viser den nye ledelsen en mer imøtekommende holdning til den kritiserte forsvarsindustrien, konstaterer Katarzyna Zysk.

-Russisk forsvarsindustri er foreldet og mangler kompetanse fordi den ikke har omstrukturert seg for å møte en ny industripolitisk hverdag. Den sliter med lav produksjonskapasitet, lav kvalitetskontroll, synkende fagkompetanse og ineffektiv ressursbruk. Korrupsjon er et gjennomgående problem. Situasjonen med det gamle hangarskipet "Admiral Gorshkov" kan stå som et talende eksempel. Det ble solgt til India i 2004 og er under ombygging ved Sevmarsh-verftet i Severodvinsk under sitt nye navn "Vikramaditya". Verftet har slitt med å få det ferdig og leveringen har vært utsatt flere ganger. I 2012 ble hangarskipet testet til sjøs, men flere feil ble oppdaget. Ifølge nye planer skal hangarski-

pet bli ferdig i 2013, men om det faktisk skjer, gjenstår å se, bedømmer Russlandforskeren.

Tidligere solgte Russland et annet hangarskip til Kina, men kineserne bygde det om selv. I fjor høst foretok det sine første sjøprøver.

Hun fremholder at ledelsen nok også sliter på andre områder, herunder moderniseringen av våpenparken. Et av målene er at 70 prosent av våpnene skal være "moderne" innen 2020. Dette er ambisiøst ut fra at våpenparken ligger på et lavt teknologisk nivå i dag. Et annet spørsmål er hva russerne legger i begrepet "moderne". Dette trenger ikke bety nye våpen, men også oppgradert eldre materiell, som vil gjøre målsettingen litt mer realistisk..

Profesjonaliseringen av styrkene er en annen utfordring. Russland må tiltrekke seg et stort antall frivillige til styrkene, men har opplevd alvorlige problemer med. Å nå kvoten på 425.000 kontraktssoldater innen fire år. En synkende befolkning og helsemessige krise betyr færre unge menn som er kvalifisert til militærtjenesten. Dette er også en av grunnene til at Russland ikke kan opprettholde et stort vernepliktig forsvar. Dessuten er militærtjenesten lite attraktiv på grunn av relativ dårlig betaling, vanskelige tjenesteforhold, mishandling av unge rekrutter samt et høyt antall selvmord og andre dødsfall. De militæres prestisje har dessuten falt dramatisk siden 1990-tallet. I dette tiåret har det vært gjort flere

Forsker Katarzyna Zysk ved Institutt for forsvarsstudier.

forsøk på å forbedre situasjonen, men med begrensede resultater.

Store samfunnsproblemer

I tillegg til problemene i forsvarsindustrien og i styrkene opplever Putin synkende støtte i befolkningen, minskende befolkning og helseutfordringer. Som følge av stort alkoholmisbruk dør menn utrolig tidlig. Siden årtusenskiftet har det blitt 2,5 millioner færre russere.

Hvilken karakter gir du norsk utenrikspolitikk overfor Russland?

-Det tosidige forholdet er godt og stabilt. Samarbeid utvikler seg på en rekke områder. Norge har ført en ganske velbalansert politikk og ønsker å dra sin østlige nabo inn i så mange samarbeidsformer som mulig, bilateralt som multilateralt. Et godt eksempel er Russlands deltagelse i Pomor-øvelsen. Samtidig har Norge vært flink til å reagere overfor Moskva når det var nødvendig og opprettholde NATOs oppmerksomhet mot nordområdene – men uten å øke militær aktivitet og provosere Russland unødvendig. Blant større utfordringer er usikkerhet om Russlands politiske utvikling

fremover.

Med delelinjen i Barentshavet ute av verden, gjenstår fortsatt Svalbard som et potensielt problem?

-Svalbard er en uavklart og vanskelig sak. Ca. 40 nasjoner har undertegnet Svalbardtraktaten, men bare Russland og Norge som har et større nærvær og økonomisk aktivitet der. Russland har aldri anerkjent fiskevernsonen rundt Svalbard. I praksis respekterer imidlertid russerne den. Det har ikke vært større problemer siden 2005. En stabiliserende faktor er at Russland er interessert i å opprettholde status quo i Svalbardsonen. En revidering av det norske regimet kan innebære en risiko for Russlands privilegerte posisjon på øygruppen hvis flere nye land starter opp virksomhet der. Det er naturligvis viktig for Norge å holde god kontakt med Russland, samtidig som samarbeidet fremover er avhengig av en gunstig utvikling i det store internasjonale bildet, konkluderer Katarzyna Zysk, som besøkte Svalbard i høst.

F-16 fra Bodø avskjærer et Russisk bombefly i Nordområdene.

Presisjonsstøtte

Saab Carl Gustav M3.

Behovet for presisjon og lavest mulig utilsiktet ødeleggelse (collateral damage) har ført til utvikling av stadig bedre ildstøtte som kan virke forbløffende nær egne stillinger, skriver Daniel Wasserbly og Nick Brown i en oversiktsartikkel i Jane's International Defence Review. US Army har i senere tid innført stadig flere 84 mm Saab Carl Gustav M3. Tyskerne har et Wirksmittel program der de blant annet utvikler MBDA KFK (Kleinflugkörper) missilet, som i følge en talsmann skal kunne komplementere blant annet Carl Gustav for oppdrag som presisjonsbeskytning av snikskytttere. KFK vil få røykfri drivladning. KFK er tidlig i utviklingen og teknologi er ennå ikke endelig valgt, men våpenet vil bli et LOBL (Lock-on Before Launch) system, trolig med elektrooptisk eller semiaktiv laser styring. KFK vil initielt ikke få datalink og vil således bli fire-and-forget. Fordi våpenet taktisk sett bør ha lengre rekkevidde enn snikskytttere flest, tar man sikte på en rekkevidde på minst 1,2 km og kanskje opp til 2 km. Dette karakteriseres som en utfordring for et så lite våpen.

Klokelig snakker tyskerne om en

Rafael Mini Spike 2 NW.

pris per KFK på "bare noen få tusen euro".

Israelerne ligger naturlig nok langt fremme i denne våpenklassen, med blant annet det bare 80 cm lange Rafael mini-Spike missilet med dual-mode sikte, IIR (Imaging Infra-red) og dagslys fargekamera, og datalink. Mini-Spike opereres av to mann, hvorav den ene bærer MICLU (Miniature Control Launch Unit) launcheren og to missiler og den andre fire missiler i emballasje. Rekkevidde oppgis til ut til 1,5 km og launcher med missil veier 4 kg. Før avfiring kan mini-Spike skytteren velge mellom tre forskjellige baneprofiler til målet. Den større, vanlige NLOS (Non Line-of-Sight) Spike får ofte målfatning fra førerløse droner. Den har datalink, et kamera som gjør det mulig å presisjonsstyre i terminalfasen, og en rekkevidde på opptil 25 km.

Brown Lockheed Martin GMLRS.

Blant tyngre ildstøtte systemer behandler Wasserbly og Brown Lockheed Martin GMLRS (Guided Multiple Launch Rocket System) med GPS satellittstyring som i Afghanistan er blitt brukt mot mål på rekkevidder over 90 km (offisielt er rekkevidden 15 – 70+ km). Utviklingen av GMLRS fortsetter og US Army hevdes å ha et ønske om rekkevidde ut til 250 km. Raytheon 155 mm Excalibur presisjons artilleriprojektilet er fremdeles i utvikling, selv om mer enn 600 GPS-styrte Excalibur var blitt brukt i strid per oktober i fjor, ut til en rekkevidde på 36 km. En

Raytheon 155 mm Excalibur.

målsetting er å kutte prisen med 50 prosent. Siste tester har gitt en treffsikkerhet på 5 m.

Et helt nytt fremtidsprosjekt er systemer som kan sirkle over en stridssituasjon, klare til å levere presisjons støtteild, for bruk helt ned til lagsnivå. Slike LMAMS (Lethal Miniature Aerial Munition System), med klare likheter med en våpenbærende førerløs drone, vil kunne få en flyvetid på 15 – 30 minutter og en rekkevidde på 5 – 10 km. De vil kunne opereres autonomt, semiautonomt og manuelt. Textron har demonstrert en BattleHawk versjon og AeroVironment (kjent for sine små førerløse droner som Raven B) en Switchblade versjon. Switchblade er allerede anskaffet av US Army og US Air Force og trolig av marinekorpset. (Jane's International Defence Review jan 2013)

Sjette generasjon!

Etter flere angivelige igangsettelser, har USA nå offisielt bevilget de første USD 30 millioner til et sjette generasjons kampfly som skal erstatte F-22, F-35 og F/A-18. Det handler om en aller første definisjonsfase eller idérunde innen industrien og blant forskningsinstitusjoner og brukere.

Fra industrien har det vært et stigende press for å få fortgang i prosjektet, fordi man frykter at kampflykompetansen skal begynne å gå tapt nå når utviklingen av F-35 omsider synes å nærme seg slutten. Det er også et spørsmål om å opprettholde konkurrerende kompetanse, mellom Boeing som i dag produserer den for lengst ferdig utviklede F/A-18E/F Super Hornet, Lockheed Martin som har måttet avslutte produksjonen av F-22 og som i dag strever med det hardt pressede F-35 programmet, og Northrop Grumman som er Lockheed Martins hovedpartner på F-35.

FA 18 EF Super Hornet.

Det er tidligere blitt sagt, på grunnlag av erfaringer med F-35, at det neste kampflyprosjektet skal preges av nitid økonomistyring og kontroll med teknologisk risiko. Om sjette generasjon prosjektet sier imidlertid Pentagons sjef for anskaffelser, teknologi og logistikk, Frank Kendall III, at det ikke er lagt noen føringer vedrørende hvordan luftkrig vil arte seg noen tiår inn i fremtiden. Alle innovative konsepter for utforming av fly, motor, sensorer, våpenintegrering og avionikk vil bli vurdert. Et ubemannet konsept, eller en ubemannet løsning som opererer sammen med et bemannet konsept, kan vise seg å være løsningen. (Air Force Magazine des 2012)

Satelittkrig

En amerikansk krig mot en "neer peer" (nesten likeverdig, som Kina) vil spre seg ut av atmosfæren og utvikle seg til en krig mot amerikanske satellitter, mener sjefen for US Air Force Space Command, general William L. Shelton. Hovedårsaken er de amerikanske væpnede styrkenes store avhengighet av satellittstøtte. Det er uklart hvordan USA skal slå tilbake. Mange aktive mottak er alt for kostbare. En løsning kan ligge i å ha et overskudd av satellitter ute i rommet, mener han. USA har en grad av slik seighet i dag. Han antyder imidlertid at USA også kan ha offensive kapasiteter.

Kina testet et kinetisk (direkte treff) anti-satelittvåpen i 2007, og laserteknologien er i ferd med å nå et nivå som kan utnyttes til å blende optikken som anvendes av rekognoseringssatellitter. Space Command øvelser omfatter perioder med redusert satellittkapasitet. Det vil ikke oppstå en "no pace" situasjon, sier Shelton, men et "challenged space" scenario er sannsynlig. Tidligere sjef USAF, general Norton Schwartz, snakket ofte om en "god nok" situasjon, der amerikanerne hverken er "døve, dumme eller blinde". (Air Force Magazine jan 2013)

Bergans

OF NORWAY

Bergans of Norway har vært med på å sette standarden for verdens mest avanserte tur- og forsvarsutrustning siden 1908.

www.bergans.no

SECURING THE FUTURE

- Ammunition
- Rocket Motors
- Shoulder Launched Weapons
- Demilitarization
- Hand Grenades
- Fuzes
- Warheads
- Pyrotechnics
- Gas Generators and Catapults
- Ballistic Devices
- Testing and Services

Nammo

